

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ของ กองบังคับการฝึกพิเศษ

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อ

รองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า

โดย

พลตำรวจตรีวันชาติ คำเครือคง

รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๖

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖-๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ของกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า”

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี วันชาติ คำเครือคง หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ ๕๖

ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้รับการจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ แต่เนื่องจากเป็นหน่วยที่จัดตั้งขึ้นใหม่ยังไม่สามารถทำการฝึกสุนัขได้ตามเจตนารมณ์ของทางราชการ ประกอบกับภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจจะต้องปรับตัวอย่างไรเพื่อตอบสนองความต้องการความต้องการของหน่วยต่างๆ และสามารถฝึกสุนัขตำรวจที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ของกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาของการฝึกสุนัขตำรวจ และภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องจากการเป็นประชาคมอาเซียนปี ๒๕๕๘ และแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพัฒนา และสรุปแนวทางในลักษณะยุทธศาสตร์ โดยมีขอบเขตการวิจัย ทั้งด้านโครงสร้าง ภารกิจ การจัด ด้านสถานที่ตั้ง โดยมีระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่ เดือนตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งสรุปผลการวิจัย พบว่า จากโครงสร้างปัจจุบันทั้งอัตรากำลังพล การวิเคราะห์และกำหนดตำแหน่ง และงบประมาณยังไม่สามารถบริหารจัดการในการฝึกสุนัขได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอแนะยุทธศาสตร์ต่างๆ เช่น ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพของศูนย์สุนัขตำรวจ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและพัฒนา โดยมีรายละเอียดตามเอกสารวิจัยนี้

คำนำ

ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ก่อตั้งขึ้นตาม พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา กว่า ๕ ปี แต่ยังไม่สามารถทำการฝึกสุนัขตำรวจ ให้กับ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้ตามเจตนารมณ์ของทางราชการ ซึ่งสาเหตุมีทั้งจากตัวโครงสร้างเอง และจากการบริหารจัดการตั้งแต่หน่วยเอง และการให้การสนับสนุน จากหน่วยเหนือ ทั้งกองบังคับการฝึกพิเศษ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ทั้งนี้หากไม่สามารถ ทำการฝึกได้ ทั้งที่หน่วยได้ถูกจัดตั้งแล้ว จะทำให้รัฐบาลสูญเสียเงินงบประมาณในหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทนกว่าเดือนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือปีละกว่า ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยไม่มีผลผลิตให้กับทางราชการ ประกอบกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปี ๒๕๕๘ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ จะต้องเตรียมการอย่างไรในการรองรับต่อสถานการณ์ดังกล่าว ฉะนั้นเพื่อให้ การปรับปรุงแก้ไข ในการที่จะให้ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจฯ มีศักยภาพในการฝึกสุนัขตำรวจเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ สามารถปฏิบัติได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ของกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า” เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมทั้งบนพื้นฐานของหลักการทางวิชาการหวังเป็นอย่างยิ่งเอกสารวิจัยนี้ จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุง ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

พลตำรวจตรี

(วันชาติ คำเรือกง)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ ๕๖

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตการวิจัย	๔
กรอบแนวคิดการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
นิยามศัพท์	๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีการจัดองค์การ	๗
ทฤษฎีการพัฒนางานองค์การ	๑๑
แนวคิดในการใช้สุนัขในงานทหารตำรวจ	๑๘
ทฤษฎีการแก้ปัญหา	๒๑
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สุนัขทหาร ตำรวจ	๒๕
การจัดหน่วยฝึกสุนัขของหน่วยงานต่างๆ	๓๐
บทที่ ๓ สภาพของศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ในปัจจุบัน	
ความเป็นมา	๔๒
สถานภาพกำลังพล	๔๖
สถานภาพด้านสิ่งปลูกสร้าง	๔๖
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	๔๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล	
การศึกษาสภาพปัญหาของศูนย์สุนัขตำรวจ	๔๕
สรุปผลการศึกษาของหน่วยฝึกสุนัขทั้งในประเทศและต่างประเทศ	๕๔
สรุปผลการสัมภาษณ์	๕๕
สรุปผลการทำโพลล์กรุป	๕๗
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปการทำวิจัย	๖๑
สรุปผลที่ได้จากการวิจัย	๖๑
ข้อเสนอแนะ	๖๗
สรุป	๖๘
บรรณานุกรม	๗๑
ภาคผนวก	๗๒
ผนวก การคัดเลือกสุนัข ณ ศูนย์สุนัขทหาร	๗๒
ผนวก การประชุมโพลล์กรุป ครั้งที่ ๑	๗๓
ผนวก การประชุมโพลล์กรุป ครั้งที่ ๒	๗๕
ผนวก บทสัมภาษณ์	๗๖
ประวัติย่อผู้วิจัย	๗๕

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
ตารางที่ ๓ - ๑	สถานภาพสุนัขตำรวจ ของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	๔๓
ตารางที่ ๓ - ๒	สถานภาพกำลังพล ของ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจฯ	๓๖

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพที่ ๒ - ๑	สุนัขสายพันธุ์ อิงลิช เซทเทอร์	๒๖
แผนภาพที่ ๒ - ๒	รูปปั้นยกย่องวีรกรรมสุนัขตำรวจชื่อ "อ็อกซ์"	๒๗
แผนภาพที่ ๒ - ๓	สุนัขสายพันธุ์ ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์	๒๘
แผนภาพที่ ๒ - ๔	สุนัขสายพันธุ์ เยอรมัน เชฟเพอด	๒๘
แผนภาพที่ ๒ - ๕	ผังการจัดศูนย์การสุนัขทหาร	๓๐
แผนภาพที่ ๓ - ๑	ผังการจัด ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ	๔๕
แผนภาพที่ ๔ - ๑	แผนที่พื้นที่ศูนย์ฝึก ศช.ปาละดู	๕๐
แผนภาพที่ ๔ - ๒	ทางเข้าศูนย์ฝึก ศช.ปาละดู	๕๑
แผนภาพที่ ๔ - ๓	แผนที่บ้านพุมะคำ	๕๑
แผนภาพที่ ๔ - ๔	ภาพพื้นที่บ้านพุมะคำ	๕๒
แผนภาพที่ ๔ - ๕	แผนที่บ้านอ่างศิลา	๕๓
แผนภาพที่ ๔ - ๖	ภาพทางเข้าบ้านอ่างศิลา	๕๓
แผนภาพที่ ๔ - ๗	แผนที่ศูนย์มณีลอย	๕๓
แผนภาพที่ ๕ - ๑	ผังการจัดโครงสร้างศูนย์สุนัขตำรวจ	๖๓
แผนภาพที่ ๕ - ๒	ผังการจัดโครงสร้างของฝ่ายอำนวยการศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ	๖๔
แผนภาพที่ ๕ - ๓	ผังการจัดโครงสร้างของกองกำกับการสุนัขตำรวจ	๖๔
แผนภาพที่ ๕ - ๔	ผังการจัดโครงสร้างของกองกำกับการสัตวแพทย์และสัตว์บาล	๖๕
แผนภาพที่ ๕ - ๕	ผังการจัดโครงสร้างของกองกำกับการฝึกสุนัขตำรวจ	๖๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้สุนัขเข้ามาใช้ในการกิจของตำรวจตระเวนชายแดนนั้นมีจุดเริ่มมาจากการปฏิบัติงานของหน่วยสุนัขทหารสหรัฐอเมริกา ที่นำเอาสุนัขทหารมาใช้ในสงครามเวียดนาม เมื่อประมาณปีพ.ศ. ๒๕๐๘ รวมถึงหน่วยสุนัขทหารของสหรัฐอเมริกาที่ปฏิบัติงานในฐานะบินต่างๆ หลายแห่งในประเทศไทย เช่น ที่ฐานบินจังหวัดอุบลราชธานี ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๑๑ จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่จะนำขีดความสามารถของสุนัขในส่วนของประสาทสัมผัสพิเศษที่คิดว่ามนุษย์มาช่วยลดการสูญเสียของฝ่ายเราจากการสู้รบ โดยมีกองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้รับสนองพระราชดำริ โดยพลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ เสนาธิการทหาร ได้มอบหมายให้กองบัญชาการทหารสูงสุด ส่วนหน้า รับผิดชอบเรื่องสุนัขทหารในขั้นต้นแล้ว มอบหมายให้กรมยุทธการทหารรับเรื่องสุนัขทหารไปดำเนินการ โดยให้นาวาเอก เสนาะ สมิตะเกษตริน ทำหน้าที่นายทหารโครงการสุนัขทางทหาร ซึ่งดำเนินงานโครงการแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ใช้เวลาภายใน ๕ ปี โดยเริ่ม ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๑ และสิ้นสุดโครงการ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕ เพื่อวัตถุประสงค์ในการทดลอง การผลิต การฝึก และการใช้งานสุนัขทหารในสถานการณ์จริงและเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยสุนัขทหารขึ้นในกองทัพไทย ให้มีขีดความสามารถในการสนับสนุนสุนัขใช้งานหน้าที่ต่างๆ เป็นส่วนรวมให้กับ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้โอนหน่วยศูนย์การสุนัขทหาร สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด ไปขึ้นการบังคับบัญชาและเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกรมการสัตว์ทหารบก

สำหรับหน่วยตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ได้มีการจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๔ และมีการปรับปรุงโครงสร้างหลายครั้ง โดยการปรับโครงสร้างเมื่อปี ๒๕๑๕ ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๓๐ กำหนดให้ กองกำลังการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ประกอบด้วย ๕ แผนก ๕ กองร้อย โดยได้มีการกำหนดให้กองร้อยที่ ๑ เป็นกองร้อยสนับสนุนการรบ ประกอบด้วยเมื่อได้รับ

สุนัขทหารจากทางกองบัญชาการทหารสูงสุด จึงได้จัดเป็น หมวดสุนัขสงคราม ในกองร้อยที่ ๓ ของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต และได้มีการเสนอความต้องการ และทำการฝึกผู้บังคับสุนัข กับทางศูนย์สุนัขทหารเรื่อยมา โดยสุนัขที่นำมาใช้งานในระยะแรก ส่วนใหญ่เป็นสุนัขค้นหาทุ่นระเบิดและวัตถุระเบิดเนื่องจากในระยะนั้นเป็นภัยคุกคามจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีการวางและใช้ทุ่นระเบิดสังหาร ไว้ตามชายแดนเป็นจำนวนมาก ต่อจากนั้นได้มีการพัฒนาในการฝึกและการใช้งานสุนัขสงคราม มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปัจจุบันปัญหายาเสพติดที่เข้ามาตามแนวตะเข็บชายแดน จึงจำเป็นต้องมีการใช้งานสุนัขค้นหายาเสพติดเป็นจำนวนมาก โดยปัจจุบัน สุนัขสงครามถือว่าเป็นยุทธภัณฑ์ในการสนับสนุนการรบ ส่วนใหญ่ ประกอบด้วยสุนัข ๕ ประเภท ได้แก่ สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์ (สรบ.), สุนัขสะกดรอย (สกร.), สุนัขลาดตระเวน (สลา.), สุนัขตรวจค้นยาเสพติด (สศย.) และสุนัขตรวจค้นพัสดุภัณฑ์ระเบิด (สพบ.)

แต่จากการที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนต้องรับสุนัขสงคราม และทำการฝึกผู้บังคับสุนัขกับทางศูนย์สุนัขทหารนั้น ก็มีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถคัดเลือกสุนัขที่มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ รวมทั้งไม่สามารถผลิตสุนัข ตามความต้องการอื่นๆของงานในหน้าที่ เช่น สุนัขค้นหาผู้ประสบภัย เป็นต้น เนื่องจากไม่มีการฝึกในศูนย์สุนัขทหาร ดังนั้น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจึงเสนอ จัดตั้ง ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจขึ้น และได้รับการจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ โดยกำหนดให้มีศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ (สฝส.บก.กฝ.บช.ตชด.) เป็นหน่วยงานระดับกองกำกับการขึ้นกับกองบังคับการฝึกพิเศษ ประกอบด้วย ๔ งานคืองานอำนวยการ (อก.) งานการฝึกสุนัขตำรวจ (กฝส.) งานการวิจัยและพัฒนา (วจน.) และงานสัตวบาล (สวบ.) โดยระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ กำหนดหน้าที่การงานของศูนย์ฝึกสุนัขให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดนโยบาย วางแผน อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแล การฝึกสุนัขและผู้บังคับสุนัข และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุนัขตำรวจของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนแต่เนื่องจากเป็นหน่วยที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ทำให้มีกำลังพลบรรจุไม่เต็มตามอัตราอนุญาต และสาเหตุหนึ่งของการไม่สามารถบรรจุกำลังพลได้ตามอัตราอนุญาตอาจเนื่องมาจากโครงสร้าง ซึ่งกำหนดหน้าที่ให้เป็นฝ่ายอำนวยการด้านการฝึกจึงไม่มีเงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งป้องกันปราบปราม ทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้บังคับสุนัข (ผบ.สุนัข) ตามหน่วยกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนหมายเลข(กค.ตชด.หมายเลข)ไม่สมัครใจบรรจุในสังกัดนี้ นอกจากนี้ สาเหตุที่การปฏิบัติงานของศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจไม่สามารถทำงานได้ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมอบหมาย อาจเนื่องมาจากขาดปัจจัยการบริหาร ทั้งกำลังพล วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ

ประกอบกับภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจจะต้องทำการฝึกสุนัขตำรวจเอง เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการจัดหาสุนัขกับศูนย์สุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ซึ่งหากไม่สามารถดำเนินการฝึกสุนัขตำรวจได้จะก่อให้เกิดผลเสียต่องานด้านสุนัขตำรวจของหน่วยปฏิบัติ

สำหรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า อาจเริ่มจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจะทำให้เกิดการหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยเฉพาะในประเทศอาเซียน อาจเกิดอาชญากรรมข้ามชาติในหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งสงครามการค้าการร้ายซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ตำรวจตระเวนชายแดน จะมีแนวทางการใช้สุนัขตำรวจเพื่อป้องกันปราบปรามภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้น ได้อย่างไร

ฉะนั้นเพื่อให้ศูนย์ฝึกตำรวจสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สามารถฝึกสุนัขตำรวจเพื่อตอบสนองความต้องการความต้องการของหน่วยต่างๆ และสามารถฝึกสุนัขตำรวจที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาสุนัขฝึกสุนัขตำรวจ ของกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า” เพื่อศึกษาโครงสร้างการจัดองค์การของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และทราบถึงปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกฯ รวมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ และเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาสุนัขฝึกฯ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจได้ตามที่สำนักงานตำรวจมอบหมาย ตลอดจนรองรับภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาโครงสร้างการจัดองค์การของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
๒. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
๓. เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
๔. เพื่อนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
๕. เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาสุนัขฝึกฯ เพื่อรองรับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ วิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การจัดของศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๑.๒ ศึกษาภัยคุกคาม ต่อประเทศไทยในทศวรรษหน้า

๒. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

๒.๑ สถานที่ตั้งศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ว่าเหมาะสมตามหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกสุนัขหรือไม่

๒.๒ หน่วยฝึกสุนัขของทางราชการในประเทศไทย

๒.๓ หน่วยฝึกสุนัขในประเทศที่สำคัญ และประเทศในภูมิภาคอาเซียน

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

ตั้งแต่ เดือนตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๗

กรอบความคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยมีความสนใจว่า ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จะพัฒนาหรือปรับตัวเองอย่างไร เพื่อให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตลอดจนการใช้งานในอนาคตเพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า โดยเฉพาะกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงได้ทำการศึกษาในประเด็นดังกล่าวโดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษาค้างนี้ โดยมีประเด็นที่ศึกษาค้างนี้

๑. โครงสร้างของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ฝึกสุนัขตำรวจมีความเหมาะสมหรือไม่

๒. การแบ่งภารกิจและความรับผิดชอบของหน่วยงานมีความเหมาะสมหรือไม่

๓. ระบบบริหารของหน่วยมีปัญหาข้อขัดข้องในเรื่องใดบ้าง

๔. จะมีแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

๕. การฝึกสุนัขตำรวจมีแนวทางในการช่วยป้องกันภัยคุกคามในทศวรรษหน้าได้

อย่างไร

๖. ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกฯ ในด้านใดบ้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ของกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า” เป็น การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) คือ การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง และใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข่าวสาร (Information) จากแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก ตลอดจนข้อมูลจาก เว็บไซต์ต่างๆ โดยดำเนินการตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. มีแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างการจัดองค์การของศูนย์ฝึกสุนัข กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจได้ตาม วัตถุประสงค์ของทางราชการ
๒. มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเชิงบริหารงานของศูนย์ฝึกสุนัข กองบังคับการ ฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
๓. มียุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกฯ เพื่อรองรับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

นิยามศัพท์

๑. สุนัขตำรวจ หมายถึง สุนัขที่ใช้ในภารกิจของ ตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่ง ประกอบด้วย ๕ ประเภทคือสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์(สรบ.)สุนัขสะกดรอย(สกร.)สุนัข ตรวจค้นยาเสพติด(สศตย.)และสุนัขตรวจค้นพัสดุภัณฑ์ระเบิด(สพบ.)
๒. เงิน คบป. หมายถึง เงินเพิ่มพิเศษ สำหรับตำแหน่งงานป้องกันปราบปราม
๓. ผู้บังคับสุนัข หมายถึง ข้าราชการตำรวจผู้ทำหน้าที่ควบคุมบังคับสุนัข ให้ปฏิบัติงานตามคำสั่ง
๔. สัตว์แพทย์ หมายถึง แพทย์ผู้ทำการรักษาสัตว์
๕. สัตวรักษ์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่รักษาสัตว์ เป็นผู้ช่วยสัตวแพทย์สัตวบาลหมายถึงผู้ทำ หน้าที่ในการผลิตสัตว์ตั้งแต่การปรับปรุงพันธุ์สัตว์ให้ได้ตามวัตถุประสงค์การคิดคำนวณสูตร อาหารให้ถูกต้องตามโภชนศาสตร์ของสัตว์การสุขภาพโรคไม่ให้สัตว์ป่วย และการจัดการฟาร์ม ทั่วไป

๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง การกำหนดแนวทางในลักษณะเป็นแผนระยะยาว เพื่อการพัฒนา ซึ่งต้องประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ แผนงานหรือกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การบรรลุตามเป้าประสงค์นั้นๆ

๗. ภัยคุกคามหมายถึงการกระทำที่มีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัย และผลประโยชน์ของหน่วยงานมี๒อย่างคือภัยคุกคามที่เกิดจากรัฐชาติและภัยคุกคามที่เกิดจากมนุษย์

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง“แนวทางในการพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน”ได้อาศัยกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่

๑. ทฤษฎีการจัดองค์การ
๒. ทฤษฎีการพัฒนางาน
๓. ทฤษฎีแรงจูงใจ
๔. ทฤษฎีการแก้ไขปัญหา
๕. แนวคิดการใช้สุนัขในงานทหาร ตำรวจ
๖. การจัดหน่วยฝึกสุนัขของหน่วยงานต่างๆ

ทฤษฎีการจัดองค์การ

๑. ความหมายขององค์การ

องค์กรหรือองค์การ (organization) มีความหมายคือ การรวมกลุ่มของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีความต้องการที่จะร่วมกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายร่วมกันภายใต้กฎระเบียบที่กำหนดไว้ (ดิษฐ์ประภัสร์ ๒๕๔๔ : ๑๖)

เวเบอร์ (weber) กล่าวว่า องค์กรคือ หน่วยสังคมหรือหน่วยงาน ซึ่งมีกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง (ดิษฐ์ประภัสร์ ๒๕๔๔ : ๒๖)

บาร์นาร์ด (Bernard) กล่าวว่า องค์กรเป็นระบบของการร่วมแรงร่วมใจกันอย่างมีสติอันแรงกล้าของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือมากกว่าเพื่อกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จ ความร่วมแรงร่วมใจนี้เกิดจากความสามารถขององค์กรที่จะก่อให้เกิดวัตถุประสงค์อันเดียวกันระหว่างองค์กรและสมาชิก จากความเต็มใจของสมาชิกในอันที่จะปฏิบัติตามโน้มน้าวจิตใจบุคคลตามคำร้องขอขององค์กรเป็นหน้าที่ของสมาชิกในองค์กร ดังนั้น บาร์นาร์ด (Bernard) จึงเชื่อว่าภารกิจของผู้บริหารก็คือ พยายามที่จะทำให้บุคคลมีความร่วมมือ ความพึงพอใจ และทรศนะของ

(Bernard) นั้น ความร่วมมือทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา (การตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน) มีความสำคัญมากกว่าความร่วมมือที่ใช้ค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน (คืนปรัชญาพุทธที่๒๕๔๔:๓๘)

๒. โครงสร้างขององค์การ

องค์การมีรูปแบบได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ในการจัดโครงสร้างองค์การ ในด้านการจัดแบ่งหน่วยงาน การกำหนดระดับของการบังคับบัญชา ช่วงของการควบคุม การรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจ และความเป็นทางการขององค์การ ในที่นี้ขออธิบายรูปแบบองค์การที่พบเห็นได้ทั่วไป ๕ รูปแบบ ดังนี้ (Stephen P. Robbins and Mary Coulter 1999, pp.314 – 324 อ้างถึงใน Management)

๑. โครงสร้างแบบเรียบง่าย (Simple Structure)

โครงสร้างองค์การแบบเรียบง่ายเป็นองค์การที่มีการจัดแบ่งหน่วยงานน้อยมาก มีช่วงการควบคุมกว้าง รวมอำนาจการบังคับบัญชาและการตัดสินใจไว้ที่บุคคลคนเดียว และมีความเป็นทางการน้อย โครงสร้างองค์การรูปแบบนี้ จะมีลักษณะเป็น โครงสร้างองค์การในแนวราบ (Flat Structure) มากกว่าโครงสร้างองค์การในแนวตั้ง (Tall Structure) เช่น องค์การธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งอาจมีระดับของการบริหารจัดการเพียงสองหรือสามระดับ เจ้าของกิจการจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหารระดับสูงไปพร้อมกัน และรวมอำนาจในการตัดสินใจ

โครงสร้างองค์การแบบเรียบง่ายจะมีโครงสร้างที่มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้รวดเร็ว สภาพแวดล้อมขององค์การเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่สลับซับซ้อน จุดอ่อนของรูปแบบองค์การแบบเรียบง่าย คือองค์การรูปแบบนี้มีความเสี่ยงเนื่องจากภารกิจทุกด้านในองค์การ ขึ้นอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียวเท่านั้น

๒. โครงสร้างแบบระบบราชการ (Bureaucracy)

เมื่อองค์การมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ผู้ปฏิบัติเพิ่มขึ้น จึงไม่เหมาะสมกับโครงสร้างองค์การแบบเรียบง่าย รูปแบบองค์การจึงจำเป็นต้องมีการวางโครงสร้างองค์การ เพื่อให้มีการจัดแบ่งหน่วยงานที่มีลักษณะเฉพาะด้าน เพิ่มระดับของการบริหารจัดการ มีการกำหนดกฎระเบียบ และมีความเป็นทางการ จึงทำให้โครงสร้างองค์การมีลักษณะเป็นแบบแผนมากขึ้น

ดังนั้น โครงสร้างองค์การแบบระบบราชการจึงเป็น โครงสร้างที่มีความเหมาะสมกับสภาพดังกล่าว ลักษณะขององค์การแบบระบบราชการตามแนวความคิดของ Max Weber มีดังนี้

๒.๑ มีการแบ่งงาน (Division of Labor) โดยคำนึงถึงความชำนาญเฉพาะด้าน มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามสายการบังคับบัญชา (Authority Hierarchy) การกำหนดตำแหน่งต่างๆ ต้องมีความสอดคล้องกับลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชา อำนาจในการบังคับบัญชาจะลดหลั่นจากระดับสูงลงมายังระดับล่าง

๒.๒ การคัดเลือกบุคคลอย่างเป็นทางการ (Formal Selection) การคัดเลือกสมาชิกในองค์การ จะคำนึงถึงความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่ง และให้ความสำคัญ การศึกษา การฝึกอบรม และการสอบอย่างเป็นทางการ

๒.๓ กฎ ระเบียบ ที่เป็นทางการ (Formal Rules and Regulations) เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นแบบแผนเดียวกัน จึงมีการกำหนดกฎ ระเบียบและวิธีการปฏิบัติอย่างเป็นทางการ โดยลักษณะอักษร และต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด

๒.๔ ไม่คำนึงถึงเรื่องส่วนตัว (Impersonality) สมาชิกในองค์การทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ดังกล่าวแล้ว และต้องหลีกเลี่ยงการนำเรื่องส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

๒.๕ เน้นการปฏิบัติงานเป็นอาชีพ (Career Orientation) ผู้บริหารในองค์การจะเป็นผู้บริหารอาชีพ มากกว่าเป็นเจ้าของกิจการ สมาชิกทุกคนในองค์การจะได้รับเงินเดือนที่แน่นอน (Fixed Salaries) และมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ในองค์การ

๓. โครงสร้างแบบทีมงาน (Team-based Structure)

โครงสร้างองค์การแบบทีมงานจะเน้นการทำงาน โดยกลุ่ม (groups) หรือทีมงาน โครงสร้างองค์การแบบนี้การให้อำนาจแก่ทีมงานเป็นสิ่งสำคัญ ไม่มีการกำหนดระดับการบริหารจัดการในองค์การจากระดับสูงมายังระดับล่างที่แน่นอนตายตัว ทีมงานสามารถมีอิสระในการกำหนดรูปแบบการทำงานที่ดีที่สุดได้เอง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น สิ่งสำคัญสำหรับโครงสร้างองค์การรูปแบบนี้คือ ทีมงานต้องมีความรับผิดชอบในทุกภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

๔. โครงสร้างแบบโครงการและแบบแมทริกซ์ (Project and Matrix Structure)

ตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๖๐ เป็นต้นมา โครงสร้างองค์การแบบแมทริกซ์ได้ถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมด้านอวกาศของสหรัฐอเมริกา เพื่อเพิ่มความมีประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ โครงสร้างแบบแมทริกซ์เป็นโครงสร้างองค์การแบบชั่วคราว ซึ่งเหมาะสมกับองค์การที่มีการดำเนินงานแบบโครงการและต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานที่ต้องการภายในระยะเวลาและวงเงินงบประมาณที่กำหนด โดยจะมีการมอบหมายงานให้ผู้จัดการโครงการรับผิดชอบการดำเนินงานในโครงการ มีการระดมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานประจำตามหน้าที่ซึ่งมีคุณสมบัติที่เหมาะสมให้มาร่วมปฏิบัติงาน และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ก็ส่งเจ้าหน้าที่เหล่านั้นคืนต้นสังกัด ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานในรูปแบบนี้ เป็นความสัมพันธ์ตามแนวนอนมากกว่าแนวตั้ง

๕. หน่วยงานอิสระภายในองค์การ (Autonomous Internal Units) ในองค์การขนาดใหญ่สมัยใหม่ จะมีการจัดหน่วยงานอิสระภายในองค์การ โดยหน่วยงานอิสระนั้นจะมีการแยกความรับผิดชอบในด้านสินค้า ลูกค้า คู่แข่ง ของตนเอง และมีการกำหนดเป้าหมายด้านกำไรเอง ไม่ขึ้นต่อองค์การใหญ่ จึงทำให้เกิดความคล่องตัวในการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน มีความยืดหยุ่น และไม่ผูกติดกับองค์การใหญ่

ดิ้นปรัชญาพุทธ (๒๕๔๔ : ๕๓) ได้อธิบายถึง โครงสร้างขององค์การ แบบ Shamrock Organization โดยได้ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของหน่วยงาน ๓ ส่วน คือ

ก. หน่วยติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายนอกหน่วยงานและพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

ข. หน่วยแม่บ้าน คือ ดูแลความต่อเนื่องของการบริหารงาน

ค. หน่วยทำเงินหรือดำเนินการเชิงธุรกิจ

ทิพวรรณหล่อสุวรรณ(๒๕๔๖:๖๔-๖๕) อธิบายถึงลักษณะองค์การแบบสิ่งมีชีวิต (Organic organization) ได้แก่ โครงสร้างยืดหยุ่น (flexible structure) มีการกระจายอำนาจ (decentralization) การทำงานเป็นทีม (team work) เน้นผลงานมากกว่ากฎระเบียบ (performance-oriented) และการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (informal communication) สำคัญของทฤษฎีโครงสร้างตามสถานการณ์ที่เสนอเกี่ยวกับการออกแบบ โครงสร้างองค์การ

ที่มีประสิทธิภาพนั้น (ทิวรรณหล่อสุวรรณรัตน์๒๕๔:๕๖) ต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขที่สำคัญ ๒ ประการ

ก. โครงสร้างองค์การ จะต้องสอดคล้อง (fit) กับสภาพแวดล้อมภายนอกเช่น สถานการณ์มีความคงที่ โครงสร้างองค์การควรเป็นแบบเครื่องจักร แต่ถ้าสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ไม่แน่นอน โครงสร้างขององค์การก็ควรเป็นแบบสิ่งมีชีวิต

ข. ระบบย่อยภายในองค์การ จะต้องมีความสอดคล้องกัน (ทิวรรณหล่อสุวรรณรัตน์๒๕๔๖ : ๒๗๓) ทั้งนี้ โครงงานนั้นจะต้องมีการปรับเปลี่ยน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ขององค์การ และจะโยงไปถึงการปรับเปลี่ยนระบบย่อยเช่นกัน (ทิวรรณหล่อสุวรรณรัตน์๒๕๔๖:๑๑๕)

ทฤษฎีการพัฒนาองค์การ

๑. ความหมายของการพัฒนาองค์การ (Organization Development)

นรินทร์แจ่มจรัส(๒๕๔๕:๕๑) ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาองค์การว่าเป็น กระบวนการวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์การทั้งระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การโดยใช้พื้นฐานแนวคิดและเทคนิคทางด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นเครื่องมือทั้งนี้จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากผู้บริหารระดับสูงและความร่วมมือของทุกคนในองค์การ

โดยสรุปการพัฒนาองค์การตามคำจำกัดความของนักวิชาการต่างๆดังกล่าวมาสรุปได้ว่าการพัฒนาองค์การนั้นเป็นกระบวนการในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะองค์การอย่างมีแบบแผนไว้ล่วงหน้าเน้นกระทำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมขององค์การกระบวนการของกลุ่มบนรากฐานแห่งความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้สามารถที่จะบรรลุและธำรงไว้ซึ่ง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลและความเจริญเติบโตขององค์การและที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มุ่งบูรณาการให้เป้าหมายส่วนบุคคลและองค์การเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. วัตถุประสงค์ของการพัฒนาองค์การ

สุนันทาเลาहनันท์(๒๕๔๔:๖๕ - ๖๖) กล่าวว่าโดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของการพัฒนาองค์การในแต่ละองค์การย่อมแตกต่างกันไปเนื่องจากปัญหาและความรุนแรงของปัญหา ในแต่ละองค์การย่อมไม่เหมือนกันอย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาองค์การเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการพัฒนาองค์การในทางปฏิบัติมีดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การให้ทันสมัยให้องค์การมีระบบที่สามารถยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพงานในทุกลักษณะและหลุดพ้นจากระเบียบต่างๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจที่ดีเพื่อเพิ่มการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยส่งเสริมให้มีการรวมพลังคิดค้นหาเทคนิคกลไกในการปรับปรุงองค์การอย่างต่อเนื่องโดยการวางกฎระเบียบในการวิเคราะห์การทำงานการจัดสรรทรัพยากรตลอดจนสร้างวิธีการที่จะป้อนข้อมูลย้อนกลับในขณะที้องค์การและหน่วยงานต่างๆกำลังปฏิบัติงาน

๒. เพื่อมุ่งช่วยของค์การให้สามารถตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงานไว้สูงและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นได้อย่างดีที่สุดตามมาตรฐาน

๓. เพื่อส่งเสริมให้มีทัศนคติแบบร่วมมือร่วมใจต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆขององค์การร่วมกันในขณะที่เดียวกันก็มุ่งลดทัศนคติแบบแข่งขันซึ่งดิถีงเด่นในระหว่างหน่วยงานที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

๔. เพื่อประสานเป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมายขององค์การเข้าด้วยกันโดยส่งเสริมให้บุคคลในทุกระดับชั้นขององค์การได้วางแผนการปฏิบัติงานโดยมุ่งยึดถือเอาเป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์ขององค์การเป็นแนวทาง

๕. เพื่อเพิ่มสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานต่างๆภายในองค์การรวมถึงระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกระดับชั้นขององค์การด้วย

๖. เพื่อขจัดอุปสรรคข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารข้อความระหว่างบุคคลและกลุ่มคนทั้งในระนาบและแนวตั้ง

๗. เพื่อมุ่งช่วยให้บุคคลในองค์การเผชิญหน้าและแก้ปัญหาความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์โดยยึดถือว่าการขัดแย้งเป็นสิ่งธรรมดาที่องค์การจะหลีกเลี่ยงไม่ได้

๘. เพื่อนำองค์การไปสู่การจัดองค์การที่มีการตัดสินใจที่มีพื้นฐานมาจากฐานข้อมูลมากกว่าค่านึงถึงอำนาจตามบทบาทในตำแหน่ง

๙. เพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่ล้าสมัยและเป็นตัวถ่วงความเจริญขององค์การให้เป็นแรงผลักดันหรือตัวเสริมสร้างวิธีการแก้ปัญหาที่ดี

สายหยุดใจสำราญและสุภาพพิศาลบุตร(๒๕๔๕:๔๕) เห็นว่าวัตถุประสงค์ของการพัฒนาแตกต่างกันออกไปตามลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นภายในแต่ละองค์การซึ่งไม่เหมือนกันแต่การพัฒนาองค์การก็ยังมีวัตถุประสงค์โดยทั่วไปดังนี้

๑. เพื่อยกระดับความไว้วางใจและสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกและหน่วยงานภายในองค์การ

๒. เพื่อกระตุ้นให้มีการคิดและพิจารณาแก้ไขปัญหาขององค์การร่วมกัน

๓. เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่เปิดเผยมในการแก้ไขปัญหาลงให้เกิดมีขึ้นภายในองค์การพยายามสร้างให้เกิดความรู้สึกในการยอมรับปัญหาและกล้าเผชิญกับปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มและในขณะเดียวกันพยายามชี้ให้เห็นถึงผลเสียในการ“หมกปัญหา”หรือใช้วิธีแก้ปัญหาแบบ “ผักชีโรยหน้า”

๔. เพื่อหาทางให้ความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาอยู่ที่จุด ซึ่งใกล้ชิดกับข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ดีกว่าการที่จะมอบหมายเรื่องการแก้ปัญหาและตัดสินใจให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารระดับใดระดับหนึ่งที่มีอำนาจตามสายการบังคับบัญชา

๕. ใฝ่หาวิธีการแก้ปัญหาในลักษณะสร้างสรรค์หรือแบบร่วมมือร่วมใจกัน

๖. ส่งเสริมให้มีความเปิดเผยในการติดต่อสื่อสารทั้งในแนวดิ่งแนวนอนและแนวเฉียง

๗. เพื่อสร้างเสริมให้สมาชิกในองค์การมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในวัตถุประสงค์ขององค์การร่วมกัน

๘. ช่วยเพิ่มความสามารถในการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์มากกว่าประสบความสำเร็จในอดีต

๙. เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการบริหารงานแบบควบคุมตนเองและการกำกับหรือกำหนดแนวทางของตนเองของสมาชิกในองค์การ

๑๐. ช่วยสร้างเสริมสัมพันธภาพบนรากฐานแห่งความร่วมมือร่วมใจกัน

๑๑. เพื่อส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของ “กระบวนการทำงานโดยใช้กลุ่ม” และผลของการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการดังกล่าว

๑๒. เพื่อยกระดับความรับผิดชอบของสมาชิกและกลุ่มในการวางแผน และการปฏิบัติการตามแผน

โดยสรุปวัตถุประสงค์ของการพัฒนาองค์การคือการเพิ่มประสิทธิผลขององค์การความสามารถในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งความสามารถในการตัดสินใจและปรับตัวขององค์การโดย

ให้มีการร่วมมือกันจากทุกคนในองค์กรและให้ถือว่าเป็นเป้าหมายส่วนบุคคลกับเป้าหมายขององค์กร คือเป้าหมายอันเดียวกัน

๓. กระบวนการในการพัฒนาองค์กร

สายหยุดใจสำราญและสุภาพพิศาลบุตร(๒๕๔๕: ๕๘-๕๙) ได้อธิบายว่า กระบวนการของการพัฒนาองค์กรประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆดังนี้

๑. ขั้นการให้ความรู้และทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมศาสตร์แก่ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นและการมุ่งเน้นให้เกิดการเชื่อมั่นศรัทธาในตนเองและผู้อื่น

๒. ขั้นการตรวจวินิจฉัยปัญหาต่างๆขององค์กรรวมทั้งการสำรวจข้อมูลต่างๆและสมมติฐานเบื้องต้น

๓. ขั้นการรวบรวมข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้

๔. ขั้นการวางแผนดำเนินการเป็นขั้นการวางหรือกำหนดทางเลือกหรือยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่างเป็นระบบ

๕. ขั้นการปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นการนำทางเลือกต่างๆหรือยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ต่างๆที่เหมาะสมไปประยุกต์ใช้

๖. ขั้นการประเมินการปฏิบัติการเป็นการประเมินและติดตามผลถึงผลที่ได้รับจากการนำทางเลือกหรือยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ที่ได้จากการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบไปใช้ว่าได้ผลหรือมีผลกระทบอย่างไร

จากคำจำกัดความของนักวิชาการหลายท่านดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการพัฒนาองค์กรนั้นเป็นกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะขององค์กรอย่างมีแผนไว้ล่วงหน้า และจะเน้นกระทำในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและกระบวนการของกลุ่มบนรากฐานแห่งความร่วมมือร่วมใจกันและใช้เครื่องมือทางพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์มาช่วยในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยใช้การวิจัยเชิงการแก้ปัญหาเป็นแม่แบบทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร

๔. ความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร

ชวลิต ประภาวนนท์(๒๕๔๑:๓๓๖-๓๔๑) กล่าวว่า การพัฒนาองค์กร จะสำเร็จได้ถ้ามีการวางแผนและการใช้ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์เข้าช่วยเช่นเรื่องการจูงใจ อำนาจการสื่อสารความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมองค์กรการแก้ปัญหาการกำหนดเป้าหมาย

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลุ่มการขัดความขัดแย้งต่างๆความสำเร็จในการพัฒนาองค์การประกอบด้วย

๑. ความแตกต่างระหว่างพัฒนาองค์การและการฝึกอบรมการฝึกอบรมเป็นการพัฒนาความรู้ความชำนาญทัศนคติลักษณะนิสัยและหน้าที่การทำงานโดยการฝึกอบรมเน้นที่ตัวบุคคลมากกว่าองค์การส่วนการพัฒนาองค์การจะเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งตัวบุคคลกลุ่มองค์การ โครงสร้างองค์การระบบการทำงานและอื่นๆซึ่งจะมีผลกระทบต่อบุคคลทั้งองค์การจึงมีความหมายที่กว้างกว่าการฝึกอบรม

๒. ลักษณะสำคัญของการพัฒนาองค์การการพัฒนาองค์การนั้นจะมีลักษณะต่างๆหลายประการเช่นการพัฒนาจะมุ่งเน้นไปที่วัฒนธรรมองค์การค่านิยมและทัศนคติของบุคคลภายในองค์การโดยการพัฒนาจะต้องทำเป็นระบบเช่นระบบโครงสร้างใหม่ซึ่งต้องทำแผนแม่แบบในการปฏิบัติการพัฒนาจะต้องเริ่มกระทำอย่างต่อเนื่องมีการสอดแทรกเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

๓. คุณค่าของการพัฒนาองค์การมีคุณค่าต่อมนุษย์และการเจริญเติบโตขององค์การ ขบวนการมีส่วนร่วมและความต้องการที่เป็นธรรมชาติย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์การการพัฒนาองค์การต้องการความสำคัญต่อความร่วมมือแนวความคิดโดยองค์การจะต้องมีการแยกถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นในความพยายามพัฒนาองค์การประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

๓.๑ ความคาดหวังสำหรับบุคคลเพื่อระมัดระวังต่อการกระทำเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด

๓.๒ ต้องมั่นใจและได้รับการสนับสนุนประสิทธิภาพขององค์การ และความแข็งแกร่งจะต้องมีลักษณะที่ทำให้มั่นใจและมีบรรยากาศในการสนับสนุนการพัฒนาองค์การ

๓.๓ อำนาจที่เท่าเทียมกันประสิทธิภาพขององค์การและความแข็งแกร่งจะต้องมีลักษณะที่ทำให้มั่นใจและมีบรรยากาศในการสนับสนุนการพัฒนา

๓.๔ การเผชิญหน้าปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์การจะต้องได้รับการเผชิญหน้าโดยมีการติดต่อเพื่อร่วมแก้ปัญหาไม่หลีกเลี่ยงหรือสะสมปัญหา

๓.๕ การมีส่วนร่วมพนักงานที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาองค์การจะต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น โดยร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ

การพัฒนาอย่างเป็นระบบจะต้องมีการสร้างแผนแม่บทในการเปลี่ยนแปลงมีการประเมินสถานการณ์ขององค์การเพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคขององค์การเพื่อที่จะนำจุดแข็งขององค์การมาผลักดันการพัฒนาองค์การ โดยมีกลไกการควบคุมทิศทางที่แน่นอน การพัฒนาองค์การ จะต้องพิจารณาว่าองค์การมีการร่วมแก้ปัญหาาร่วมรับผิดชอบเน้น

ที่เป้าหมายขององค์กรพนักงานจะมีความซื่อสัตย์ต่อองค์กรและลักษณะ โครงสร้างองค์กรจะเป็นแบบกว้างโดยอาศัยการให้คำแนะนำมากกว่าการสั่งการโดยการบังคับบัญชาดังนั้นพนักงานจึงมีจิตสำนึกในความสำเร็จของงานมากกว่าตัวบุคคล

๕. ความสำคัญของการวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาองค์กร

เหตุผลและความจำเป็นของการวิเคราะห์ปัญหาขององค์กรหรือการวินิจฉัยปัญหาองค์กร ได้มีผู้ให้ความเห็นดังนี้

สุนันทาเลาหพันธ์(๒๕๔๔:๕๖) กล่าวว่าเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจวินิจฉัยปัญหาต่างๆองค์กรมีดังนี้

๑. บุคคลในองค์กรส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้บริหารมีความตั้งใจจะพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพประสิทธิผลและความเข้มแข็งขององค์กรแต่ยังไม่ทราบว่าองค์กรจะต้องปรับปรุงอะไรบ้างและจะต้องปรับปรุงอย่างไร

๒. บุคคลในองค์กรโดยเฉพาะผู้บริหารทราบว่าองค์กรประสบปัญหาแต่ไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาคืออะไรและบางครั้งการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะวินิจฉัยข้อมูลไปตามทัศนคติและภูมิหลังของตนเองซึ่งอาจเป็นไปได้ในทิศทางที่ไม่ถูกต้องดังนั้นองค์กรจึงต้องการความช่วยเหลือในการวินิจฉัยปัญหาที่แท้จริงคืออะไรบ้าง

๓. บุคคลในองค์กรมีความสามารถที่ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นถ้ามีโอกาสเรียนรู้และวินิจฉัยจุดแข็งจุดอ่อนขององค์กร

๔. การเปิดโอกาสให้องค์กรได้เรียนรู้ปัญหาด้วยตนเองได้ร่วมกันวินิจฉัยปัญหาและวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันจะทำให้องค์กรสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕. ที่ปรึกษาขององค์กรบางครั้งอาจไม่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมขององค์กรอย่างถ่องแท้จึงอาจจะมีแนวโน้มที่จะวินิจฉัยปัญหาไปตามความเชี่ยวชาญเฉพาะตนดังนั้นที่ปรึกษาจำเป็นจะต้องศึกษาและพิจารณาร่วมกับบุคคลในองค์กรเพื่อเข้าใจวัฒนธรรมค่านิยม และปทัสถานขององค์กรจากความเห็นดังกล่าวสรุปได้ว่าความสำคัญและความจำเป็นของการวิเคราะห์ปัญหาองค์กรหรือการตรวจวินิจฉัยองค์กรเป็นขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการในการพัฒนาองค์กรเป็นการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรจึงมีความสำคัญไม่น้อยต่อการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงองค์กรทำให้ต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาหรือวินิจฉัยปัญหาขององค์กรโดยใช้ระเบียบวิธีการที่เป็นระบบเพื่อที่จะได้มีการเก็บข้อมูลได้ตามที่ต้องการและสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงสิ่งที่ผู้ทำการวิเคราะห์จะต้องตระหนักถึง คือเทคนิค

วิธีการรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์เพราะสิ่งนี้จะเกี่ยวข้องกับความสำเร็จได้ตรงและเป็นประโยชน์ของข้อมูลเป็นสำคัญสร้างความยอมรับในปัญหาในหมู่สมาชิกองค์กร

๖. กระบวนการตัวแบบและขอบเขตการวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนากิจการ

สุนันทาเลาพันธ์(๒๕๔๔:๘๕) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการวิเคราะห์ปัญหาองค์กรหรือการวินิจฉัยองค์กรคือเพื่อแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันขององค์กรว่าเป็นอย่างไรและสภาพขององค์กรที่พึงปรารถนาควรเป็นอย่างไรด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าวิธีการเก็บข้อมูลต่างๆอาจจะไม่สำคัญแต่ประการใดหากเรายังไม่สามารถตอบคำถามตนเองได้ว่าลักษณะของข้อมูลที่จะตรวจวินิจฉัยนั้นเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

อุทัยธีรญาโต(๒๕๒๕:๑๔๕) ได้อธิบายถึงปัจจัยที่องค์กรควรพิจารณาปรับปรุงหรือการพัฒนามี๒ประการดังนี้

ก. ด้านโครงสร้างขององค์กรได้แก่เอกภาพในการบังคับบัญชาสายการบังคับบัญชาช่วงการควบคุมการติดต่อสารการแบ่งงานการประสานงานการควบคุมงานการปกครองบังคับบัญชาและวิธีการปฏิบัติงาน

ข. ด้านปัจจัยบริหารแก่ตัวบุคคลการเงินวัสดุและการจัดการ

ปัจจัยการบริหาร (management resources) อันได้แก่ ๔ M's ประกอบด้วย คน (man) เงิน (money) วัสดุ (material) และ วิธีการ/จัดการ (method / management) ถูกนำเข้าไปในระบบเพื่อการประมวลผลหรือการบริการที่เติบโตและพัฒนาก้าวหน้าไปพร้อมกับอุตสาหกรรมการผลิต และการบริการที่เติบโตพัฒนาขึ้นไปอย่างรวดเร็วทำให้ทรัพยากรเพียง ๔ ประการเริ่มไม่เพียงพอสำหรับเป้าหมาย จึงได้เพิ่มขึ้นอีก ๒ M's เป็น ๖ M's ได้แก่ เครื่องจักรกล (machine) และการตลาด (market) ในขณะเดียวกันการทำงานที่มองเห็นถึงความสำคัญ หรือคุณค่าของจิตใจของผู้ปฏิบัติงานมีมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคนงานมากขึ้น จึงเพิ่มขวัญและกำลังใจ (morale) เข้าไปเป็น ๗ M's และเมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) ระบบการสื่อสารไร้พรมแดนที่ติดต่อเชื่อมโยงกันเป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั่วโลกทำให้การติดต่อสื่อสารรวดเร็วใครไม่รู้หรือไม่มีข้อมูลย่อมเสียเปรียบในเชิงธุรกิจจึงได้เพิ่ม ข้อมูลข่าวสาร (message) เข้าไปในทรัพยากรกระบวนการผลิตรวมเป็น ๘ M's ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่สิ้นสุดครบเท่าที่ระบบอุตสาหกรรมการผลิต การจัดจำหน่ายและการบริการยังคงพัฒนาและก้าวไปไม่หยุดยั้ง (ตูลามหาพสุชานนท์,๒๕๔๕ :๔๘)

ทฤษฎีแรงจูงใจ

๑. ความหมายของแรงจูงใจ

ไมเคิลคอมแจน (Domjan, ๑๙๙๖, p. ๑๕๕) อธิบายว่าการจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมกระทำหรือกิจกรรมของบุคคล โดยบุคคลลงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

แอนนิต้าอีวูลฟอล์ค (Anita E. Woolfolk, ๑๙๙๕, p. ๑๓๐) ได้ให้ความหมายของการจูงใจว่าการจูงใจเป็นภาวะภายในของบุคคลที่ถูกกระตุ้นให้กระทำพฤติกรรมอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง

สมยศนาวิกการ (๒๕๔๐, หน้า ๓๕๕) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานมากเพราะผู้บริหารจะต้องทำงานให้ประสบความสำเร็จได้โดยอาศัยบุคคลอื่นคนเป็นทรัพยากรที่มีชีวิตจิตใจแรงจูงใจจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกของคนในการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพจึงถือได้ว่าแรงจูงใจมีความสำคัญต่อผู้บริหารเสมอ

วิรัชสงวนวงศ์วาร (๒๕๔๖, หน้า ๑๘๕) ได้กล่าวว่าแรงจูงใจคือความเต็มใจของพนักงานที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและเพื่อตอบสนองความต้องการของพนักงานผู้นั้นด้วยการจูงใจในองค์กรจึงมีผลมากทั้งผลงานที่ให้กับองค์กรในขณะที่พนักงานผู้นั้นก็ได้ผลตอบแทนด้วย

ดังนั้นแรงจูงใจในการทำงานจึงหมายถึงสิ่งที่อยู่ภายในของบุคคลมีอิทธิพลทำให้กำหนดทิศทางและการใช้ความพยายามในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์การจูงใจจึงเป็นสิ่งเร้าซึ่งทำให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มควบคุมรักษาพฤติกรรมและการกระทำหรือเป็นสภาพภายในซึ่งเป็นสาเหตุให้บุคคลที่มีพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสามารถบรรลุเป้าหมายบางประการได้มนุษย์มีความต้องการทางด้านร่างกาย (น้ำอากาศอาหารพักผ่อนและที่อยู่อาศัย) และมีความต้องการทางด้านอื่นๆ เช่น การยกย่องสถานะความรักความผูกพันกับบุคคลอื่นความรู้สึกที่ดี การให้การประสบความสำเร็จ โดยทั่วไปจะมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาผ่านไปและความต้องการจะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคลด้วย

๒. ความสำคัญของการจงใจ

๒.๑ การจงใจช่วยเพิ่มพลังในการทำงานให้บุคคล

พลัง (Energy) เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ในการทำงานใดๆ ถ้าบุคคลมีแรงจูงใจในการทำงานสูงย่อมทำให้ขยันขันแข็งกระตือรือร้นกระทำให้สำเร็จซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่ทำงานประเภท “เช้าชามเย็นชาม”

๒.๒ การจงใจช่วยเพิ่มความพยายามในการทำงานให้บุคคล

ความพยายาม (Persistence) ทำให้บุคคลมีความมานะอดทนบากบั่นคิดหาวิธีการนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของตนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่องานให้มากที่สุดไม่ทอดทิ้งหรือละความพยายามง่ายๆ แม้งานจะมีอุปสรรคขัดขวางและเมื่องานได้รับผลสำเร็จด้วยดีก็มักคิดหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อยๆ

๒.๓ การจงใจช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของบุคคล

การเปลี่ยนแปลง (Variability) รูปแบบการทำงานหรือวิธีทำงานในบางครั้งก่อให้เกิดการค้นพบช่องทางดำเนินงานที่ดีกว่าหรือประสบผลสำเร็จมากกว่านักจิตวิทยาบางคนเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเครื่องหมายของความเจริญก้าวหน้าของบุคคลแสดงให้เห็นว่าบุคคลกำลังแสวงหาการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ให้ชีวิตบุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูงเมื่อตื่นรนเพื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ใดๆ หากไม่สำเร็จบุคคลก็มักพยายามค้นหาสิ่งผิดพลาดและพยายามแก้ไขให้ดีขึ้นในทุกวิถีทางซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานจนในที่สุดทำให้ค้นพบแนวทางที่เหมาะสมซึ่งอาจจะต่างไปจากแนวเดิม

๒.๔ การจงใจในการทำงานช่วยเสริมสร้างคุณค่าของความเป็นคนที่สมบูรณ์ให้บุคคล

บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงานจะเป็นบุคคลที่มุ่งมั่นทำงานให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและการมุ่งมั่นทำงานที่ตนรับผิดชอบให้เจริญก้าวหน้าจัดว่าบุคคลผู้นั้นมีจรรยาบรรณในการทำงาน (Work Ethics) ผู้มีจรรยาบรรณในการทำงานจะเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบมั่นคงในหน้าที่มีวินัยในการทำงานซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ผู้มีลักษณะดังกล่าวนี้มักไม่มีเวลาเหลือพอที่จะคิดและทำในสิ่งที่ไม่ดี

จากที่กล่าวมาทั้ง ๔ ประการจะเห็นได้ว่าองค์การใดที่มีทรัพยากรบุคคลซึ่งมีแรงจูงใจในการทำงานสูงย่อมส่งผลให้องค์การนั้นๆ บรรลุเป้าหมายที่ต้องการเจริญก้าวหน้าเพราะพนักงานดังกล่าวจะทุ่มเทพลังงานและความสามารถอย่างเต็มที่และโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเพื่อให้ผลงานสำเร็จตามนโยบายและเป้าหมายของงาน

๓. กระบวนการจูงใจ

กระบวนการจูงใจมีองค์ประกอบ๗ประการคือ

๓.๑ ความต้องการ (Needs) คือภาวะการณ์ขาดบางสิ่งบางอย่างของอินทรีย์อาจจะเป็นการขาดทางด้านร่างกายหรือการขาดทางด้านจิตใจก็ได้

๓.๒ แรงขับ (Drive) เมื่อมนุษย์มีความขาดบางสิ่งบางอย่างตามข้อ๑ที่กล่าวมาแล้วก็จะเกิดภาวะตึงเครียดขึ้นภายในร่างกายภาวะตึงเครียดนี้จะกลายเป็นแรงขับหรือตัวกำหนดทิศทาง (Action Oriented) เพื่อไปสู่เป้าหมายอันจะเป็นการลดภาวะความตึงเครียดนั้น

๓.๓ สิ่งล่อใจ (Incentive) หรือเป้าหมาย (Goal) จะเป็นตัวกระตุ้นหรือเป็นตัวล่อให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมตามที่คาดหวังหรือที่ต้องการซึ่งอาจจะมีได้หลายระดับตั้งแต่สิ่งล่อใจในเรื่องพื้นฐานคือปัจจัย๔ ไปจนถึงความต้องการทางใจในด้านต่างๆ

๔. ประเภทของการจูงใจ

นักจิตวิทยาได้แบ่งการจูงใจออกเป็น๒ประเภทคือ

๔.๑ การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึงสภาวะของบุคคลที่มีความต้องการในการทำการเรียนรู้หรือแสวงหาบางอย่างด้วยตนเองโดยมิต้องให้มีบุคคลอื่นมาเกี่ยวข้องเช่นนักเรียนสนใจเล่าเรียนด้วยความรู้สึกใฝ่ดีในตัวของเขาเองไม่ใช่เพราะถูกบิดามารดาบังคับหรือเพราะมีสิ่งล่อใจใดๆการจูงใจประเภทนี้ได้แก่

๔.๑.๑ ความต้องการ (Needs) เนื่องจากคนทุกคนมีความต้องการที่อยู่ภายในอันจะทำให้เกิดแรงขับแรงขับนี้จะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความพอใจ

๔.๑.๒ เจตคติ (Attitude) หมายถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งจะช่วยเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลทำในพฤติกรรมที่เหมาะสมเช่นเด็กนักเรียนรักครูผู้สอนและพอใจวิธีการสอนทำให้เด็กมีความสนใจตั้งใจเรียนเป็นพิเศษ

๔.๑.๓ ความสนใจพิเศษ (Special Interest) การที่เรามีความสนใจในเรื่องใดเป็นพิเศษก็จัดว่าเป็นแรงจูงใจให้เกิดความเอาใจใส่ในสิ่งนั้นๆมากกว่าปกติ

๔.๒ การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึงสภาวะของบุคคลที่ได้รับแรงกระตุ้นมาจากภายนอกให้มองเห็นจุดหมายปลายทางและนำไปสู่

๔.๒.๑ เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคลคนที่มีเป้าหมายในการกระทำใดๆย่อมกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจให้มีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสมเช่นพนักงานทดลองงานมีเป้าหมายที่จะได้รับการบรรจุเข้าทำงานจึงพยายามตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ

๔.๒.๒ ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าคนที่มิโอกาสทราบว่าจะได้รับความก้าวหน้าอย่างไรจากการกระทำนั้นย่อมจะเป็นแรงจูงใจให้ตั้งใจและเกิดพฤติกรรมขึ้นได้

๔.๒.๓ บุคลิกภาพความประทับใจอันเกิดจากบุคลิกภาพจะก่อให้เกิดแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมขึ้นได้เช่นครูอาจารย์ก็ต้องมีบุคลิกภาพทางวิชาการที่น่าเชื่อถือแก่นักปกครองผู้จัดการจะต้องมีบุคลิกภาพของผู้นำที่ดีเป็นต้น

๔.๒.๔ เครื่องล่อใจอื่น ๆ มีสิ่งล่อใจหลายอย่างที่ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้พฤติกรรมเกิดขึ้นเช่นการให้รางวัล (Rewards) อันเป็นเครื่องกระตุ้นให้อยากกระทำหรือการลงโทษ (Punishment) ซึ่งจะกระตุ้นมิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องนอกจากนี้การชมเชยการติเตียนการประกวดการแข่งขันหรือการทดสอบก็จัดว่าเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น

เมื่อได้ทำการทบทวนวรรณกรรมทฤษฎีแรงจูงใจที่สำคัญพบว่าผู้บริหารสามารถเลือกใช้วิธีการจูงใจได้หลายรูปแบบซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานเกิดความรู้สึกร่วมใจในการทำงานและผลการดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรต้องการโดยวิธีการจูงใจหรือการสร้างแรงจูงใจให้พนักงานในการทำงานที่สำคัญๆเช่นการให้พนักงานรับผิดชอบในผลลัพธ์การดำเนินงานของตนเอง

๑. การตั้งเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยการให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายดังกล่าว

๒. ผู้บริหารต้องแน่ใจว่าพนักงานจะต้องได้รับทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอเพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

๓. ผู้บริหารต้องสนับสนุนในการป้อนข้อมูลย้อนกลับที่มีความชัดเจนและแน่นอนซึ่งได้ผลมากกว่าการควบคุมการทำงานของพนักงาน

๔. การขอร้องให้พนักงานปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จในขณะเดียวกันองค์กรต้องสามารถตอบสนองความต้องการของพนักงานการต่างๆ

๕. การตั้งระบบและกระบวนการดำเนินงานที่มีความยุติธรรมและเหมาะสม

๖. ลักษณะงานที่มอบหมายควรมีลักษณะที่ครบวงจรของกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งดีกว่ามอบหมายงานที่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของงาน (Hollyforde)

ทฤษฎีการแก้ปัญหา

ทฤษฎีการแก้ปัญหาล้วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากผลงานเรื่องนักแก้ปัญหาทั่วไป (general problem solver) ของ Ernest & Newell (๑๙๖๕) และ Newell & Simon (๑๙๗๒) ซึ่งเป็นทฤษฎีการแก้ปัญหามนุษย์ (human problem solving) ในรูปแบบของโปรแกรมที่เป็นสถานการณ์จำลอง ผลงานนี้ช่วยวางรากฐานกระบวนการที่เกี่ยวกับการประมวลสารสนเทศสำหรับศึกษาเรื่องการแก้ปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ พฤติกรรมการแก้ปัญหประกอบด้วย “วิธีการ-

ปลายทาง-วิเคราะห์”ซึ่งเป็นการนำปัญหามาแตกออกเป็นองค์ประกอบหรือเป้าหมายย่อยๆ แล้วจึงจัดการแก้ไขเป้าหมายย่อยๆ เหล่านั้นทีละเรื่อง แนวคิดนี้ตรงกันข้ามกับ Wertheimer(๑๙๕๕) นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีเกสโตลต์ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาและให้ความสำคัญด้านความเข้าใจเรื่องโครงสร้างของปัญหา โดยเชื่อว่าพฤติกรรมแก้ปัญหานั้นที่ประสบผลสำเร็จเป็นเพราะบุคคลผู้นั้นสามารถมองเห็นโครงสร้างโดยรวมทั้งหมดของปัญหาหลักการของทฤษฎีนี้คือผู้เรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เกิดการค้นพบธรรมชาติของปัญหาหรือประเด็นหัวข้อที่ต้องการแก้ไข สิ่งที่เป็นช่องว่าง ความไม่ลงรอยกัน หรือสิ่งรบกวนต่างๆ เป็นสิ่งเร้าที่สำคัญต่อการเรียนรู้การเรียนการสอนจะต้องอยู่บนพื้นฐานของกฎองค์กร ประกอบด้วยความใกล้เคียง การปกปิด ความคล้ายคลึง และความเรียบง่าย

DeBono(๑๙๗๑และ๑๙๘๑) เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยประยุกต์ใช้วิธีการคิดแบบนอกกรอบ โดยเชื่อว่าปัญหาส่วนใหญ่ต้องการมุมมองที่แตกต่างจึงจะแก้ไขได้สำเร็จวิธีการที่จะทำให้ได้มุมมองที่แตกต่างเกี่ยวกับปัญหาคือการแยกปัญหาเป็นส่วนๆ แล้วนำกลับมารวมกลุ่มเข้าด้วยกันในลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิมหรือสุมบางส่วนมารวมกัน หลักการนี้เสนอองค์ประกอบในการแก้ปัญหา ๔ ประการคือ ๑) ค้นหาความคิดเด่นๆ ที่เป็นหลักในทำความเข้าใจกับปัญหา ๒) ค้นหาวิธีการที่แตกต่างออกไปในการมองปัญหา ๓) ปล่อยวางการคิดแบบยึดติดและ ๔) ให้ออกาสตนเองในการเปิดรับความคิดอื่นๆ แนวปฏิบัติพื้นฐานในการแก้ปัญหา

McNamara(๑๙๕๕)กล่าวว่าวิธีการแก้ปัญหามีหลากหลายวิธี ไม่มีวิธีการแก้ปัญหาใดที่จะสามารถแก้ปัญหาทุกเรื่องได้แต่มีแนวปฏิบัติพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้โดยต้องมีการฝึกใช้เสียก่อนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยจนสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ ขั้นตอนต่างๆ มีดังนี้

๑. ระบุปัญหา ขั้นนี้เป็นขั้นที่คนส่วนใหญ่มักจะสับสนกล่าวคือ จะเริ่มด้วยการคิดว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหาแทนที่จะทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เสียก่อนว่าทำไมจึงคิดว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหา การระบุปัญหาต้องอาศัยข้อมูลจากตนเองและผู้อื่นซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการตั้งคำถาม อาทิอะไรคือสิ่งที่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้คิดว่ามีปัญหาเกิดขึ้น ปัญหาที่ว่ามันเกิดขึ้นที่ไหน เกิดขึ้นอย่างไรเกิดขึ้นเมื่อใดกำลังเกิดขึ้นกับใคร และทำไมจึงเกิดขึ้นจากนั้นให้เขียนอธิบายว่าสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นขณะนั้น โดยแท้จริงควรจะเป็นอย่างไรต้องพยายามอธิบายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เขียนอย่างเจาะจงและครอบคลุมประเด็นว่า อะไร ที่ไหน อย่างไร กับใคร และทำไม

๑.๑เมื่อถึงจุดนี้หากปัญหายังดูเหมือนว่าเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ควรระบุปัญหาให้กระจายออกมาแบบย่อยๆ ลงไปอีก โดยตั้งคำถามซ้ำอย่างเดิม จนกว่าจะได้คำอธิบายสำหรับปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากพอ

๑.๒ ทำการตรวจสอบว่าความเข้าใจที่มีต่อปัญหาต่างๆ นั้นมีความถูกต้องเพียงใด โดยการหารือกับสมาชิกในกลุ่มหรือบุคคลอื่น

๑.๓ นำปัญหาต่างๆ มาจัดความสำคัญ หากพบว่ามีปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน จำนวนหลายปัญหาให้พิจารณาว่าปัญหาใดควรจัดการก่อนปัญหาใดจัดการทีหลังทั้งนี้ต้องแยกให้ชัดเจนระหว่างปัญหาที่มีความสำคัญกับปัญหาที่เป็นเรื่องฉุกเฉินเพราะปัญหาที่มีความสำคัญเป็นปัญหาที่ต้องจัดการก่อน

๑.๔ ทำความเข้าใจกับบทบาทของตนเองในปัญหานี้ให้ถูกต้อง เพราะเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อการรับรู้บทบาทของผู้อื่น ตัวอย่างเช่นเมื่อตนเองเครียดก็อาจมองว่าผู้อื่นเครียดเช่นเดียวกันซึ่งความจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น

๒. มองหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาในขั้นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับข้อมูลนำเข้ามาจากบุคคลอื่นซึ่งรับรู้ปัญหาและจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการเก็บข้อมูลควรทำเป็นรายบุคคลจะได้ข้อมูลมากกว่า ให้จดบันทึกสิ่งที่เป็นความคิดเห็นของตนเองและสิ่งที่ได้ยินมาจากผู้อื่นจากนั้นเขียนอธิบายสาเหตุของปัญหาในลักษณะที่ว่า อะไรกำลังเกิดขึ้น เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใดอย่างไรกับใครและทำไม

๓. แจกแจงทางเลือกต่างๆ สำหรับวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหาในขั้นนี้ควรให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ยกเว้นในกรณีที่ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องส่วนตัว ให้ระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้ได้ทางเลือกหลายๆ ทาง แล้วนำมาคัดกรองเพื่อหาแนวคิดที่ดีที่สุด การได้มาซึ่งความคิดที่หลากหลายนั้นต้องระวังที่จะไม่ตัดสินว่าความคิดเหล่านั้นดีหรือไม่ดี ให้จดบันทึกตามที่ได้ยินมาเท่านั้นทักษะที่เหมาะสมที่สุดในการจำแนกสาเหตุของปัญหาคือการคิดเชิงระบบ (systems thinking)

๔. เลือกวิธีการแก้ปัญหา ในการคัดเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ควรพิจารณาดังนี้

๔.๑ วิธีการใดที่สามารถแก้ปัญหาได้ในระยะยาว

๔.๒ วิธีการใดที่มีความเป็นจริงมากที่สุดในการแก้ปัญหาได้สำเร็จในขณะนี้ มีทรัพยากรสำหรับการแก้ปัญหาหรือไม่ จะจัดหามาใช้ได้หรือไม่ มีเวลาเพียงพอที่จะใช้วิธีการนี้หรือไม่

๔.๓ อะไรคือความเสี่ยงของทางเลือกแต่ละวิธี

๕. วางแผนนำทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดไปปฏิบัติ หรือจัดทำแผนปฏิบัติการซึ่งในขั้นนี้มีสิ่งที่จะต้องพิจารณาคือ

๕.๑ สถานการณ์จะเป็นอย่างไรเมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขแล้ว

๕.๒ มีขั้นตอนอะไรที่จะต้องทำในการนำทางเลือกที่ดีที่สุดไปแก้ปัญหาในระบบ หรือกระบวนการอะไรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงบ้าง

๕.๓ จะรู้ได้อย่างไรว่าขั้นตอนต่างๆ มีการปฏิบัติ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของ แผน

๕.๔ ทรัพยากรอะไรบ้างที่ต้องการ ในประเด็นของบุคลากร เงินและ สิ่งอำนวยความสะดวก

๕.๕ ต้องใช้เวลานานเท่าใดในการนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ ให้เขียนตารางที่ แสดงเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดและเวลาที่คาดหวังว่าจะเห็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จปรากฏขึ้น

๕.๖ ใครคือผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามแผน

๕.๗ เขียนคำตอบสำหรับคำถามที่กล่าวมาแล้วและให้ถ้อยคำที่คือแผนปฏิบัติการ

๕.๘ สื่อสารทำความเข้าใจแผนนี้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนำแผนไปปฏิบัติ ปัจจัยสำคัญของขั้นตอนนี้คือการสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง

๖.ดูแลควบคุมการปฏิบัติตามแผน โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ซึ่งได้แก่

๖.๑ เห็นสิ่งที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นตามตัวบ่งชี้หรือไม่

๖.๒ แผนมีการดำเนินงานตามตารางที่กำหนดไว้หรือไม่

๖.๓ ถ้าแผนไม่ได้ดำเนินไปตามที่คาดหวังไว้ ให้พิจารณาว่าแผนมีความเป็นไปได้จริงหรือไม่ มีทรัพยากรเพียงพอที่จะทำให้แผนสำเร็จตามกำหนดการหรือไม่ควรมีสิ่งอื่น ที่ต้องทำก่อนสิ่งที่กำหนดไว้แต่เดิมในแผนหรือไม่ ควรเปลี่ยนแผนหรือไม่

๗.ตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ ในขั้นนี้วิธีหนึ่งที่ดีที่สุด ในการตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่คือการกลับคืนสู่การปฏิบัติงาน ตามปกติ แล้วสังเกตสถานการณ์ นอกจากนั้นก็มีประเด็นที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมดังนี้

๗.๑ ควรมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนี้ขึ้นอีก

๗.๒ อะไรคือบทเรียนที่ได้จากการแก้ปัญหาครั้งนี้ ในเชิงความรู้ความเข้าใจ และ/ หรือทักษะ

๗.๓ ควรมีการเขียนบันทึกสั้นๆ ถึงเหตุการณ์เด่นที่เป็นความสำเร็จใน การพยายามแก้ปัญหาและสิ่งที่เป็นผลลัพธ์ที่ได้เรียนรู้ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เกี่ยวข้อง

สรุปแนวปฏิบัติพื้นฐานนี้ มีการพัฒนาเป็นรูปแบบการแก้ปัญหาทั่วไป (general problem solving model) เพื่อใช้แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งดำเนินงาน ให้บริการ โดยบริษัทCisco Systems (๒๐๐๒) ประกอบด้วย ๗ขั้นตอนคือ ๑) ระบุปัญหาในลักษณะ ของกลุ่มอาการผิดปกติหรือสิ่งที่น่าจะเป็นสาเหตุของความผิดปกติ๒) รวบรวมข้อเท็จจริง

ที่จำเป็นสำหรับการคัดแยกสิ่งที่เป็นสาเหตุที่แท้จริงออกมา๓) พิจารณาหาความเป็นไปได้ของการเกิดปัญหาโดยตัดทอนปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากข้อเท็จจริงในรายการที่รวบรวมไว้ ๔) สร้างแผนปฏิบัติการจากปัญหาที่เหลืออยู่โดยวางแผนจัดการกับปัญหาเพียงครั้งละตัวแปรเดียว ๕) นำแผนไปปฏิบัติ ทีละขั้นตอนอย่างระมัดระวังพร้อมทั้งตรวจสอบเป็นระยะๆ ว่าอาการผิดปกติหายไปหรือไม่ ๖) เมื่อเปลี่ยนตัวแปรที่ทำการแก้ไข ให้เก็บผลลัพธ์ของแต่ละครั้งเพื่อคัดแยกว่าสิ่งใดที่เป็นและไม่ใช่ปัญหา และ ๗) วิเคราะห์ผลเพื่อตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ถ้าใช่ก็แสดงว่ากระบวนการแก้ไขสำเร็จเรียบร้อยแล้ว

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สุนัขในงานทหาร ตำรวจ

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสุนัข

สุนัขเป็นเพื่อนที่ดีของมนุษย์มาช้านานแล้วสมัยก่อนมนุษย์ได้ทำการเลี้ยงสุนัขไว้ใช้งานเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันนี้จุดประสงค์ในการเลี้ยงสุนัขได้เปลี่ยนเป็นการเลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อนมากกว่าทั้งนี้เนื่องจากอุปนิสัยที่น่ารักของมันนั่นเองจากหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์พบว่าบรรพบุรุษของสุนัขถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ ๓๕ ล้านปีก่อนมนุษย์กับสุนัขเพิ่งจะมาเริ่มรู้จักกันในตอนปลายสมัยยุคหินต้นและเริ่มต้นมาสนิทสนมเป็นมิตรกันในตอนแรกของสมัยยุคหินปลาย ซึ่งนับเป็นเวลาระหว่าง ๔๐,๐๐๐ – ๖๐,๐๐๐ ปี มาแล้วจนกระทั่งทุกวันนี้ สุนัขป่าพันธุ์หนึ่งมีชื่อสกุลเป็นภาษาละตินว่า Canis Aeusus แปลว่า สุนัขทองเพราะมีขนยาวเป็นสีทองเหลืองอร่ามไปทั้งตัว พันธุ์สุนัขของนี้เรียกได้ว่าเป็นต้นตระกูลสุนัขที่เราเลี้ยงกันอยู่ทุกวันนี้ต่อมามีสุนัขป่าอีกพันธุ์หนึ่งที่มนุษย์ได้นำมาเลี้ยงมีชื่อละตินว่า Canis Lupeus แปลว่า สุนัขป่า เป็นสุนัขที่มีขนยาว มีหางเป็นแผงและเอนขึ้นข้างบนหูตั้ง กระดุกแก้ม โหนกมีนิสัยรักอิสระมากกว่าสุนัขของสุนัขป่าพันธุ์นี้เมื่อมาอยู่กับคนก็ได้ผสมพันธุ์กับสุนัขทองแล้วออกลูกออกหลานสืบมาเป็นสุนัขสายพันธุ์ต่างๆ มากมายแต่สายพันธุ์สุนัขทุกวันนี้ได้รับเชื้อสายมาจากสุนัขทองเสียเป็นส่วนใหญ่

จากสมมติฐานของนักวิทยาศาสตร์คาดว่าสุนัขป่าตัวแรกเกิดขึ้นเมื่อประมาณ ๑๐๐ ล้านปีที่แล้ว ในสมัยแรกเริ่มก็ไม่ได้มีหน้าตาเหมือนสุนัขในปัจจุบันนี้ เช่นเดียวกับมนุษย์ที่กว่าจะพัฒนาจนมีหน้าตาเหมือนปัจจุบัน ก็ต้องใช้เวลาระยะหนึ่งกว่าเราจะรู้จักสุนัขที่หน้าตาเหมือนสุนัขในปัจจุบันนี้จากรูปภาพโบราณที่มีอายุประมาณ ๑๒,๐๐๐ – ๑๔,๐๐๐ ปี ในทวีปยุโรปต้นกำเนิดของสุนัขเลี้ยงน่าจะมาจากการผสมข้ามสายพันธุ์ระหว่างสุนัขจิ้งจอกและสุนัขป่าเพราะความเฉลียวฉลาดความสามารถรอบตัวและการเป็นสัตว์สังคมของมันนี่เองที่ทำให้มนุษย์นำมันมาเลี้ยงจนแพร่หลายไปทั่วโลกจากการอพยพข้ามถิ่นและทวีปต่างๆ นี้เองทำให้สุนัขมีหลากหลายสายพันธุ์ใน

ด้านการค้นคว้าวิจัยและศึกษาเรื่องราวของสุนัขได้มีขึ้นก่อนในประเทศอังกฤษ ในแถบยุโรปและอเมริกาแล้วจึงขยายและแพร่หลายไปในส่วนต่างๆ ของโลก ในประเทศอเมริกาได้มีการจัดตั้งเป็นสมาคมผู้เลี้ยงสุนัขขึ้นในปี ค.ศ.๑๘๗๘ สุนัขพันธุ์แท้ชนิดแรกที่ได้จดทะเบียนในสหรัฐอเมริกา คือสุนัขสายพันธุ์อิงลิช เซทเทอร์ในประเทศอังกฤษได้มีการรวบรวมกันตั้งสมาคมผู้เลี้ยงสุนัขขึ้นในปี ค.ศ.๑๘๕๕ ในครั้งแรกสมาคมนี้ได้รับรองสุนัขพันธุ์แท้ให้จดทะเบียนได้ ๔๐ ชนิดสายพันธุ์และได้จัดวิธีการรับรองสุนัขสายพันธุ์ต่างๆเพื่อความเหมาะสมถึง ๒ ครั้งในปี ค.ศ.๑๘๘๑ สมาคมนี้ได้ให้การรับรองสุนัขพันธุ์แท้ต่างๆ รวมแล้วเป็นจำนวน ๔๖ สายพันธุ์ และได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมการรับรองเป็นสุนัขพันธุ์แท้เป็นครั้งสุดท้าย เมื่อปี ค.ศ.๑๙๗๔ โดยมีสุนัขที่ได้รับการรับรองจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๐ ชนิดสายพันธุ์

แผนภาพที่ ๒-๑ สุนัขสายพันธุ์อิงลิช เซทเทอร์

ในประเทศไทยได้มีผู้สนใจในการเลี้ยงสุนัขเป็นจำนวนมากจึงได้ทำการจัดตั้งสมาคมขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เลี้ยงสุนัขเหมือนกับต่างประเทศ โดยใช้ชื่อว่าสมาคมผู้นิยมสุนัขแห่งประเทศไทย ได้จดทะเบียนตั้งสมาคมเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งนับว่าเป็นการวางรากฐานการเลี้ยงสุนัขขึ้นในประเทศไทยเป็นแห่งแรก

ในปี พ.ศ.๒๕๑๑ สหรัฐอเมริกาได้ส่งหน่วยทหารมายังประเทศไทย ได้ก่อกำเนิดวีรกรรมของชุดสุนัขยามที่มีชื่อว่า “โจดี้” พร้อมผู้บังคับสุนัขได้เข้าทำการต่อสู้ขัดขวางการปฏิบัติการของผู้ก่อการร้ายในการเข้าโจมตีฐานบินจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๑๑ ผลปรากฏว่า ผู้ก่อการร้ายที่เข้ามาในเขตที่ชุดสุนัขยามรักษาการณ์อยู่ ส่วนมากถูกทำลายลงทำความเสียหายได้เฉพาะที่ไม่มีชุดสุนัขยามเฝ้าอยู่เท่านั้น โจดี้ถูกยิงที่หน้าอกได้รับบาดเจ็บสาหัส

จากวิกรรมในครั้งนั้นทำให้โจดี้ได้รับเหรียญเพอเพิลฮาร์ทและได้รับยศเป็น ลิบเอกโจดี้ได้เสียชีวิตลงเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๐ ด้วยโรคมะเร็งการสุนัขทหารได้เก็บรักษาซากของโจดี้ไว้ที่แผนกผสมพันธุ์สุนัขทหารในด้านวิกรรมของสุนัขตำรวจก็ได้มีได้น้อยหน้าไปกว่าสุนัขทหารแต่อย่างใดกล่าวคือ “เอ็กซ์” เป็นสุนัขสายพันธุ์เยอรมันเชพเพอดเพศผู้สีดำเหลือง อายุประมาณ ๖ ปี น้ำหนัก ๓๓ กิโลกรัมในขณะนั้นสุขภาพแข็งแรงนิสัยสุภาพ เรียบร้อย ขึ้นประจำการเมื่อพ.ศ.๒๕๑๓ ได้ผ่านการฝึกให้เชื่อฟังคำสั่งดมกลิ่นสะกดรอยฝึกให้ต่อสู้ช่วยเหลือการจับกุมโดยมีผู้ควบคุมสุนัข คือ ส.ต.ท.ศักดิ์ดา มาลาผบ.หมุ่งานสายตรวจ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๗ ส.ต.ท.ศักดิ์ดา มาลา และเอ็กซ์ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการปราบปรามขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน (ขจก.) ในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อมาในวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้ออกปฏิบัติหน้าที่ลาดตระเวนร่วมกับเจ้าหน้าที่ กก.ภ.จว.ยะลา พบที่พักแรมของขจก.ที่ถูกรื้อถอนออกไปใหม่ๆจึงให้เอ็กซ์ดมกลิ่นจากเสื้อผ้าของคนร้ายที่ทิ้งไว้แล้วเดินลาดตระเวนเข้าไปในป่าสวนยางบริเวณเชิงเขาประมาณ ๑ กิโลเมตร เอ็กซ์ก็หยุดเดินเงยหน้าขึ้นมีลักษณะอาการ หู หาง ตั้งปากหุบ ทำให้ ส.ต.ท.ศักดิ์ดา มาลา รู้ว่าต้องมีคนร้ายอยู่ใกล้ๆบริเวณนั้นจึงบอกให้เจ้าหน้าที่ทราบและหลบเข้าที่กำบังพร้อมกันนั้นก็มีเสียงปืนดังขึ้นและได้เกิดการยิงต่อสู้ปะทะกันประมาณ ๕ นาที ผลปรากฏว่า เอ็กซ์เสียชีวิตในที่เกิดเหตุทันที ส่วน ขจก.หลบหนีไปได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนั้นหากไม่ได้รับการบอกเหตุจากเอ็กซ์ เจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติหน้าที่อาจหลบเข้าที่กำบังไม่ทันและอาจถูกยิงเสียชีวิตหมดทั้งชุดก็เป็นได้กองกำกับการสุนัขตำรวจ (เดิม) จึงได้สร้างรูปปั้นไว้บริเวณหน้าที่ทำการตึกบัญชาการเพื่อเป็นการยกย่องในวิกรรมของสุนัขตำรวจที่ชื่อว่า “เอ็กซ์” (ปัจจุบันกองกำกับการสุนัขตำรวจได้ถูกควบรวมเข้ากับกองกำกับการตำรวจม้าและได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็น “กองกำกับการสุนัขและม้าตำรวจ”)

แผนภาพที่ ๒-๒ รูปปั้นยกย่องในวิกรรมของสุนัขตำรวจที่ชื่อว่า “เอ็กซ์”

๒. พันธุ์สุนัขที่ใช้งานในการกิจตำรวจ

สุนัขเป็นสัตว์ที่มีหลายสายพันธุ์ซึ่งแต่ละสายพันธุ์ก็จะมีลักษณะทั่วไป และลักษณะเฉพาะที่ต่างกันออกไปแต่ลักษณะโดยรวมของสุนัขทุกๆไปแล้วเป็นสัตว์เลี้ยงลูก ด้วยนมออกลูกเป็นตัวมีขนสั้นหรือยาวแตกต่างกันไปตามสายพันธุ์นั้นมีหลากหลายสี บางตัวอาจมีขน สีดำ สีขาว สีน้ำตาล สีส้มหรือบางตัวอาจมีหลายสีปะปนกันขนาดของหูจะสั้นหรือยาวก็แตกต่างกัน ไปตามแต่ลักษณะเฉพาะทางสายพันธุ์เช่นกัน ปัจจุบันพบว่ามีสุนัขอยู่เพียงไม่กี่ สายพันธุ์ที่ได้รับความนิยมนำมาใช้ในการกิจตำรวจทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยพบว่า สายพันธุ์สุนัขที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในการนำมาใช้ในการกิจตำรวจมีอยู่ ๒ สายพันธุ์ คือ “ลาบราดอร์รีทริฟเวอร์” เป็นสายพันธุ์สุนัขที่มีประสาทสัมผัสทางจมูกดีเยี่ยมจึงสามารถนำไป ฝึกเพื่อทำหน้าที่เป็นสุนัขสะกดรอยสุนัขตรวจค้นพัสดุกัญชาระเบิดและสุนัขตรวจค้นยาเสพติด และ “เยอรมันเชพเพอค” เป็นสายพันธุ์สุนัขที่มีความสามารถในการนำมาฝึกใช้ในการกิจตำรวจ ได้ทุกหน้าที่ในปัจจุบันสุนัขที่ตำรวจได้จัดหาและทำการฝึกเพื่อสนับสนุนการใช้งานของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่จะเป็นสุนัขในสายพันธุ์นี้ นอกจากนี้แล้วยังมีสุนัข ที่เคยได้รับความนิยมสูงสุดในการนำมาใช้ในการกิจตำรวจอีก ๒ สายพันธุ์ คือ “โคเบอร์แมนพิน เซอร์” เป็นสายพันธุ์สุนัขที่มีลักษณะนิสัยค่อนข้างดุร้ายจึงนำมาฝึกเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ สุนัขยามและสุนัขยามสายตรวจและ “รีทไวเลอร์” เป็นสายพันธุ์สุนัขที่มีลักษณะ โครงสร้าง กล้ามเนื้อที่ค่อนข้างแข็งแรงโดยเฉพาะขากรรไกรซึ่งกล่าวกันว่าในสมัยสงครามโรมันได้มีการนำ สุนัขสายพันธุ์นี้เข้าร่วมสงครามเพื่อใช้ในการขบกัดกระดูกขาของข้าศึกสำหรับในปัจจุบันเราฝึก สุนัขสายพันธุ์นี้เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นสุนัขยามและสุนัขยามสายตรวจเช่นกัน ส่วนสุนัขอีก สายพันธุ์หนึ่งที่ได้รับการกล่าวถึงอยู่ไม่น้อย คือ “มาลินอยส์” เป็นสายพันธุ์สุนัขที่กำลังจะมาแทนที่ เยอรมันเชพเพอคเนื่องจากไม่พบว่ามีปัญหาในเรื่องของโรคข้อสะโพกเสื่อม(HIP DYSPLASIA)ซึ่ง โรคนี้ถือเป็นจุดอ่อนที่สืบทอดทางพันธุกรรมของสุนัขสายพันธุ์เยอรมันเชพเพอคสุนัขในสายพันธุ์ นี้มักจะถูกนำมาใช้ในการกิจต่างๆ ของหน่วย SWAT และในกองทัพทั่วโลก เนื่องจากสุนัขสาย พันธุ์นี้ง่ายต่อการฝึกให้รับผิดชอบในหน้าที่ต่างๆซึ่งรวมถึงการค้นหายาเสพติดและการตรวจค้น วัตถุระเบิดรวมถึงภารกิจการค้นหาและช่วยเหลือมนุษย์ที่ประสบภัยในรูปแบบต่างๆนอกจากนั้น แล้วสุนัขในสายพันธุ์นี้ยังสามารถนำมาใช้เป็นสุนัขระวางภัยที่ปรับตัวได้ดีกับสถานการณ์อันตราย ในรูปแบบต่างๆเพราะมีทั้งความรวดเร็วคล่องแคล่วและมีพลังกำลังมาก

ที่มาของภาพ จาก www.yakulenteen.com

แผนภาพที่ ๒-๓ สุนัขสายพันธุ์ลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์

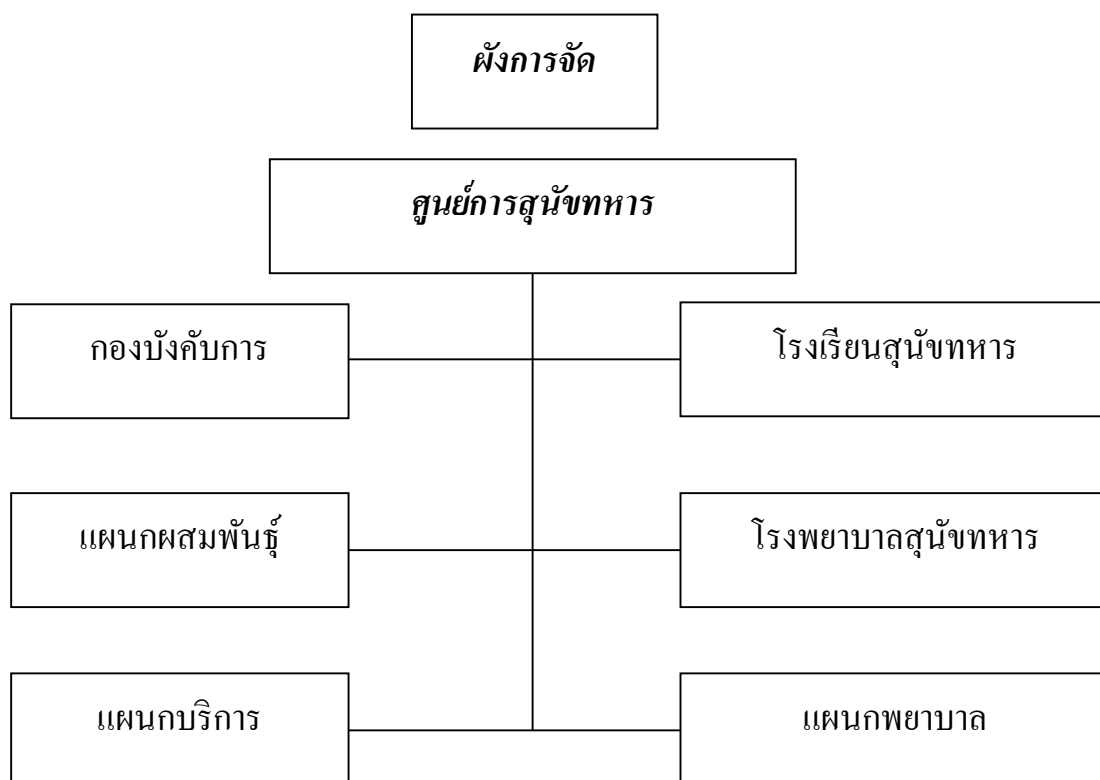

ที่มาของภาพ จาก www.blog.spu.ac.th

แผนภาพที่ ๒-๔ สุนัขสายพันธุ์เยอรมันเชพเพอด

การจัดหน่วยฝึกสุนัข ของหน่วยงานต่าง ๆ

๑. ศูนย์สุนัขสงคราม กรมการสัตวภัทการบก

แผนภาพที่ ๒-๕ ฝังการจััดศูนย์การสุนัขทหาร

ก. พันธกิจ

- ๑) ผลิตสุนัขสนับสนุนเหล่าทัพ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- ๒) ใ้การฝึก – ศึกษาผู้บั้งคัับสุนัขทหาร และสุนัขทหารในหน้าที่ต่างๆ ตามหลักสูตรที่ทางราชการกำหนด
- ๓) วิจัยพัฒนาจัดทำตำราคู่มือแบบฝึกต่างๆที่เกี่ยวกับสุนัขใช้งาน และควบคุมมาตรฐานการใช้งาน
- ๔) บริการสายสัตวรัักษ์สุนัข และการรักษาพยาบาล
- ๕) บริการและช่วยเหลือสังคม

ข. ศูนย์การสุนัขทหารมียุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงาน ๕ ประเด็น

- ๑) การบริหารจัดการ
- ๒) การส่งกำลังบำรุง
- ๓) การฝึกศึกษา
- ๔) ความเป็นผู้นำในกิจการสุนัขทหาร
- ๕) การพึ่งพาตนเองด้านการส่งกำลังบำรุง

ค. วัดความสามารถหลักของศูนย์การสุนัขทหาร

- ๑) ผลิตลูกสุนัขเพื่อใช้งานทางทหารได้ปีละ ๑๘๐ ตัว และสามารถเพื่อเติม กรณีจำเป็นและเร่งด่วนได้ ๓๐ เปอร์เซนต์
- ๒) ฝึกชุดสุนัขใช้งานในหน้าที่ต่างๆ รวมกันได้คราวละ ๖๐ ถึง ๘๐ ชุด
- ๓) ฝึกเจ้าหน้าที่แกะรอยได้ครั้งละ ๑๕ นาย
- ๔) ฝึกทบทวนเพื่อฟื้นฟูขีดความสามารถของสุนัขใช้งานทุกหน้าที่ได้พร้อมกันครั้งละ ๔๐ ชุด

๕) สนับสนุนการบริการสายสัตวรักษ์ ชั้นที่ ๔ เป็นส่วนรวมให้กับสุนัขทหารในสังกัด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตลอดจนส่วนราชการอื่นที่ได้รับสุนัขใช้งานจาก ศูนย์การสุนัขทหาร

ง. กองบังคับการ มีหน้าที่

- ๑) พิจารณา เสนอแนะ วางแผน ประสานงาน กำกับการเกี่ยวกับสุนัขใช้งานราชการทหาร
- ๒) ดำเนินการในเรื่อง การธุรการ การสารบรรณ การรักษาความปลอดภัย การเงิน การสถิติ และการทะเบียนประวัติของหน่วย

จ. โรงเรียนสุนัขทหาร มีหน้าที่

- ๑) ดำเนินการเกี่ยวกับสุนัขใช้งานทางทหาร
- ๒) วิจัย พัฒนา ทดสอบ ประเมินผลและจัดทำตำราคู่มือแบบฝึกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุนัขใช้งานทางทหาร การสัตวรักษ์(สุนัข) การสัตวบาล(สุนัข) ครูฝึกผู้บังคับสุนัขทหาร เจ้าหน้าที่แกะรอย และผู้บังคับสุนัขทหารขนาดเล็ก

ฉ. แผนกผสมพันธุ์ มีหน้าที่

๑) ผลิตสุนัขเพื่อนำไปฝึกเป็นสุนัขใช้งานทางทหารตามจำนวนและคุณภาพที่กำหนด

๒) คัดสุนัขที่ผลิตได้ เพื่อนำมาใช้เป็นสุนัขผสมพันธุ์

๓) จัดตั้งสุนัขสายเลือดพันธุ์หลัก ให้มีคุณลักษณะประจำพันธุ์สูงขึ้นต่องานทางทหาร

ช. แผนกบริการ มีหน้าที่

๑) ส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์เกี่ยวกับสุนัขใช้งานตามที่กำหนด

๒) บริการขนส่งทางธุรการเป็นส่วนรวมภายในศูนย์การสุนัขทหาร

๓) ดำเนินงานด้านพลาธิการและยุทธโยธาทของศูนย์การสุนัขทหาร

ซ. แผนกพยาบาล มีหน้าที่รักษาพยาบาลการเวชกรรมป้องกัน และการสุขาภิบาลให้กับข้าราชการ และครอบครัวในศูนย์การสุนัขทหาร

ค. โรงพยาบาลสุนัขทหาร มีหน้าที่

๑) ดำเนินงานด้านการรักษาพยาบาลสุนัข การสัตวบาล การสุขาภิบาล และการเวชกรรมป้องกันเป็นส่วนรวม ให้แก่สุนัขใช้งานทางทหาร หรือ เมื่อได้รับการร้องขอ

๒) วินิจฉัย และชันสูตรโรคในสุนัขด้วยการปฏิบัติการทางพยาธิวิทยาและรังสีวิทยา

๓) ดำเนินการด้านการส่งกำลังบำรุง ยาและเวชภัณฑ์ สำหรับสุนัขใช้งานทางทหาร

๒. กองกำกับการสุนัขและม้า กองบังคับการสายตรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ก. ความเป็นมา

กรมตำรวจโดย พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ อ.ตร. ได้จัดตั้งหน่วยสุนัขตำรวจขึ้นเมื่อวันที่๔มีนาคม๒๔๕๗ โดยขึ้นตรงกับ กก.๒กองปราบปราม ต่อมาเมื่อวันที่๒๐กันยายน ๒๔๕๗ ได้ย้ายมาตั้งที่ทำการอยู่ที่ เลขที่ ๒๑๗ หมู่ ๑ถนนวิภาวดี-รังสิต แขวงบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นที่ตั้งในปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๔๕๕ ยกฐานะเป็น กก.๗ป.

พ.ศ. ๒๕๐๓ เปลี่ยนชื่อเป็น กองกำกับการสุนัขตำรวจ ขึ้นตรงกับ บช.น.

พ.ศ.๒๕๑๕ เปลี่ยนมาสังกัด สปพ.บช.น.

พ.ศ.๒๕๕๒ เปลี่ยนชื่อเป็น กก.สุนัขและม้า บก.สปพ.บชน.

ข. ภารกิจ การจัด

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม ดูแลและจัดทำง่าสุนัขตำรวจ ออกปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สนับสนุนตำรวจท้องที่ในเขตพื้นที่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล หรือหน่วยงานอื่นที่ร้องขอ เพื่อทำการพิสูจน์กลิ่นหรือสะกดรอย ฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจการของสุนัขตำรวจ ดำเนินการเลี้ยงและบำรุงพันธุ์สุนัข แบ่งเป็น ๔ งาน คือ

๑) งานธุรการ

- ก) จัดทำสถิติปริมาณงานเข้า – ออก
- ข) รับผิดชอบงานกำลังพล คดีวินัย และสวัสดิการต่าง ๆ
- ค) รับผิดชอบงานการเงิน และพัสดุ
- ง) รับผิดชอบงานการวางแผน
- จ) รับผิดชอบงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๒) งานฝึกอบรม

- ก) จัดทำแผน และหลักสูตรการฝึกสุนัขของทางราชการ
- ข) จัดให้มีเครื่องมือ และอุปกรณ์การฝึกสุนัขตามหลักสูตร และเก็บรักษา เครื่องมือและอุปกรณ์
- ค) ร่วมพิจารณาคัดเลือกสุนัขให้เหมาะสมกับการฝึกตามภารกิจที่ต้องการ และตรวจสอบสมรรถภาพในการทำงาน
- ง) ควบคุมสถานที่ฝึกอบรม ดำเนินการฝึกอบรมผู้ควบคุม และสุนัขของ ทางราชการตามหลักสูตรต่าง ๆ ตลอดจนจัดทำ ประวัติการฝึกและความสามารถของสุนัข
- จ) ฝึกทบทวนผู้ควบคุมและสุนัขอย่างสม่ำเสมอ

๓) งานสายตรวจ

- ก) จัดชุดสุนัขสายตรวจ ออกตรวจรอบเขตพระราชฐานเพื่อถวาย ความปลอดภัยและสนับสนุน สน. ท้องที่ ในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การก่อ วินาศกรรม และการก่อการร้าย
- ข) สนับสนุนและช่วยเหลือหน่วยงานต่าง ๆ ในการใช้สุนัข ติดตามคนร้าย ตามที่ได้รับการร้องขอ หรือผู้บังคับบัญชาสั่งการ
- ค) สนับสนุนในการควบคุมฝูงชน กรณีมีการชุมนุมร้องเรียน

๔) งานตรวจพิสูจน์

ก) จัดสนับสนุน สน. ท้องที่ ในการใช้สุนัข

ข) พิสูจน์กลิ่นของกลาง

ค) จัดสุนัขตรวจหายาเสพติด ตรวจค้น วัตถุระเบิด สนับสนุน สน. ท้องที่
เมื่อได้รับการร้องขอ หรือ ผู้บังคับบัญชาสั่งการ

ก. ลักษณะการดำเนินงาน

๑) ในขั้นการจัดหา จะจัดหาโดยการจัดซื้อจากฟาร์มต่างๆ โดยมีการกำหนด
คุณลักษณะเฉพาะ จากนั้นเข้าสู่กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

๒) เมื่อได้สุนัขตามต้องการ จะนำมาฝึกโดยแบ่งเป็น ๒ ภาค

ก) การฟังคำสั่งเบื้องต้น ๑ เดือน

ข) การฝึกเฉพาะทาง ๓ เดือน

๓) สุนัขที่ฝึกผ่านจากแผนกฝึกอบรม จะไปบรรจุในแผนกสายตรวจ และ
ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔) นอกจากนี้ยังต้องมีการฝึกทบทวน เป็นประจำทุกวัน

๕) การดูแลด้านสัตวแพทย์ สัตวบาลจะเป็นหน้าที่ของกองกำกับการสัตวแพทย์
สัตวบาลในสังกัด บก.สปพ.บช.น. เนื่องจากตั้งดูแลทั้ง สุนัข และม้า โดยมีการรักษาเมื่อเจ็บป่วย
และการฉีดวัคซีนตามวงรอบ

๓. ศูนย์ฝึกสุนัข ของต่างประเทศ

ก. สถานีตำรวจ Eau Claire

๑) นโยบายหน่วยสุนัขตำรวจ

สถานีตำรวจ Eau Claire ได้จัดตั้งหน่วยสุนัขตำรวจขึ้นใช้งานในสถานี
ตำรวจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน แบ่งเบาภาระทางด้าน การสืบสวน สอบสวน ทั้งทางด้าน
ค้นหายาเสพติด ติดตามหาคนร้าย หรือแม้พิสูจน์กลิ่นของกลางในคดีอาญา

๒) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ของหน่วยสุนัขตำรวจ

ก) ทำหน้าที่เป็นสายตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ข) ทำหน้าที่ค้นหาผู้ต้องสงสัย

ค) ทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์กลิ่นของกลางในคดีอาญา

ง) ทำหน้าที่ค้นหาและช่วยเหลือบุคคลและสิ่งของสูญหาย

- จ) ทำหน้าที่ตรวจค้นยาเสพติด
- ฉ) ทำหน้าที่พิทักษ์เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมสุนัข
- ๓) การจัดองค์กรและสายบังคับบัญชา

หน่วยสุนัขตำรวจจะอยู่ในงานสายตรวจมีผู้กำกับเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดสำหรับการฝึกหรือสายงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุนัข ผู้บังคับสุนัขจะเป็นผู้รายงานตรงต่อสารวัตรฝ่ายยานพาหนะ

๔) หน้าที่ของหน่วยสุนัขตำรวจ

ผู้บังคับสุนัขปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปรวมทั้งภารกิจฝึกอบรมพิเศษตามร้องขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภารกิจของหน่วยสุนัขตำรวจยังรวมไปถึง

- ก) การแจ้งเหตุการณ์โจรกรรมสัญญาณเตือนภัยต่างๆ
- ข) ติดตามการหลบหนีของผู้ต้องสงสัย
- ค) การค้นหายาเสพติด
- ง) ค้นหาผู้ต้องสงสัยภายในอาคารหรือพื้นที่ต้องสงสัย
- จ) การค้นหาหลักฐานและสิ่งต้องสงสัย
- ฉ) การค้นหาบุคคลสูญหาย Bomb
- ช) การนำเสนอการฝึกอบรม
- ๗) การประชาสัมพันธ์ของหน่วย

ผู้บังคับสุนัขจะต้องทำงานตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ และทำหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายอื่น ๆ ที่ทำการร้องขอมาที่หน่วยสุนัขตำรวจ ผู้บังคับสุนัขจะต้องทำการแจ้งเหตุต่อศูนย์รับแจ้งเหตุ ก่อนที่จะไปถึงที่เกิดเหตุผู้บังคับสุนัขจะต้องแจ้งให้สารวัตรฝ่ายสายตรวจและศูนย์รับแจ้งเหตุทราบสถานการณ์ทำงานเวลาและสถานที่ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

หน่วยสุนัขตำรวจ ไม่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ก) การค้นหาสัตว์อื่น ๆ
- ข) การควบคุมฝูงชนยกเว้นจะเป็นสถานการณ์เฉพาะหน้า เพื่อที่จะป้องกันการสูญเสียทางชีวิตและทรัพย์สิน

การสูญเสียทางชีวิตและทรัพย์สิน

- ค) การบริการผสมพันธุ์สุนัข ยกเว้นผู้กำกับการฯ เป็นผู้อนุญาต
- ง) การกระทำการใดๆ ที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงแก่หน่วยงานและ

หน่วยสุนัขตำรวจ

- จ) การแสดงโชว์หรือการทำการกิจกรรมใดๆ โดยไม่ได้รับอนุญาต

ฉ) การต่อไปอนุญาตคุณสมบัติสุนัขโดยไม่ตรวจสอบ
ผู้บังคับสุนัขจะต้องจัดทำบันทึกข้อมูลสุนัขให้เป็นปัจจุบันและถูกต้อง โดย
จัดทำเอกสารดังต่อไปนี้

ก) บันทึกการฝึกอบรม

ข) บันทึกสุขภาพและทางการแพทย์

ค) บันทึกการปฏิบัติงาน

ง) ผู้บังคับสุนัขจะต้องส่งสรุปรายงาน การทำงาน กิจกรรมการฝึกหรือ
ทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นประจำรายเดือน

๕) วิธีการใช้งานสุนัขตำรวจ

การใช้งานสุนัขตำรวจขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้บังคับสุนัขแต่เพียง
ผู้เดียว แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น จะต้องเป็นไปตามแนวทางภายใต้กฎระเบียบของหน่วยงานสุนัขตำรวจ

๖) การประชาสัมพันธ์หน่วย

ก) การสาธิตสุนัขตำรวจจะต้องได้รับการอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาของหน่วย

ข) การนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะชนจะต้องได้รับการอนุญาตจากหัวหน้า

หน่วยสุนัข

๗) แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สุนัขตำรวจ

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานร่วมกับผู้บังคับสุนัขตำรวจจะต้องปฏิบัติตาม
ดังต่อไปนี้

ก) เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องควบคุมพื้นที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันผู้ต้องสงสัย
หลบหนี รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับสุนัขทำงานตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ

ข) มิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการสนทนากับผู้บังคับสุนัขตำรวจ ให้อยู่ห่างจาก
ประตูและหน้าต่าง ณ จุดเกิดเหตุและห้ามไม่ให้เข้าพื้นที่จุดเกิดเหตุ ยกเว้นได้รับคำสั่งจาก
ผู้บังคับบัญชา

ค) เมื่อหน่วยสุนัขตำรวจได้เข้าทำการค้นหาในพื้นที่ต้องสงสัย เจ้าหน้าที่
ตำรวจหน่วยอื่น สามารถเข้าทำการตรวจร่วมกับหน่วยสุนัขตำรวจได้ แต่ต้องขึ้นอยู่กับดุลยพินิจ
ของผู้บังคับสุนัข ซึ่งเหตุการณ์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยหลัก

ง) เจ้าหน้าที่ตำรวจควรหลีกเลี่ยงการส่องไฟฉาย สปอร์ตไลท์ ไปที่สุนัข
โดยตรง

จ) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานร่วมกับหน่วยสุนัขตำรวจระมัดระวังใน
การเข้าหาสุนัขตำรวจทางด้านหลังของตัวสุนัข

ฉ) ในขณะที่ส่งตัวสุนัขตำรวจเข้าโจมตีผู้ต้องสงสัย เจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยอื่น จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับสุนัขก่อนที่จะเข้าระงับเหตุ

ช) เจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยอื่นอาจเกิดการบาดเจ็บได้ถ้าช่วยสุนัขตำรวจ สิ่งที่ควรปฏิบัติคือ ยืนให้หนึ่งที่สุดเท่าที่จะทำได้

ข) เจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยอื่นจะต้องทำการปิดล้อมพื้นที่ ส่วนหน่วยสุนัขตำรวจจะต้องทำการตะโกนออกคำสั่งให้กับสุนัขเพื่อทำการค้นหาภายในพื้นที่ต้องสงสัย

ฅ) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องจะต้องเคลียร์พื้นที่ให้ปลอดภัยต่อพลเรือน

ญ) หลีกเลี่ยงการจับต้องหลักฐานภายในพื้นที่เกิดเหตุ ก่อนที่สุนัขจะทำการค้นหาเสร็จสิ้น

ฎ) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการเคลียร์พื้นที่เกิดเหตุและบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ก่อนหน่วยสุนัขตำรวจมาถึง และเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องแจ้งรายงาน ณ พื้นที่เกิดเหตุให้หน่วยสุนัขตำรวจทราบด้วย

๘) การบังคับใช้กฎระเบียบ

หน่วยสุนัขตำรวจจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด หากเกิดสถานการณ์ที่จะบังคับใช้สุนัขเพื่อจับกุมผู้ต้องสงสัย จะต้องเป็นเหตุการณ์ที่เชื่อว่าผู้ต้องสงสัยจะทำอันตรายเสียหายอย่างร้ายแรงต่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่น ผู้บังคับสุนัขจะต้องควบคุมสุนัขให้เป็นไปตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด

๙) คุณสมบัติการเป็นผู้บังคับสุนัข

ก) ผู้บังคับสุนัขจะต้องมีประสบการณ์การทำงานกับสถานีตำรวจอย่างน้อย๒ปี

ข) เป็นโดยสมัครใจ

ค) ผู้บังคับสุนัขจะต้องจัดหาสถานที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับสุนัข

ง) ในกรณีที่ผู้บังคับสุนัขไม่ได้เป็นเจ้าของสถานที่ ๆ จะต้องอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

จ) ผู้บังคับสุนัขทุกคนจะต้องดำรงตำแหน่งอยู่ตลอดช่วงชีวิตของการทำงานของสุนัขตำรวจ

ฉ) ผู้บังคับสุนัขจะต้องมีสุขภาพที่ดี และต้องแข็งแรงพอที่จะทำการฝึกอบรมร่วมกับสุนัข

ช) ผู้บังคับสุนัขจะต้องมีพันธสัญญาร่วมกับครอบครัว เพื่อสมัครเข้าร่วมหน่วยสุนัขตำรวจ

ข) หากมีสัตว์เลี้ยงอื่นๆ ในบ้านของผู้บังคับสุนัข และเกิดเหตุขัดแย้งกันระหว่างสัตว์เลี้ยงกับสุนัขตำรวจ สัตว์เลี้ยงชนิดอื่นๆ จะต้องออกจากบ้าน

ฅ) ผู้บังคับจะต้องเข้าใจและมีจิตวิญญาณเพื่อภารกิจของหน่วย

๑๐) ขอบเขตความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วย

ก) ติดตามผลงานการฝึกจากผู้บังคับสุนัขเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของภารกิจหน่วย

ข) ตรวจสอบการรายงานบันทึกการรักษาและรายงานประจำเดือน

ค) เป็นผู้รับผิดชอบงานระเบียบของสุนัขตำรวจ อาทิ การคัดเลือก, การฝึกผู้บังคับสุนัข, การประเมินผลรายเดือน, กิจกรรมการฝึก, การจับกุม และ การโจมตี ให้พร้อมสำหรับการตรวจสอบ

ง) ดำเนินการตรวจสอบอุปกรณ์การฝึกอย่างสม่ำเสมอ

จ) ประสานการทำงานระหว่างผู้บังคับบัญชาของสถานีตำรวจกับผู้บังคับสุนัขของหน่วยสุนัขตำรวจ ให้มีการประสานงานอย่างเป็นระบบ

ฉ) ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์หน่วย

ช) ดำเนินการตรวจสอบคอกสุนัขและยานพาหนะขนส่งสุนัข

๑๑) การคัดเลือกสุนัขคุณสมบัติสุนัขที่ผ่านเกณฑ์มีดังต่อไปนี้

ก) ต้องผ่านการตรวจร่างกายจากสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาต

ข) ต้องผ่านการทดสอบทางอารมณ์

๑๒) หลักเกณฑ์ขั้นต้นในการฝึกอบรม

ก) ก่อนเข้ารับการฝึก สุนัขจะต้องผ่านการตรวจสุขภาพจากสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาต

ข) โปรแกรมการฝึกสุนัขจะต้องได้รับการอนุมัติจากผู้กำกับการฯ

ค) โปรแกรมการฝึกสุนัขทุกโปรแกรมเป็นไปตามระเบียบและความต้องการของหน่วย

ง) ตลอดหลักสูตรการฝึกอบรมสุนัขจะต้องจัดสรรเวลาพักผ่อนทั้งของสุนัขและผู้บังคับสุนัขให้เป็นอย่างดีเหมาะสม

จ) ต้องมีมาตรการป้องกันการบาดเจ็บของสุนัขผู้บังคับสุนัขและบุคคลภายนอกในระหว่างการฝึกอบรม

ข. ฟุ้งบิน TRS ๓๔๑(สุนัขทางการทหาร)

๑) ภารกิจ ฟุ้งบิน ๓๔๑คือ

ก) จัดหาสุนัขทางการทหาร ผู้บังคับสุนัข, ผู้บังคับสุนัข, ผู้ฝึกอบรม, ผู้ดูแลคอกสุนัข ประจำกระทรวงกลาโหม และหน่วยงานราชการอื่นๆ ที่ผ่านการฝึกอบรม การส่งกำลังบำรุง การสนับสนุนสัตวแพทย์ การปรับปรุงพันธุ์และการวิจัยพัฒนาเพื่อรักษาความปลอดภัยทั่วโลก

ข) ฝึกอบรมและเป็นผู้รับผิดชอบด้านการจัดหาสุนัขทางการทหาร, ผู้บังคับสุนัขให้กับกองทัพต่างๆ จำนวนมากกว่า ๑๑๐แห่งทั่วโลก ทั้งกองทัพบก กองทัพเรือ นาวิกโยธินกองทัพอากาศ รวมไปถึงงานตำรวจเพื่อจัดหาสุนัขค้นหาวัตถุระเบิดของกระทรวงคมนาคมให้กับสนามบิน ๘๐แห่งทั่วโลก

ค) สภาพแวดล้อมของสถานที่ฝึกสุนัขทางการทหารมีพื้นที่การฝึก ๕๐สถานที่ และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ รวมพื้นที่ ๔๐๐ไร่ คอกสุนัข ๑,๐๐๐คอกจำนวนสุนัข ๘๐๐ตัว สถานที่ตั้งฐานทัพอากาศ Lackland, San Antonio, Texas

๒) พันธุ์สุนัขที่ใช้

ก) หลายปีที่ผ่านมาได้ทำการทดสอบสายพันธุ์สุนัขสำหรับสุนัขทางการทหารมาหลายสายพันธุ์ แต่ในปัจจุบันนี้ได้ใช้สุนัขพันธุ์เยอรมัน เชพเพอด, คัดซ์ เชพเพอด และเบลเจียน มาลินอยส์ ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นสายพันธุ์ที่ดีที่สุดที่จะมาเป็น สุนัขทางการทหารสำหรับลาดตระเวนและตรวจสอบ แต่สายพันธุ์อื่นๆ เช่น โกลเด้นรีทริฟเวอร์, ลาบราเดอร์ รีทริฟเวอร์ และสายพันธุ์สุนัขที่คล้ายๆ กันมีความสามารถในการสนับสนุนภารกิจการบริหารและการรักษาความปลอดภัยทางด้านการขนส่ง แต่เยอรมันเชพเพิร์ดและเบลเจียน มาลินอยส์ มีความสามารถครอบคลุมเกือบทุกด้านทั้งทางด้านการดมกลิ่น, ความอดทน, ความเร็ว, กล้าหาญ, สติปัญญาและการปรับตัวได้เกือบทุกสภาพภูมิอากาศ

ข) ลักษณะนิสัยของสุนัขแตกต่างจากมนุษย์โดยสิ้นเชิง วิสัยทัศน์ของสุนัขจะดีกว่ามนุษย์ถึงแม้ว่าจะสามารถจับการเคลื่อนไหวได้เล็กน้อย แต่ในด้านระยะทางเป็นเชื่อมการมองเห็นดีกว่าการได้ยินและการดมกลิ่น เยอรมันเชพเพิร์ดและเบลเจียนมาลินอยส์อาศัยความสามารถทางการได้ยินความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อม มีประสาทสัมผัสที่มีพัฒนาการขั้นสูงในการพิจารณาแยกแยะกลิ่น ซึ่งทั้ง ๒ สายพันธุ์นี้เป็นสายพันธุ์ที่อเนกประสงค์สามารถปรับใช้การทำงานร่วมกับหน้าที่ทางการทหารได้อย่างดีเยี่ยม

๓) พื้นฐานของสุนัขทางการทหาร

ในขณะที่มีสงครามเวียดนาม สุนัขเกือบทั้งหมดที่ใช้ในกองทัพสหรัฐได้รับการฝึกอบรมเป็นสุนัขรักษาการณ์ หน้าที่หลักของสุนัขคือตรวจหาและจับตามคำสั่งของผู้บังคับสุนัข สุนัขจะต้องมีการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างดี วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมสำหรับสุนัขลาดตระเวน เพื่อที่แยกแยะสิ่งต้องสงสัย การตรวจหาผู้ต้องสงสัย และการโจมตีผู้ร้าย เมื่อได้รับคำสั่ง สุนัขลาดตระเวนที่ดีจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับสุนัขสามารถเข้าค้นหาภายในพื้นที่ที่มีลักษณะปิด หรือค้นหาวัตถุต้องสงสัย ซึ่งจะต่างจากสุนัขรักษาการณ์ ที่จะสามารถโจมตีผู้ร้ายได้ตลอดเวลา

๔) การจัดหาสุนัข

การจัดหาสุนัขจะจัดหาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพศผู้และเพศเมีย อายุเฉลี่ยของสุนัขจะอยู่ที่ ๑๒ – ๓๖ เดือน สูงอย่างน้อย ๒๒ นิ้ว และต้องเป็นสัตว์เลี้ยงที่ได้มาตรฐาน ก่อนการจัดซื้อจะต้องทำการประเมินทางด้านอารมณ์ ภายนอก สุนัขทุกตัวจะถูกทดสอบกับเสียงปืน การตื่นตัว พฤติกรรมการค้นหา ซึ่งการประเมินทั้งหมดนี้จะรวมไปถึง การตรวจเลือด, โรค, พยาธิหัวใจ, x-ray สะโพก ข้อต่อ โดยละเอียดตั้งแต่หัวถึงหาง

๕) การฝึกอบรม

การฝึกอบรมเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างสุนัขกับผู้บังคับสุนัขเสียก่อน โดยผ่านการให้อาหาร การดูแล การออกกำลังกาย และการเล่น การสร้างความสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเป็นเพื่อนทางธรรมชาติ ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การเชื่อฟังคำสั่งต่อไป

การฝึกสอนสุนัขทางการทหารไม่ได้มีความแตกต่างจากการฝึกของบุคคลพลเรือน เว้นแต่สุนัขทางการทหารฝึกหนักมากกว่า ส่วนวิธีการฝึกสอนจะต้องมีความอดทน ความมุ่งมั่น การเน้นย้ำ และรางวัล เมื่อเห็นว่าสุนัขทำถูกต้อง ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการฝึกสุนัข ถ้าผู้บังคับสุนัขไม่มีความอดทน การฝึกสอนสุนัขก็จะไม่ทำตามคำสั่ง แล้วยังทำให้สุนัขเกิดความสับสนในตัวของมันเองสุนัขจะไม่เข้าใจว่าอะไรถูกอะไรผิดไม่เหมือนมนุษย์เรา แต่ต้องฝึกสุนัขโดยการทำถูก ผู้บังคับสุนัขต้องให้รางวัล และการสัมผัสทั้งทางกายและวาจา ในขณะที่สุนัขทำผิดต้องกระตุกปลอกคอซ้ำๆ ห้ามตีหรือทำร้ายสุนัขโดยเด็ดขาด

การฝึกในขั้นแรกๆ ต้องฝึกให้ฟังคำสั่งและให้ทำตามอย่างถูกต้อง แม้จะยังทำไม่ได้ในตอนแรก ก็ต้องชม และให้รางวัลกับสุนัขจนสามารถทำตามคำสั่งให้ได้

ก) หลังจากฝึกการเชื่อฟังคำสั่งขั้นพื้นฐาน อาทิ การเข้าโจมตี การค้นหาในที่เปิดโล่ง ขั้นตอนต่อไปคือ สั่งให้ค้นหาบุคคลต้องสงสัยในอาคาร หรือที่โล่ง โดยไม่ออกคำสั่ง และสร้างสถานการณ์บุคคลเข้าทำร้ายผู้บังคับบัญชา

ข) การฝึกสอนสุนัขจะต้องฝึกอย่างต่อเนื่อง ๓๐ วัน เพื่อให้การบังคับบัญชามีประสิทธิภาพและค่อยๆทำการลดวันฝึกลง

๖) การดูแลรักษาสุนัข

ก) กรมสัตวแพทย์ทหารบกมีหน้าที่ดูแลและสนับสนุนการทำงานในการดูแลรักษาทางสัตวรักษ์ สำหรับสุนัขมากกว่า ๘๐๐ ตัว ที่ สถานีฝึกอบรม Annex Lackland

ข) โรงพยาบาลสำหรับสุนัขทางการทหาร ให้การบริการทั้งขั้นต้นและขั้นสูง รวมทั้งการดูแลเป็นพิเศษทั่วโลก และบริการให้คำปรึกษาปัญหาสำหรับสุนัขทางการทหารทุกตัว ให้กับ กระทรวงการขนส่ง, กรมศุลกากร, ทหารตระเวนชายแดน และหน่วยงานอื่น

ค) บุคลากรทางสัตวแพทย์ที่นี่ ประกอบไปด้วย สัตวแพทย์นายทหารบก ๘ นายที่มีความเชี่ยวชาญในการผ่าตัดขั้นสูง, รังสีการแพทย์, พยาธิวิทยา, ระบาดวิทยา รวมไปถึงบุคลากรเทคนิคทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญขั้นสูงในการดูแลสัตว์ที่ผ่านการฝึกอบรมการทำงานที่มีความซับซ้อน และพนักงานราชการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านพฤติกรรมและสุขภาพของสัตว์

บทที่ ๓

สภาพของศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ในปัจจุบัน

ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้มีการจัดหน่วยใหม่ตาม พ.ร.ฎ.แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๕ กำหนดให้ กก.ตชด. ประกอบด้วย ๖ แผนก ๗ กองร้อย โดยกองร้อยที่ ๑ เป็นกองร้อยสนับสนุนการช่วยรบ กองร้อยที่ ๒ เป็นกองร้อยกิจการพิเศษ กองร้อยที่ ๓ เป็นกองร้อยสนับสนุนการรบ กองร้อยที่ ๔ - ๗ เป็นกองร้อยปฏิบัติการรบ

กองร้อยที่ ๓ (สนับสนุนการรบ) ประกอบด้วย

๑. บก.ร้อย
๒. หมวด จักรยานยนต์ทางยุทธวิธี (มว.จยย.)
๓. หมวด รถเกราะวี ๑๕๐ (มว.รก)
๔. หมวด สุนัขสงคราม (มว.สก.)

หมวดสุนัขสงคราม จะเป็นหน่วยให้การสนับสนุนสุนัข ให้กับ กองร้อย ตชด.ที่ ๔-๗ หรือส่วนราชการอื่นตามร้องขอ โดยสุนัขสงครามถือว่าเป็นยุทธภัณฑ์ในการสนับสนุนการรบส่วนใหญ่ประกอบด้วยสุนัข ๕ ประเภทได้แก่

๑. สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์ (สรบ.)
๒. สุนัขสะกดรอย (สกร.)
๓. สุนัขลาดตระเวน (สทว.)
๔. สุนัขตรวจค้นยาเสพติด (สตย.)
๕. สุนัขตรวจค้นพัสดุภัณฑ์ระเบิด(สพบ.)

ปัจจุบันมีสถานภาพสุนัข มีจำนวน ๑๘๘ ตัว โดยหน่วย ตชด.จัดหาเอง ๑๓๔ ตัว และได้รับการสนับสนุน จากสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑๔ ตัว รายละเอียดตามหน่วยต่างๆดังนี้

ลำดับ	หน่วย	สถานภาพ						จำนวนสุนัข	
		สรบ.	สกร.	สรว.	สศย.	สพบ.	รวม	ไทย	สหรัฐ
๑	บก.สอ.บช.ตชด.	๐	๐	๐	๐	๔	๔	๐	๔
๒	กก.ตชด.๑๑	๓	๐	๐	๓	๓	๙	๘	๑
๓	กก.ตชด.๑๒	๕	๒	๒	๕	๖	๒๐	๑๙	๑
๔	กก.ตชด.๑๓	๑	๒	๑	๖	๒	๑๒	๑๒	๐
๕	กก.ตชด.๑๔	๓	๒	๐	๒	๒	๙	๙	๐
๖	กก.ตชด.๒๑	๐	๒	๑	๑	๒	๖	๖	๐
๗	กก.ตชด.๒๒	๓	๓	๒	๓	๔	๑๕	๑๕	๐
๘	กก.ตชด.๒๓	๐	๑	๐	๖	๔	๑๑	๑๐	๑
๙	กก.ตชด.๒๔	๑	๒	๐	๓	๓	๙	๘	๑
๑๐	กก.ตชด.๓๑	๑	๑	๒	๓	๓	๑๐	๙	๑
๑๑	กก.ตชด.๓๒	๑	๑	๑	๒	๒	๗	๗	๐
๑๒	กก.ตชด.๓๓	๔	๓	๒	๓	๒	๑๔	๑๓	๑
๑๓	กก.ตชด.๓๔	๓	๒	๑	๔	๓	๑๓	๑๒	๑
๑๔	กก.ตชด.๔๑	๐	๒	๐	๖	๕	๑๓	๑๓	๐
๑๕	กก.ตชด.๔๒	๓	๒	๐	๔	๓	๑๒	๑๑	๑
๑๖	กก.ตชด.๔๓	๔	๖	๐	๘	๕	๒๓	๒๒	๑
๑๗	กก.ตชด.๔๔	๒	๖	๑	๓	๔	๑๖	๑๕	๑
รวมทั้งสิ้น		๓๔	๓๗	๑๓	๖๖	๕๗	๒๐๗	๑๙๓	๑๔

ตารางที่ ๓-๑ สถานภาพสุนัขตำรวจ

การจัดหาสุนัขของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จัดหาจากศูนย์สุนัขสงเคราะห์ในสังกัดกรมการสัตว์ทหารบก โดยศูนย์สุนัขสงเคราะห์จะทำหน้าที่เพาะพันธุ์สุนัขและทำการฝึกสุนัขตามความต้องการของหน่วย จากนั้น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนทำการจัดซื้อจัดจ้างกับศูนย์สุนัขสงเคราะห์ ในราคาประมาณ ๕๐,๐๐๐บาทต่อหนึ่งตัว ซึ่งรวมถึงการฝึกอบรมผู้บังคับสุนัข และการตรวจประเมินสุนัขตาม กก.ตชด.หมายเลขต่างๆ ทั้งนี้หากสุนัขเสียชีวิตในระหว่างฝึก

หรือไม่สามารถทำหน้าที่ตามที่ต้องการ ได้ทางศูนย์สุนัขสงครามจะสับเปลี่ยนให้โดยไม่คิดมูลค่า เฉพาะช่วงที่มีการฝึกอบรมเท่านั้น

แต่หลังจากพ้นการฝึกอบรมแล้วหากมีสุนัขเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ และหากไม่มีสัตวแพทย์ในพื้นที่ที่จะต้องส่งมารักษายังศูนย์สุนัขสงคราม อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ทำให้หน่วยเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากประกอบกับขาดผู้รับผิดชอบหลักในการเป็นเจ้าภาพในการดูแลสุนัข โดยในระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนมีถึง ๓ หน่วยที่รับผิดชอบได้แก่

๑. ผอ.๑ บก.อก.บช.ตชด. รับผิดชอบในการประสานกับศูนย์สุนัขสงครามในการจัดหาสุนัขและส่งคนเข้ารับการฝึกอบรมผู้บังคับสุนัข

๒. ผอ.๓ บก.อก.บช.ตชด. รับผิดชอบในด้านการเสนอความต้องการโดยจัดทำเป็นแผนความต้องการ ๕ปี ซึ่งแผนความต้องการล่าสุดตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕ และส่งแผนให้ ผอ.๑ บก.อก.บช.ตชด. จัดหา ตลอดจนรับผิดชอบกำกับดูแลเกี่ยวกับการควบคุมสถานภาพสุนัข ในฐานะเป็นยุทธภัณฑ์ของหน่วย

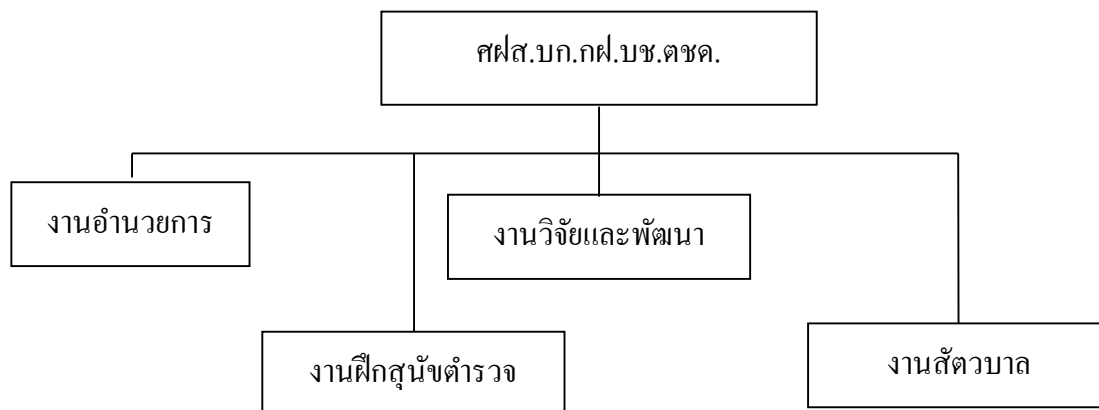
๓. ผสสน.๓ บก.สสน.บช.ตชด. รับผิดชอบเกี่ยวกับการขึ้นบัญชีสิ่งของหลวง และการจำหน่าย

ส่วนในด้านเหล่าสายการวิทยากร จึงต้องพึ่งศูนย์สุนัขสงคราม ของกองทัพบกเป็นหลัก จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการเรื่องสุนัขสงครามของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ยังไม่มีเอกภาพ หน่วยที่มีสุนัขสงครามไว้ใช้งานจะต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึง ๔ หน่วย โดยเฉพาะเหล่าสายวิทยากรเป็นหน่วยงานนอกสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การขอรับการสนับสนุนมีข้อจำกัดเป็นอย่างมาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจำได้เสนอขอจัดตั้งศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจขึ้น เป็นหน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ กำหนดให้มีศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจเป็นหน่วยงานระดับกองกำกับกับการขึ้นกับกองบังคับการฝึกพิเศษ ประกอบด้วย ๔ งาน ดังนี้

๑. งานอำนวยการ (อก.)
๒. งานการฝึกสุนัขตำรวจ (กฝส.)
๓. งานการวิจัยและพัฒนา (วจน.)
๔. งานสัตวบาล (สวบ.)

ผังการจัดหน่วย

แผนภาพที่ ๓-๑ ผังการจัด ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ กำหนดหน้าที่การทำงานของศูนย์ฝึกสุนัขดังนี้

ศูนย์ฝึกสุนัข มีหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดนโยบาย วางแผน อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแลการฝึกสุนัขและผู้บังคับสุนัข และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุนัขตำรวจของ กองบัญชาการ โดยปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

๑. งานธุรการ งานสารบรรณ การบริการงานบุคคล งานสวัสดิการ งานกฎหมาย งาน คดีและวินัย งานงบประมาณ งานการเงิน งานพัสดุ และงานอำนวยการด้านการป้องกันอุบัติภัยของ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ

๒. ดำเนินการเกี่ยวกับงานยุทธศาสตร์และแผนงาน

๓. ดำเนินการเกี่ยวกับงานสื่อสาร งานขนส่ง งานโยธาธิการ งานบริการสายการแพทย์ งานสรรพาวุธ ควบคุมทะเบียนพัสดุและสิ่งอุปกรณ์ รวมทั้งการจัดหาสุนัข

๔. การตรวจและรักษาพยาบาลสุนัข ป้องกันและชันสูตรโรคสุนัข ให้คำแนะนำในการ จัดหา คัดเลือกสุนัขตำรวจ ฝึกงานสัตวบาลให้กับหน่วยที่มีสุนัขตำรวจ คั่นคว่าและปรับปรุงเพื่อ พัฒนาวิชาสัตวแพทย์ให้ทันสมัย

๕. การฝึกข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้บังคับสุนัข ฝึกอบรมสุนัขตามหลักสูตร ที่กำหนด จัดทำประวัติการฝึกและความสามารถของสุนัข คัดเลือกสุนัขให้เหมาะสมกับการฝึก

๖. ตรวจสอบสภาพการทำงานของสุนัข ฝึกอบรมข้าราชการตำรวจพร้อมสุนัขเพื่อ ทบสวนการปฏิบัติตามภารกิจ สนับสนุนวิทยากร ครุฝึก เมื่อได้รับการร้องขอ การบันทึกและ รายงานสถิติผลงาน

๗. จัดทำหลักสูตรการฝึกสุนัขและผู้บังคับสุนัขของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินการเลี้ยง บำรุงพันธุ์ และขยายพันธุ์สุนัข ดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา คั่นคว่า และปรับปรุงเพื่อพัฒนาการฝึกอบรมให้ทันสมัย ดำเนินการเกี่ยวกับด้านงานตำราและวิชาการ

๘. งานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สถานภาพกำลังพลของหน่วย

ลำดับ	ตำแหน่ง	อัตราอนุญาต	บรรจุจริง	ว่าง	หมายเหตุ
๑.	ผกก.	๑	๑	-	
๒.	รอง ผกก.	๑	๑	-	
๓.	สว.อก.	๑	๑	-	
๔.	สว.วิจัย	๑	๑	-	
๕.	สว.การฝึก	๑	๑	-	
๖.	สว.สัตวบาล	๑	๑	-	
๗.	รอง สว.ศฝส.บก.กฝ.ฯ	๘	๖	-	
๘.	รอง สว.สัตวบาล	๒	-	๒	ไม่มีผู้มีคุณสมบัติครบ
๙.	จหนท.งานอำนวยการ	๓๐	๓	๒๗	
๑๐.	จหนท.สัตวบาล	๑๒	๑	๑๑	ทำหน้าที่ ผบส.ด้วย
รวม		๕๖	๒๐	๓๖	

ตารางที่ ๓-๒ สถานภาพกำลังของ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ

สถานภาพสิ่งด้านปลูกสร้างประกอบด้วย

๑. อาคารที่ทำการศูนย์ ๑ หลัง
๒. คอกสุนัข ๓ หลัง จำนวน ๓๐คอก
๓. บ้านพัก ผกก. ๑ หลัง
๔. บ้านพักตำรวจชั้นประทวน ๑แถว จำนวน ๑๐ ห้อง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑. ในด้านโครงสร้างของหน่วย

๑.๑ ถูกจัดอยู่ในสายงานอำนวยการ (อก.) จึงไม่ได้รับเงินตำแหน่งเงินเพิ่มพิเศษสำหรับผู้ปฏิบัติงานสายป้องกันและปราบปราม(ตปป.) ทำให้ไม่สามารถแต่งตั้งโยกย้าย ผู้บังคับบัญชาตาม กก.ตชด.หมายเลขมาประจำศูนย์ศูนย์ตำรวจฯได้ เพราะจะถูกตัดเงิน เพิ่มพิเศษสำหรับผู้ปฏิบัติงานสายป้องกันและปราบปราม(ตปป.)

๑.๒ งานสัตวบาลไม่มีเงินประจำตำแหน่งเหมือนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พยาบาล

๑.๓ ด้านกระบวนการทำงาน

๑.๔ ด้านบุคคล

๑.๔.๑ บุคลากรด้านครูฝึกมีผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้บังคับบัญชาเพียง ๑ นาย ระดับชั้นประทวน

๑.๔.๒ ขาดรองสารวัตรงานสัตวบาล มีแต่เจ้าหน้าที่สัตวบาลจำนวน ๔ คน

๑.๔.๓ มีกำลังเจ้าหน้าที่บรรจุจริงเพียง ร้อยละ ๓๕ ของอัตราอนุญาต

๒. ด้านสถานที่

๒.๑ ยังขาดอาคารที่ฝึกสุนัข

๒.๒ ไม่มีพื้นที่สำหรับสนามฝึกสุนัข

๒.๓ นโยบายของผู้บังคับบัญชา อาจมีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งหน่วย

๓. ด้านงบประมาณ

๓.๑ เนื่องจากจำนวนคนมีน้อยจึงได้รับงบประมาณซึ่งจัดสรรเป็นรายหัวน้อย มีจำนวนน้อยด้วย ซึ่งตามหลักการแล้วหน่วยที่ตั้งใหม่ควรมีงบประมาณสำหรับการศึกษาดูงานและงบพัฒนาบุคลากรของหน่วยก่อนจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้ ซึ่งแตกต่างจากหน่วยที่มีอยู่เดิม ซึ่งไม่จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรทั้งระบบ จึงไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมากนัก

๓.๒ เนื่องจากงบประมาณจ่ายเป็นรายหัวจึงไม่พอเพียงต่อการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญๆ ได้แก่ การออกตรวจประเมินสุนัขและคอกสุนัขตาม กก.ตชด.หมายเลขต่างๆ

บทที่ ๔

ผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลได้มาจาก การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร จากการสังเกตการ สัมภาษณ์ และจากลงสำรวจข้อมูลในพื้นที่ สามารถสรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

๑. สรุปผลการศึกษาด้านทฤษฎี
๒. สรุปผลการสำรวจสภาพปัญหา
๓. สรุปผลการศึกษาของหน่วยฝึกสุนัขทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๔. สรุปผลการสัมภาษณ์
๕. สรุปผลการทำโฟกัสกรุป
๖. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาด้านทฤษฎี

จากทฤษฎีองค์กรและทฤษฎีพัฒนาองค์กร พบว่า การพัฒนาปรับปรุงองค์กร มีหลัก ในการพัฒนา ๒ อย่างคือ

๑. การพัฒนาปรับปรุงโครงสร้าง
 ๒. การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงาน
- และในการพัฒนานั้นมีกระบวนการ ๓ ขั้นตอนคือ
๑. การวิเคราะห์ปัญหาขององค์กร
 ๒. การสอดแทรกวิธีการใหม่ๆ เข้าไปเพื่อพัฒนาองค์กร
 ๓. การบำรุงรักษาวิธีการใหม่ๆ นั้นให้อยู่ตลอดไป

การศึกษาสภาพปัญหาของ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ

๑. ปัญหาด้าน โครงสร้าง

๑.๑ กำหนดให้ศูนย์ฝึกสุนัขทำหน้าที่ดำเนินการทั้งในด้านการเลี้ยง บำรุงพันธุ์ และขยายพันธุ์สุนัข ซึ่งเกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่และงบประมาณที่มีอยู่ในการเพาะพันธุ์ จึงควรให้มีการแก้ไขการกำหนดหน้าที่การงานดังนี้

๑.๑.๑ กำลังพลที่ปฏิบัติงานถูกกำหนดคุณลักษณะเป็นฝ่ายอำนวยการจึงไม่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับผู้ปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามทำให้ไม่มีข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่ ผู้บังคับบัญชา จาก กก.ตชด.หมายเลข ซึ่งได้รับเงินตำแหน่งเงินเพิ่มพิเศษสายงานป้องกันปราบปราม ฉะนั้นเมื่อเริ่มก่อตั้งหน่วยในปี ๒๕๕๒ จึงไม่มีข้าราชการตำรวจสมัครใจย้ายมาดำรงตำแหน่งในสังกัดมีเฉพาะเจ้าหน้าที่จำนวน ๓ นาย และต่อมาจึงได้รับการแต่งตั้งทั้งระดับผู้บริหารและหน้าที่

๑.๑.๒ หากพิจารณาเฉพาะการเป็นหน่วยฝึกซึ่งรับผิดชอบเฉพาะการฝึกผู้บังคับบัญชา โครงสร้างในปัจจุบันอาจมีความเหมาะสม อาจมีปัญหาเฉพาะตำแหน่งสารวัตรงานสัตวบาลซึ่งหาผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนได้ยากและ หรือมีแต่ขาดความเจริญก้าวหน้า อาจไม่สมัครใจไม่เข้ารับการแต่งตั้งมาดำรงในสังกัด ในขณะที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล มีกองกำกับการสัตวแพทย์และสัตวรักษ์ ทำให้สามารถเติบโตได้ถึงผู้กำกับการ

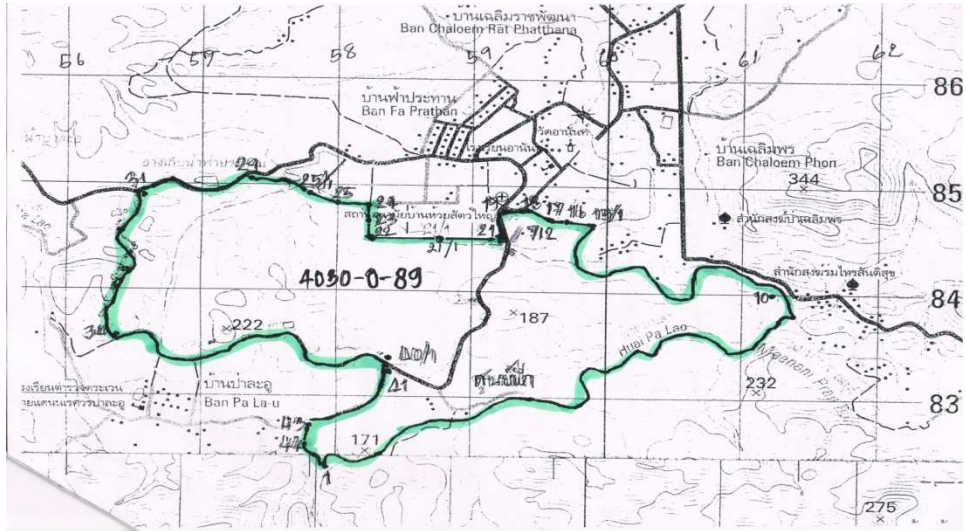
๒. ปัญหาโครงสร้างด้านสถานที่

ปัจจุบันศูนย์ฝึกสุนัขตั้งอยู่ที่ ค่ายพระรามหก กก.๑ บก.กฝ.บข.ตชด. ปัจจุบันมีอาคารสถานที่ดังนี้ อาคารที่ทำการกองกำกับฯ ๑ หลัง บ้านพัก ผกก. ๑ หลัง เรือนแถวชั้นประทวน ๑ หลัง(๑๐ ห้อง) และอาคารคอกสุนัข ๑ หลัง ยังคงขาดสนามฝึกสุนัข และอาคารพยาบาลสุนัข และเมื่อพิจารณาสถานที่ตั้งแล้วพบว่า พื้นที่ฝึกสุนัขอยู่ใกล้ชุมชนมีเนื้อที่น้อยไม่เพียงพอต่อการฝึก และหากพิจารณาจากที่ตั้งของศูนย์สุนัขทหาร Lacklandของสหรัฐอเมริกา มีสุนัข ๘๐๐ ตัว เนื้อที่ ๔๐๐ ไร่ ฉะนั้น อัตราส่วนควรจะเป็น สุนัข ๒ ตัวต่อ ๑ ไร่ สถานที่ตั้งในปัจจุบันจึงไม่เหมาะสม

บก.กฝ.๗ มอบหมายให้ศฝส.บก.กฝ.๗ ไปดำเนินการสำรวจพื้นที่ ที่เหมาะสมโดยได้พิจารณาจำนวน ๔ แปลงคือ

๑. พื้นที่ศูนย์ฝึก ศช.ป่าละอู ต.ห้วยสัตว์ใหญ่ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์
๒. พื้นที่บ้านพุมะคำ หมู่ ๖ ต.กัลลหหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
๓. พื้นที่บ้านอ่างศิลา ต.หนองหญ้าปล้อง อ.หนองหญ้าปล้อง จ.เพชรบุรี
๔. พื้นที่ศูนย์มณีน้อย หมู่ที่ ๗ ต.วังมะนาว อ.ปากท่อ. จ.ราชบุรี

รายละเอียดพื้นที่แต่ละแห่งและผลการสำรวจพื้นที่ โดย ผบก.กฝ.บช.ตชด.
ก. พื้นที่ศูนย์ฝึก ศช.ป่าละอู ต.ห้วยสัตว์ใหญ่ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

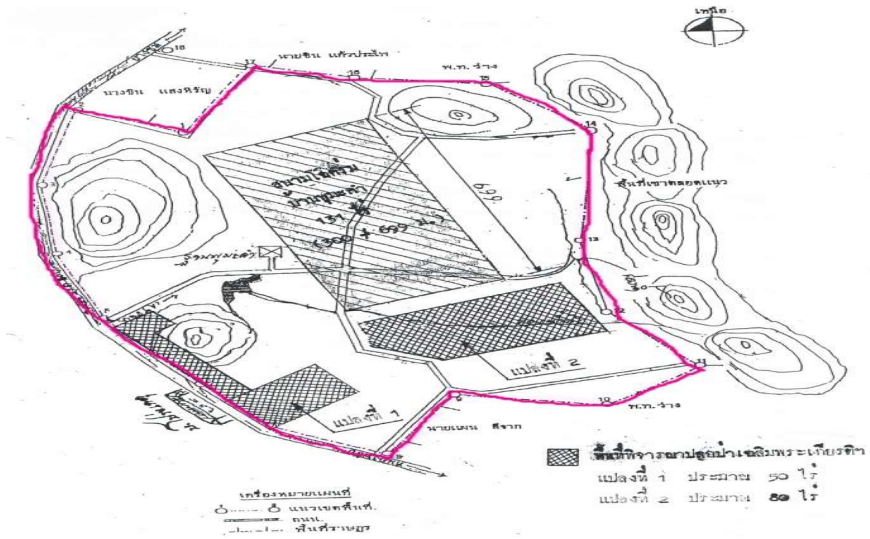
แผนภาพที่ ๔-๑ พื้นที่ศูนย์ฝึก ศช.ป่าละอู ต.ห้วยสัตว์ใหญ่ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

มีเนื้อที่ทั้งหมด ๔๐๓๐-๐-๘๕ ไร่ พื้นที่เป็นป่าเสื่อมโทรมที่ชาวเขาทำไร่เลื่อน
ลอย อยู่ห่าง อบต.ห้วยสัตว์ใหญ่ ๑ กม. ห่างจาก อ.หัวหิน จว.ประจวบฯ ๖๐ กม. มีอาคารที่ทำการ
สมบูรณ์ มีถนนลาดยางถึง โดยเลี้ยวเข้าถนนลูกรังเพียง ๒๐๐ เมตร ระบบสาธารณูปโภคครบครัน
สภาพอากาศชุ่มชื้น อุณหภูมิ ระหว่าง ๑๘-๓๔ องศา เป็นพื้นที่สงบเงียบ ไม่มีเสียงรบกวนจาก
เครื่องยนต์

แผนภาพที่ ๔- ๒ ทางเข้าบริเวณด้านหน้า ศช.ป่าละอู

ก. พื้นที่บ้านพุมะคำ หมู่ ๖ ต.กัลลหหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี

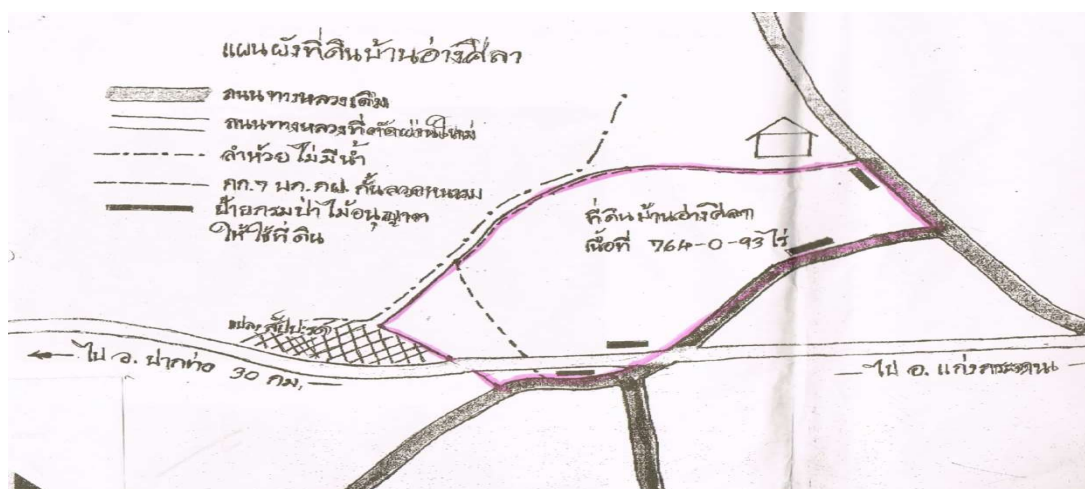
แผนภาพที่๔- ๑ พื้นที่บ้านพุมะคำ หมู่ ๖ ต.กัลลหหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี

เนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ อยู่ห่าง อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ประมาณ ๕๐ กม. ปัจจุบัน บก.สอ. ๗ ใช้เป็นที่ฝึกเยาวชน สนามยิงปืน สนามโดร่มและใช้เป็นที่พักป่าเฉลิมพระเกียรติฯ มี ถนนลาดยางและไฟฟ้าเข้าถึง แต่ไม่มีแหล่งน้ำ สภาพแห้งแล้ง อุณหภูมิระหว่าง ๒๕-๔๐ องศา

แผนภาพที่๔- ๔ พื้นที่บ้านพุมะคำ สภาพเป็นหุบ อากาศร้อน

ข. พื้นที่ บ้านอ่างศิลา ต.หนองหญ้าปล้อง อ.หนองหญ้าปล้อง จ.เพชรบุรี

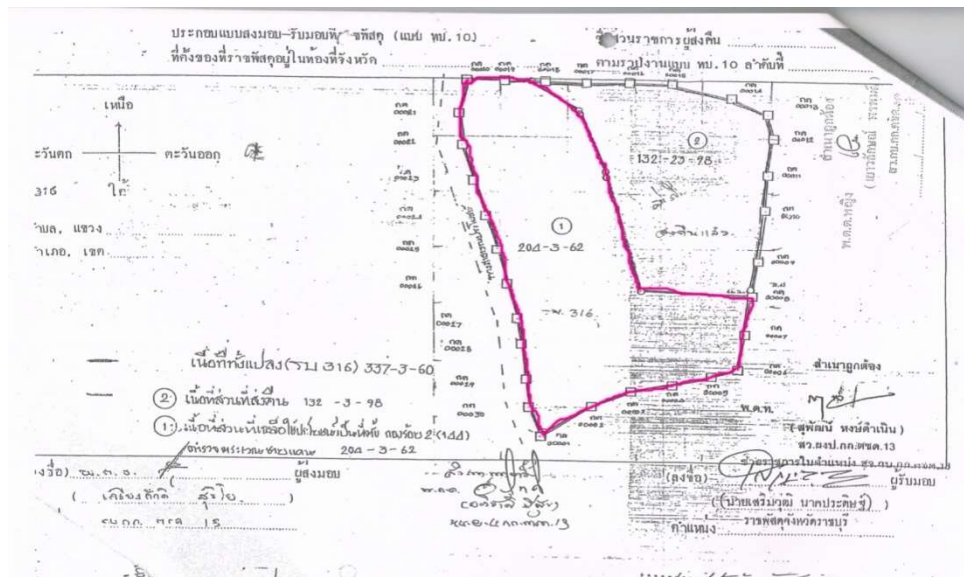
แผนภาพที่๔- ๕ บ้านอ่างศิลา ต.หนองหญ้าปล้อง อ.หนองหญ้าปล้อง จ.เพชรบุรี

เนื้อที่ ๗๖๔-๐-๕๓ ไร่ ปัจจุบันมีราษฎรบุกรุกประมาณ ๒๐๐ ไร่ คงเหลือเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ สภาพภูมิประเทศ เป็นเนินเขามีป่าเต็งรังขึ้นโดยทั่วไป อากาศร้อนและแห้งแล้ง ไม่มีแหล่งน้ำ อยู่ห่างจาก อ.หนองหญ้าปล้อง จว.เพชรบุรี ประมาณ ๗.๕ กม. มีถนนลาดยาง มีไฟฟ้าผ่าน อุณหภูมิ ระหว่าง ๒๕-๔๐ องศา

แผนภาพที่๔- ๖ บ้านอ่างศิลา ทางเข้ามีถนนลาดยางเข้าถึง

ค. พื้นที่ศูนย์มณิลอย หมู่ที่ ๗ ต.วังมะนาว อ.ปากท่อ. จ.ราชบุรี

แผนภาพที่๔- ๗ พื้นที่ศูนย์มณิลอย หมู่ที่ ๗ ต.วังมะนาว อ.ปากท่อ. จ.ราชบุรี

เนื้อที่ ๒๐๔-๓-๖๒ ไร่ อยู่ห่าง จาก อ.ปากท่อ จว.ราชบุรี ประมาณ ๗ กม.อดีตเป็นที่ตั้งกองร้อยที่ ๒ กก.ตชด.เขต ๗ ต่อมามีปี พ.ศ. ๒๕๓๓ จังหวัดราชบุรีใช้เป็นที่พักควบคุมนักศึกษาพม่า และเลิกใช้ไป

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ปัจจุบันมีอาคาร สิ่งปลูกสร้างแต่อยู่ในสภาพทรุดโทรม มีชาวบ้านเข้ามาซื้อรถนอน กระเบื้องและโครงหลังคาไปเป็นจำนวนมาก ห่างถนนเพชรเกษมประมาณ ๕ กม. เป็นพื้นที่ราบ แต่มีประชาชนอยู่โดยรอบ อุณหภูมิระหว่าง ๒๐-๔๐ องศา

จากการสำรวจทั้ง ๔ แห่งมีความเหมาะสมจะเป็นสถานที่ตั้ง ศฝส.บก.กฟ.๑ แห่งใหม่ ๒ แห่งคือ

๑. พื้นที่ ศข.ป่าละอูมีความเหมาะสมที่สุด เนื่องจากอยู่ห่างไกลชุมชน พื้นที่เรียบสงบ ปราศเสียงรบกวน มีถนนลาดยางเข้าถึง และมีระบบสาธารณูปโภคพร้อม

๒. พื้นที่ศูนย์มณีลอย มีความเหมาะสมรองลงมา โดยมีข้อเสียคือต้องทำการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ชำรุด และอยู่ใกล้โรงเรียนและชุมชน อาจไม่เหมาะกับการเลี้ยงสุนัข

สรุปผลการศึกษาของหน่วยฝึกสุนัขทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑. ศูนย์สุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก มีหน้าที่ในการฝึกสุนัขรวมทั้ง ผสมพันธุ์ และรักษาพยาบาลสุนัขครบวงจร โดยการจัดหาจะเดินทางไปซื้อพ่อพันธุ์จากต่างประเทศซึ่งมีราคาสูงมาก พ่อพันธุ์สุนัขราคาต่ำสุดประมาณตัวละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท สูงสุดประมาณตัวละ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อได้ลูกสุนัขจะต้องนำมาคัดเฉพาะตัวที่ฝึกได้ จึงจะเข้าสู่ขบวนการฝึก ในแต่ละปีผลิตลูกสุนัขได้ ๑๕๐ ตัว ฝึกทบทวนเพื่อฟื้นฟูขีดความสามารถของสุนัขครั้งละ ๔๐ ชุด โดยเมื่อฝึกเสร็จแล้วเหล่าทัพต่างๆ และ ทชด. จะมาทำการคัดเลือก และฝึกสุนัขในศูนย์สุนัข ซึ่งโดยเฉลี่ยสุนัขราคาประมาณตัวละ ๕๐,๐๐๐ บาท โดยรวมการฝึกและการตรวจเยี่ยมสุนัข ไว้ด้วยแล้ว ในปีหนึ่งๆ บช.ทชด.มีความต้องการสุนัข ๒๐ ตัว เป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องโอนค่าใช้จ่ายให้ศูนย์สุนัขทหาร ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒. สำหรับหน่วยงานใช้สุนัขทหารของกองทัพบกคือ กองพันสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ประกอบด้วย ๔ กองร้อย ขึ้นสมทบกับกองทัพภาค โดยส่งแต่ละ มว.สค.ไปขึ้นสมทบกับกองกำลังต่างๆ ส่วนการจัดสุนัขแต่ละ มว.ขึ้นอยู่ด้วยความต้องการใช้งานของแต่ละกองกำลัง โดยกองกำลังสนับสนุนด้านเบียดเบียน และควบคุมการปฏิบัติทางยุทธการ ส่วน กองพันฯรับผิดชอบเฉพาะการบริหารงานบุคคลเท่านั้น

๓. กองกำลังการสุนัขและม้า กองบังคับการสายตรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหน่วยงาน ด้านสุนัขหน่วยแรกของประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ๒๔๕๗ โดยในปัจจุบันรวมกองกำลังการม้าตำรวจไว้ในหน่วยนี้ด้วย ซึ่งเป็นทั้งหน่วยจัดหา หน่วยฝึก และหน่วยใช้ โดยการจัดหาจะใช้ระบบ การจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และทำการฝึก ประเภทต่างๆ เพื่อส่งให้งานสายตรวจไปทำการสนับสนุนช่วยเหลือ สน.ต่างๆ ที่ร้องขอ

นอกจากนี้ยังมีงานตรวจพิสูจน์ของกลางสำหรับพิสูจน์ทราบคนร้าย จากวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ การฝึกใช้เวลาอย่างน้อย ๖ เดือน โดยเป็นการฟังคำสั่งเบื้องต้น ๓ เดือน และการฝึกเฉพาะทาง ๓ เดือน แต่ข้อจำกัดของหน่วยคือ สถานที่ในการฝึก ซึ่งมีพื้นที่แคบและอยู่ติดกับชุมชน สนามฝึก อยู่ติดกับคอกสุนัขทำให้สุนัขเสียสมาธิในการฝึก

๔. ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจของต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่ากรณีของสุนัขตำรวจใน สหรัฐอเมริกาจะใช้สถานที่ฝึกของเอกชนโดยส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปทำการฝึกในการใช้คอกสุนัข และการบำรุงรักษาใช้ของเอกชน นอกจากนี้มีสุนัขประเภทต่างๆ ใกล้เคียงของประเทศไทย ยังมีสุนัข คั่นหาบุคคลสูญหาย และสุนัขช่วยเหลือผู้ประสบภัย

สำหรับสุนัขทหารส่วนใหญ่มีแหล่งผลิตคือ ศูนย์ฝึกสุนัขทหารฝูงบิน TRS ๓๔๑ Lackland เป็นศูนย์ฝึกสุนัขทหารของกองทัพอากาศหลักเพื่อฝึกสุนัขทหาร สำหรับป้องกัน สนามบินของกองทัพอากาศ ๘๐ แห่ง ทั่วโลก และให้การสนับสนุนกองทัพบก กองทัพเรือ นาวิกโยธิน และตำรวจ(ทำหน้าที่คล้ายศูนย์สุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ของประเทศไทย) มีเนื้อที่ ๔๐๐ ไร่ มีสถานที่ฝึก ๕๐ สถานี และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และคอกสุนัข ๑,๐๐๐ คอก โดยการจัดหาใช้ระบบการเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์เอง

สรุปผลการสัมภาษณ์

๑. จากการสัมภาษณ์ พ.ต.ท. ชัชชัย เศรษฐีพันธ์ รองผกก.สุนัขและม้าฯ
 - ๑.๑ หน่วยมีหลักสูตรการฝึกดังนี้
 - ๑.๑.๑ หลักสูตร “ผู้บังคับสุนัข” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก ๔ สัปดาห์
 - ๑.๑.๒ หลักสูตร “เชื่อฟังคำสั่งเบื้องต้น” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก ๑๒ สัปดาห์
 - ๑.๑.๓ หลักสูตร “สุนัขสายตรวจและควบคุมฝูงชน” มีระยะเวลาการฝึก ๑๒ สัปดาห์
 - ๑.๑.๔ หลักสูตร “สุนัขสะกดรอยติดตามและค้นหาคนร้าย” มีระยะเวลาการฝึก ๑๒ สัปดาห์
 - ๑.๑.๕ หลักสูตร “สุนัขตรวจพิสูจน์กลิ่นของกลางในคดีอาญา” มีระยะเวลาการฝึก ๑๒ สัปดาห์
 - ๑.๑.๖ หลักสูตร “สุนัขตรวจค้นยาเสพติด” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก ๑๒ สัปดาห์

๑.๑.๓ หลักสูตร “สุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิด” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก๑๒ สัปดาห์

๑.๑.๔ หลักสูตร “ครูฝึกสุนัขตำรวจ” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก๔ สัปดาห์

๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสถานที่ฝึก

สถานที่ฝึกควรมีอาณาเขตกว้างพอสมควร และไม่ควรอยู่ติดกับคอกสุนัข เพราะจะทำให้สมาธิของสุนัขเสีย สถานที่ควรเป็นที่โล่ง กว้าง ไร้เสียงรบกวน โดยเฉพาะการฝึกสะกดรอย ต้องใช้ระยะทางพอสมควรในการฝึก

๑.๓ แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจหญิงเป็นผู้บังคับสุนัข

ไม่มีข้อจำกัดในการใช้งานตำรวจหญิงเป็นผู้บังคับสุนัข และในอดีต หน่วยเองเคยมีตำรวจหญิงเป็นผู้บังคับสุนัขมาแล้ว ๑ คน(ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว)

๒. สัมภาษณ์ น.อ.ทิพย์ ทิพยุทธ อดีต รองนายกสมาคมเยอรมันเชพเพอด แห่งประเทศไทย สรุปสาระสำคัญดังนี้

๒.๑ ผู้หญิงสามารถเป็นผู้บังคับสุนัขได้

๒.๒ การเพาะพันธุ์สัตว์บาลสามารถทำได้ แต่ค่อนข้างยุ่งยาก ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์พอสมควร สถานที่ฝึกสุนัข ควรห่างไกลชุมชน เพื่อให้มีสมาธิ ทำให้การฝึกง่ายขึ้น ไปด้วยความรวดเร็ว แต่ก็จะต้องมีการทดสอบ ในที่ชุมชนด้วย เพื่อให้สุนัขกลัวเมื่อไปปฏิบัติงานจริง สำหรับสุนัขสะกดรอย จะใช้พื้นที่ในการฝึกมาก การทดสอบว่าสุนัขสะกดรอยมีความสามารถหรือไม่จะต้องสะกดรอยต่ำสุดไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ก้าว(คน) ๑ ตัว ๓๐๐ ก้าว(คน)

๒.๓ การคัดเลือกพันธุ์

๒.๓.๑ การคัดพันธุ์จะต้องผ่านการฝึกอารักขา ๓

๒.๓.๒ ทดสอบกับเสียงปืน ถ้าได้ยินแล้วต้องหยุดนิ่ง

๒.๓.๓ วิ่งอดทน ๑๐ กิโลเมตร

๒.๓.๔ ทดสอบกับฝูงชน ไม่วอกแวก จิตใจมั่นคง

๒.๓.๕ ต้องผ่านการ X-ray ข้อสะโพก ถ้าในมาตรฐานต่างประเทศ ต้องผ่านการทดสอบข้อขาด้วย

๒.๓.๖ ราคาพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์

๒.๓.๖.๑ พ่อพันธุ์ ราคา ต่ำสุด ๔๐๐,๐๐๐ บาท สูงสุด ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๓.๖.๒ แม่พันธุ์ ราคาอยู่ที่ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๔ สถานที่เพาะพันธุ์

๒.๔.๑ ห้องคลอด

๒.๔.๒ ห้องแรกเกิด

๒.๕ ขั้นตอนการฝึก(เริ่มฝึกตั้งแต่ ๓ เดือน ขึ้นไป)

การฝึกเบื้องต้น

๒.๕.๑ การฝึกไล่ล่า

๒.๕.๒ การหาของกิน

๒.๖ วิธีการฝึก

๒.๖.๑ ฝึก ๑๕ นาที/วัน ที่เหลือให้อยู่แต่ในคอก

๒.๖.๒ ฝึกให้เห็นความสำคัญของเจ้าของ

๒.๖.๓ ฝึกขั้นต่ำไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ต้องการผลดีควรฝึกอย่างน้อย ๒ ปี

การฝึกไม่ควรเร่งรัดเวลาเพราะสุนัขใช้สัญชาตญาณ เพราะฉะนั้นต้องฝึกให้เคยชินจนเป็นสัญชาตญาณ ฝึกขั้นต่ำไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ถ้าได้ผลดีควรฝึกอย่างน้อย ๒ ปี การฝึกที่ดีต้องใช้ระบบให้รางวัล ไม่ควรใช้ระบบการลงโทษ

ตามความเห็นผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำการจัดการในลักษณะจัดซื้อ จัดจ้างตามฟาร์มดีกว่าเพาะพันธุ์เอง หรือหากจะเพาะพันธุ์ ก็ควรทำในลักษณะ MOU ร่วมกับ สมาคมเยอรมันเชพเพอดแห่งประเทศไทย แต่ก็จะได้เฉพาะพันธุ์เยอรมันเชพเพอด เพราะพันธุ์ลาบราดอร์ไม่มีสมาคมเป็นทางการ แต่เห็นด้วยกับการแยกการฝึก จากศูนย์ฝึกสุนัขทหาร เนื่องจากที่ผ่านมา ผู้สัมภาษณ์มีส่วนในการจัดหาพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ให้กับศูนย์สุนัขทหาร ซึ่งเป็นเกรดต่ำ(เนื่องจากจำกัดงบประมาณ) ฉะนั้น การจับสุนัขจากฟาร์มน่าจะได้สุนัขที่มีสายพันธุ์ที่ดีกว่าของศูนย์สุนัขทหาร

๓. สัมภาษณ์ พ.อ.ถาวร รุ่งเรือง รองผบ.ศูนย์สุนัขทหาร อดีต ผบ.พันสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบกสรุปสาระสำคัญดังนี้

ภารกิจ กองพันสุนัขทหาร สนับสนุนหน่วยทหารในการรบด้วยการลาดตระเวน สะกดรอย ค้นหาวัตถุระเบิด และเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยทหารในการรักษาความปลอดภัยที่ตั้งทางทหารและคลังยุทโธปกรณ์ที่สำคัญประกอบด้วย ๔ กองร้อย แบ่งเป็น ๓ กองร้อยสุนัข ยุทธวิธี และ ๑ กองร้อยสุนัขยามปัจจุบัน กองพันสุนัข ได้พยายามปรับเปลี่ยน จากเดิม ๓ กองร้อยสุนัขยุทธวิธี และ ๑ กองร้อยสุนัขยาม ให้เป็น ๔ กองร้อยสุนัขมาตรฐาน มีสุนัขทั้ง ๗ ประเภทอยู่ในกองร้อย แต่ละกองร้อย จะขึ้นสมทบกับกองทัพอากาศ โดยจัดระดับ มว.ขึ้นสมทบกับกองกำลังต่างๆ ในกองทัพอากาศนั้น โดยงบประมาณด้านเบี้ยเลี้ยง จะได้รับการสนับสนุนจากกองกำลัง กองพันสุนัขมีหน้าที่เพียงบริหารงานบุคคลเท่านั้น

สรุปผลการทำไฟกัศกรูป

๑. การทำไฟกัศกรูป ผู้บังคับบัญชา จาก หน่วยปฏิบัติ กก.ตชด. จำนวน ๑ ครั้ง ประกอบด้วยผู้เข้าร่วมประชุมดังนี้

- ๑) จ.ส.ต.ปิยพงษ์ ตีบวงษา กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๓
- ๒) จ.ส.ต.สุภชัย สุขงาม กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๓
- ๓) ส.ต.ต.ศักดิ์กรีน วรรัตน์กรี กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๔
- ๔) ค.ต.วิฑูรย์ ศรีวงศ์ชัย กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๑
- ๕) จ.ส.ต.เทพกร นุ่มมีชัย กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๑
- ๖) ค.ต.จตุพร เกสรบัว กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๑
- ๗) ค.ต.สุรศักดิ์ ศรีดี กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๑
- ๘) ค.ต.อรุณ สุพรรณย์ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๒
- ๙) ค.ต.สันติ คำสอน กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๓
- ๑๐) ค.ต.ประยงค์ ภูพิพัฒน์ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๓
- ๑๑) จ.ส.ต.อภิเดช พัฒนสิงห์ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๑
- ๑๒) ค.ต.ดาวเรือง เรียนพิษ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๓
- ๑๓) จ.ส.ต.สมคิดมีสุข กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒
- ๑๔) พ.ต.ไพบุลย์ ยามัสเสถียร สมาคมเยอรมันเชพเพอร์ค แห่งประเทศไทย
- ๑๕) พ.ต.ท.ชัชชัย เสริมฐิ์พื้นล้านรอง ผกก.สุนัขและม้า ฯ

กองบัญชาการ

ตำรวจนครบาล

- ๑๖) ร.ต.ต.คำรจ ชูศิลป์ รองสารวัตรงานสายตรวจ กก.สุนัขและม้าฯ
- ๑๗) ค.ต.ธนาศักดิ์ บุญพึ้ง ผบ.หมู่งานฝึกอบรม กก.สุนัขและม้าฯ

ผลการทำไฟกัศกรูป สรุปได้ดังนี้

๑. สุนัขที่เหมาะสมสำหรับการฝึกใช้งานในราชการตำรวจ ทหาร มีเพียง ๒ สายพันธุ์

หลักคือ เยอรมันเชพเพอด และลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์

๒. การคัดเลือกสุนัขในการฝึก แต่ละชนิดมีความสำคัญมาก เช่น สุนัขตรวจค้นยาเสพติด ต้องมีความกระตือรือร้นสูง มีความไวต่อสิ่งเร้า ส่วนสุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิดต้องมีความสุขุมและนิ่งกว่า สุนัขตรวจค้นยาเสพติด เป็นต้น ฉะนั้นขั้นตอนการคัดเลือกสุนัขในการฝึกแต่ละประเภทจึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก

๓. สุนัข เมื่อจบหลักสูตรแล้ว จะต้องทำการฝึกทบทวนเป็นประจำ มิฉะนั้นจะสูญเสียความสามารถ เช่น สุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิด ต้องทำการทดสอบการดมกลิ่น เป็นประจำ สัปดาห์ละอย่างน้อย ๒ ครั้ง สำหรับสุนัขตรวจค้นยาเสพติด ต้องเว้นระยะพอสมควร ซึ่งขึ้นอยู่กับ การเอาใจใส่ของ ผู้บังคับสุนัข หากให้ดมบ่อยๆ สุนัขจะเกิดการติดยาได้ และหากไม่ให้ดม หรือใช้ ยาเสพติดเก่าๆที่หมดกลิ่นแล้วมาฝึก สุนัขจะสูญเสียความสามารถในการดมกลิ่น ได้

๔. เครื่องช่วยฝึก เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการฝึก เนื่องจากมีผลต่อการดม กลิ่นของสุนัขโดยตรง หากได้เครื่องช่วยฝึกไม่มีคุณภาพ สุนัขก็จะไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน

๕. ต้องแสวงหาเครื่องช่วยฝึกใหม่ๆ ตามสถานการณ์ เช่นสุนัขยาเสพติดที่ฝึกมานาน แล้วอาจดมกลิ่นได้เพียง แอมเฟตามีน แต่ยาไอซ์ไม่สามารถดมได้เพราะไม่ได้รับการฝึกมา ฉะนั้น ผู้บังคับสุนัขจะต้องหมั่นศึกษาภัยคุกคามใหม่ๆ และจัดหาเครื่องช่วยฝึกมารองรับต่อภัยคุกคาม ดังกล่าว

๒. การทำไฟท์สกรู๊ป กับศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจฯ และ ATF (Alcohol Tobacco and Firearm) จำนวน ๑ ครั้ง

ผู้ร่วมประชุมได้แก่

๑) Mr. Jean Kob

๒) Mr. Tim Pittman

๓) พ.ต.อ. นิคม พลประสิทธิ์

ผกก.ศฝส.บก.กฝ.บช.ตชด.

๔) พ.ต.ท. กษิทธิ์เดช พิกุลทอง

รอง ผกก.ศฝส.บก.กฝ.บช.ตชด.

๕) พ.ต.ท. ไสว กิรี

สว.ศฝส.บก.กฝ.ฯ

- ๖) ร.ต.ท. ณีฎฐกัญจน์ มุ่งมิตร รอง สว.ศฝส.บก.กฝ.๑ หน.ครูฝึก/
๗) ร.ต.ท. อร่าม ต้นทวงศ์ รอง สว.ศฝส.บก.กฝ.๑

-๖๐-

- ๘) ค.ต. ปราบไพรี ลุผล ผบ.หมู่ ศฝส.บก.กฝ.๑ ครูฝึก
๙) ส.ต.อ. อลงกต อินทร์รอด ผบ.หมู่ ศฝส.บก.กฝ.๑ ครูผู้ช่วย
๑๐) ส.ต.อ. จิรภัทร ใจดี ผบ.หมู่ ศฝส.บก.กฝ.๑ ครูผู้ช่วย

ผลการทำโพกสกรู๊ป สรุปลงได้ดังนี้

๑. จะต้องมีการดำเนินการในเรื่อง ตำราฝึกสุนัข ๒ ภาษา เพื่อใช้สำหรับฝึกสุนัข เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
๒. ต้องพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษ ให้กับ ผู้บังคับสุนัข ในการขอตรวจค้น ชาวต่างชาติ โดยเฉพาะยาเสพติด
๓. การฝึกสุนัข ปัจจุบัน ใช้คำสั่ง ภาษาไทยในบางตัวที่ฝึกจาก ศูนย์สุนัขทหาร และ ภาษาอังกฤษ ในบางตัวที่ฝึกจาก สหรัฐอเมริกา (เฉพาะสุนัข ตรวจค้นวัตถุระเบิด) จึงเห็นควรในรุ่นต่อๆไปให้ฝึกโดยใช้คำสั่งภาษาอังกฤษ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
๔. ผลิตสุนัขตำรวจ และฝึกผู้บังคับสุนัข ให้เพียงพอต่อการไปประจำตามช่องทาง ชายแดน ที่เป็นด่านชั่วคราว และด่านถาวร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ตามแนวชายแดน
๕. ต้องทำการศึกษาค้นคว้ายุทธวิธีของผู้ก่อการร้ายสากล โดยเฉพาะการประกอบวัตถุระเบิด ซึ่งมักจะเป็นสารเคมีต่างๆ มาประกอบเป็นวัตถุระเบิด จำเป็นต้องให้สุนัข ตรวจค้นวัตถุระเบิด สามารถดมกลิ่นสารเคมีตั้งต้นระเบิดได้ด้วยเพื่อรองรับปัญหา การก่อการร้ายสากล ซึ่งคาดว่าจะมีเพิ่มขึ้น จากการเป็นประชาคมอาเซียน

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุปการทำวิจัย

๑. การศึกษาสภาพปัญหาของ ศูนย์ฝึกสุนัข ทั้งในด้านโครงสร้าง สถานที่ และกระบวนการ
๒. การศึกษาเปรียบเทียบหน่วยงานด้านการฝึกสุนัขทั้งภายในและต่างประเทศ
๓. การศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจำนวน ๓ ท่าน
๔. ได้จากการทำโฟกัส กรุ๊ป จำนวน ๒ ครั้ง

สรุปผลที่ได้จากการวิจัย

๑. การศึกษาโครงสร้างการจัดองค์การของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างการจัดองค์การของ ศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนไม่มีความเหมาะสม ในหลายประการ ตั้งแต่ การกำหนดตำแหน่งเป็นตำแหน่งฝ่ายอำนาจการ ไม่ใช่ฝ่ายป้องกันปราบปราม ทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการบรรจุบุคลากรเข้ามาในหน่วย และเป็นการหน่วย จัดเฉพาะการฝึก แต่ไม่รวมหน่วยใช้ไว้ในหน่วยเดียวกัน ทำให้ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา

๒. การศึกษาการดำเนินงานของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์ฝึกสุนัขฯ จะเป็นงานลักษณะทั้งฝ่ายอำนาจการ และฝ่ายปฏิบัติ ภายในหน่วยเดียว

๒.๑ งานฝ่ายอำนาจการ ได้แก่

๒.๑.๑ งานแผนงาน คือ การวางแผนจัดหาสุนัข วงรอบ ๕ ปี

๒.๑.๒ งานการฝึกอบรม คือ การเสนอขอเข้ารับการฝึกที่ศูนย์สุนัขทหารในแต่ละปี ตามแผนที่วางไว้

๒.๑.๓ งานส่งกำลังบำรุง คือ ขั้นตอนการจัดหาสุนัข การคุมยอดสุนัข การจำหน่าย ตลอดจน การส่งกำลังบำรุงด้าน อาหาร ยา เวชภัณฑ์ และเครื่องช่วยฝึก

๒.๒ งานฝ่ายปฏิบัติการ ได้แก่

๒.๒.๑ การฝึกสุนัขตำรวจ (ซึ่งในขณะที่ทำวิจัยอยู่นี้ ยังไม่สามารถดำเนินการฝึกได้)

๒.๒.๒ การปฏิบัติ สนับสนุนชุดเก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด ของ กองกำกับการ ๑ และ ๙ กองบังคับการฝึกพิเศษ ในภารกิจ ถวายความปลอดภัยพระราชวังไกลกังวล

๓. การศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของ ศูนย์ฝึกสุนัขฯ ประกอบด้วย ๓ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๓.๑ โครงการองค์การ ไม่เหมาะสมในการบริหาร ดังที่กล่าวในข้อ ๑

๓.๒ สถานที่ตั้ง ไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกสุนัข อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ ปัญหาด้าน กำลังพลชั้นประทวน ที่มีการบรรจุ ไม่ถึงร้อยละ ๕๐

๓.๔ ปัญหาเรื่อง ค่าตอบแทนของกำลังพล โดยเฉพาะครูฝึก ไม่ได้เงินค่าตอบแทนสายป้องกันปราบปรามทั้งที่ สุนัขตรวจค้น วัตถุระเบิดต้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่เก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด มีความเสี่ยงภัยเช่นกัน

๓.๕ ปัญหาเรื่อง ค่าตอบแทนเบี้ยเลี้ยง ซึ่งได้น้อยกว่า หน่วยงานข้างเคียง ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน เนื่องจากลักษณะงาน และ จำนวนคนที่แตกต่างกัน แต่ก็ยังเป็นข้อเปรียบเทียบ ทำให้กำลังพลขอย้ายออกนอกหน่วยเป็นจำนวนมาก

๔. การเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

จากการศึกษาวิจัย พบว่าจะต้องทำการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

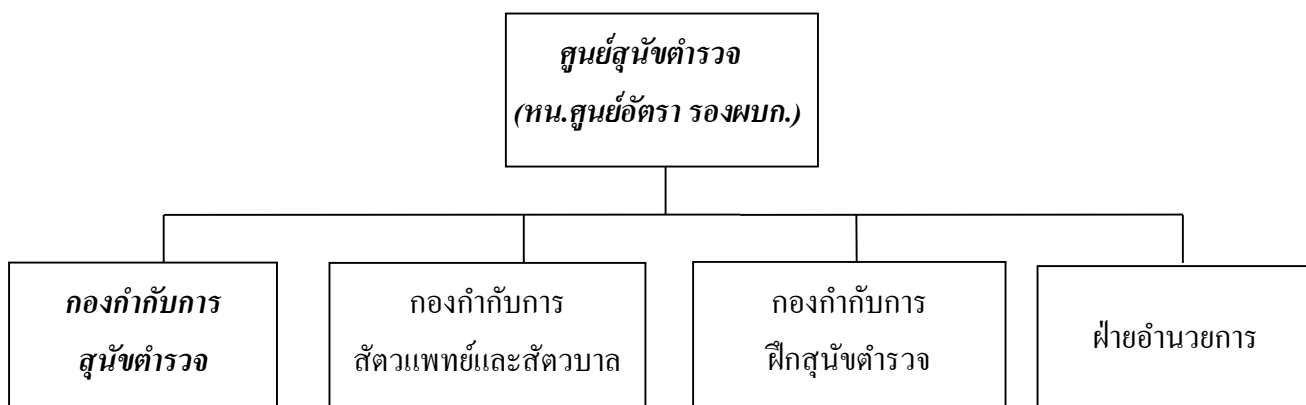
๑. การแก้ไขและพัฒนาในระดับโครงสร้าง ได้แก่

ก. การปรับตำแหน่งงานการฝึก ศฝส.บก.กฝ.๑ จากเดิมเป็นกลุ่มงานอำนวยการให้ เป็นกลุ่มสายงานป้องกันและปราบปราม เพื่อมีสิทธิ์ในการได้รับเงินประจำตำแหน่ง โดยมีตำแหน่ง ดังนี้

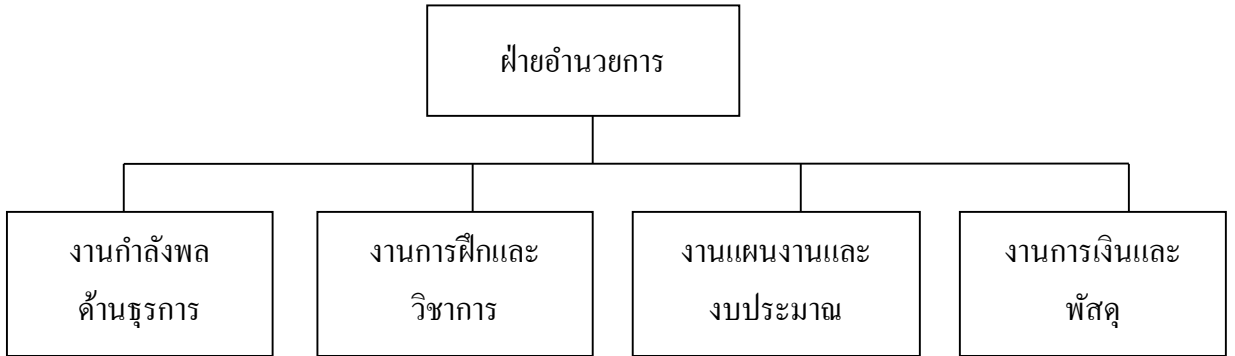
๑) สว.งานการฝึก	๑	อัตรา
๒) รอง สว.งานการฝึก	๒	อัตรา
๓) ผบ.หมู่	๑๒	อัตรา

ข. ในกรณีที่ได้รับผิดชอบเฉพาะการฝึกโครงสร้างที่มีปัจจุบันสามารถรองรับได้แต่ หากจะต้องทำหน้าที่ในด้านการใช้งานกล่าวคือ โอนอัตราสุนัขสงครามพร้อม ผบ.สุนัข จาก กก. ตชด.หมายเลข มาขึ้นตามบังคับบัญชากับศูนย์สุนัข โครงสร้างที่มีอยู่ไม่เหมาะสมจะต้องปรับ โครงสร้างเป็น รอง ผบ.ก.หัวหน้าศูนย์ฯตามโครงสร้างดังนี้

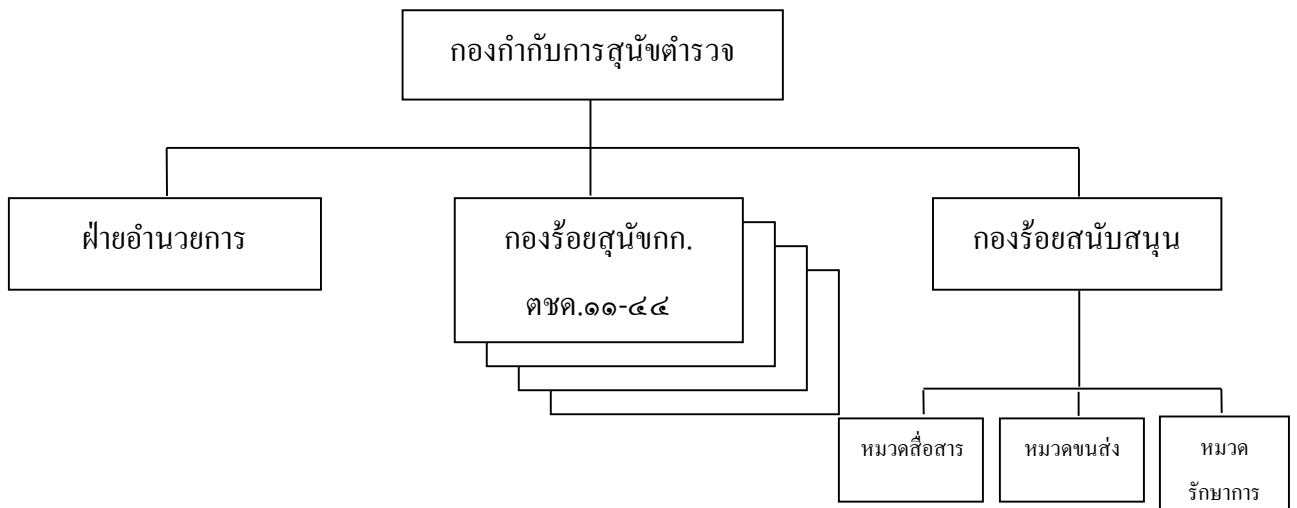
การบริหารจัดการเกี่ยวกับสุนัขของ บช.ตชด. จำเป็นต้องปรับโครงสร้างเป็น ระดับรอง ผบ.ก.เป็นหัวหน้าศูนย์ฯ (ตามผังดังนี้)

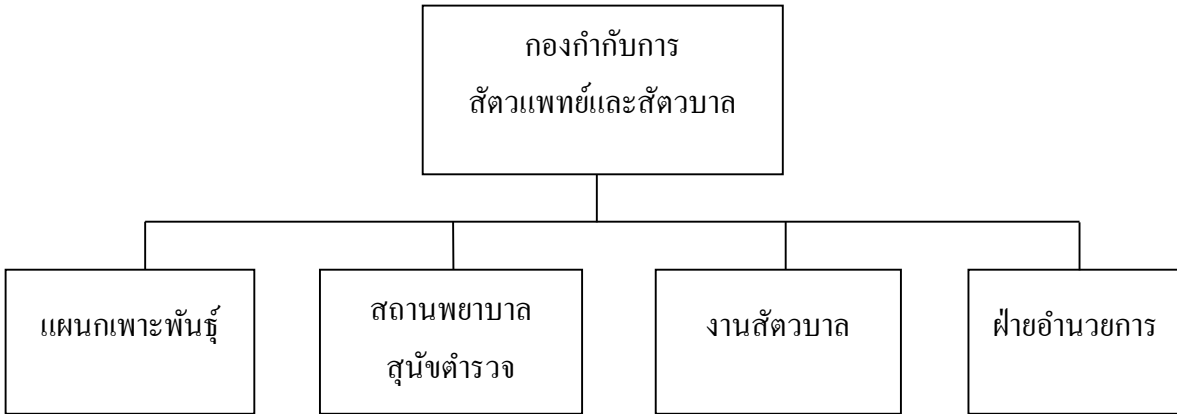
แผนภาพที่ ๕ - ๑ ผังการจัดโครงสร้างศูนย์สุนัขตำรวจ

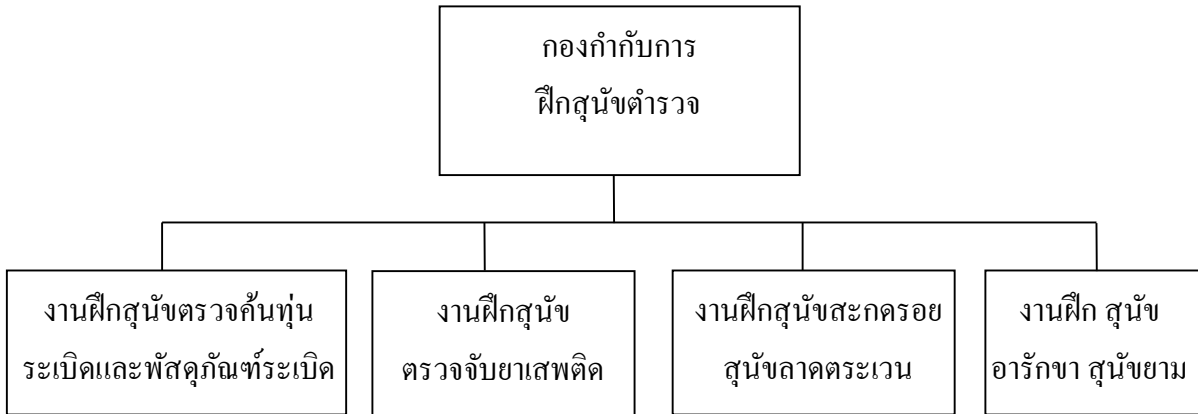
แผนภาพที่ ๕-๒ ผังการจัดโครงสร้างของฝ่ายอำนวยการศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ

แผนภาพที่ ๕-๓ ผังการจัดโครงสร้างของกองกำกับการสุนัขตำรวจ

แผนภาพที่ ๕-๔ ผังการจัดโครงสร้างของกองกำกับการสัตวแพทย์และสัตว์บาล

แผนภาพที่ ๕-๕ ผังการจัดโครงสร้างของกองกำกับการฝึกสุนัขตำรวจ

๒. ด้านสถานที่ตั้ง

จากการสัมภาษณ์และการศึกษาศูนย์ฝึกสุนัขทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า สถานที่ตั้งในปัจจุบันไม่เหมาะสมเนื่องจากอยู่ใกล้ชุมชน มีเสียงรบกวน สุนัขขาดสมาธิ ฝึกได้ยาก กว่าปกติ และพื้นที่มีจำกัด ไม่เหมาะในการฝึก โดยเฉพาะสุนัขสะกดรอย ซึ่งต้องการพื้นที่ในทาง ลึก และจากการสำรวจพื้นที่ของ บข.ตชด. ในบริเวณใกล้เคียง ๔ พื้นที่ คือ พื้นที่ฝึก ศช.ป่าละอู, พื้นที่บ้านมะค่า, พื้นที่หนองหญ้าปล้อง , พื้นที่ศูนย์มณิลอย พบว่าพื้นที่ ที่เหมาะสมควรเป็นที่ทำ การฝึกสุนัข คือพื้นที่ดังนี้

ก. พื้นที่ ศช. ป่าละอู เพราะมีพื้นที่ขนาดใหญ่ ระบบสาธารณูปโภคพร้อม อยู่ใกล้ แหล่งน้ำขนาดใหญ่ อากาศดี บก.สอ.บข.ตชด. ใช้ประโยชน์เพียงบางส่วน

ข. พื้นที่ ศูนย์มณิลอย มีพื้นที่ระดับพอเหมาะสม อยู่ใกล้ตัวเมือง เส้นทางคมนาคม สะดวก ระบบสาธารณูปโภคพร้อม แหล่งน้ำบาดาล กก.ตชด.๑๓ ไม่ได้ใช้ประโยชน์

สำหรับสถานที่ตั้งปัจจุบัน ขณะนี้อาศัยอยู่บริเวณ กก.๑ บก.กฝ.๑ เป็นที่ตั้งศูนย์ฝึก
สุนัขตำรวจ แต่งบประมาณในการจัดหาสาธารณูปโภคได้รับการจัดสรรน้อย

๓. ด้านกระบวนการ

ก. ด้านกำลังพล

๑) การสร้างแรงจูงใจในระหว่างที่เสนอให้งานการฝึกได้รับเงินตบป. บก.กฝ.๑
ได้ดำเนินการในการสร้างแรงจูงใจ โดย

ก) จัดสรรอัตรา ตคร. ที่มีอยู่ระดับชั้นประทวน ๑๒ อัตรา ให้ กก.๑-๕
บก.กฝ.๑ หน่วยละ ๑ อัตรา ศฝส.บก.กฝ.๑ ให้จำนวน ๓ อัตรา

ข) ได้ขออนุมัติบช.ตชด. ตัดโอนอัตรา ตคร. จาก บก.สอ.บช.ตชด. ซึ่งว่าง
ถึง ๓๓๕ อัตรา ขอให้มาเพิ่มในสังกัด บก.กฝ.๑ อีก ๓๖ อัตรา (รวมอัตราเดิมที่มี ๑๒ อัตรา เป็น ๔๙
อัตรา)

๒) ในด้านประสิทธิภาพกำลังพล เนื่องจากกำลังพลที่มาบรรจุส่วนใหญ่เป็น
กำลังพลใหม่ ยังไม่มีความรู้ทั้งในงานอำนวยการและงานการฝึกสุนัข ในด้านงานอำนวยการ ศฝส.๑
ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษางานกับ กก.๑ บก.กฝ.๑ ในลักษณะการสอนงาน (Coaching) และ บก.กฝ.๑
ได้เรียก เจ้าหน้าที่ ศฝส.๑ จำนวน ๒ นาย ให้มาประจำฝ่ายวิชาการและการฝึก ผอ.บก.กฝ.๑ เพื่อ
ประสานการปฏิบัติกับ ผอ.๑, ผอ.๓ และ ผ.สสน.๓ ในระหว่างส่งผ่านหน้าที่การงาน

ข. ด้านแผนงาน

๑) ส่งเจ้าหน้าที่ เข้ารับการฝึกหลักสูตร ผบ.สุนัข

๒) ถึงแม้จะไม่สามารถทำการฝึกสุนัขในปี ๒๕๕๗ แต่จากบุคลากรที่มีอยู่ สามารถ
ดำเนินการดัดสนงานสัตว์บาลก่อนได้

ค. ด้านงบประมาณและการเงิน

๑. ได้ทำเรื่องเสนอ ฝสสน.๔ บก.สสน.๑ เพื่อขอเงินทรอกราชการเช่นเดียวกับ
หน่วยอื่น และขอเป็นหน่วยเบิก

๒. และ บก.กฝ. ได้จัดทำโครงการพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ เสนอ บช.ตชด.
ขอรับการสนับสนุน งบประมาณ จำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท สำหรับสร้าง สถานที่สำหรับฝึก และ
เครื่องช่วยฝึก

๕.การนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกฯ เพื่อรองรับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น

ในอนาคต

จากการศึกษาพบว่า

“ภัยคุกคาม” หมายถึง การกระทำที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ปลอดภัย และผลประโยชน์ของชาติ โดยอาจจะเกิดขึ้นใน ๒ ลักษณะ คือ ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและภัยคุกคามที่เกิดจากมนุษย์ สำหรับภัยคุกคามเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่

(๑) การก่อการร้าย ซึ่งผู้ก่อการร้ายที่ประสงค์ต่อเป้าหมายของประเทศหนึ่ง แต่จะเดินทางเข้ามายังอีกประเทศหนึ่ง และกลับออกไปยังอีกประเทศหนึ่ง

(๒) อาวุธที่มีอนุภาพทำลายล้างสูง อาจถูกลักลอบเข้ามาในประเทศไทย

(๓) อาชญากรรมตามแนวชายแดน เช่น การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบหลบหนีเข้าเมือง จะทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากนโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี

(๔) ภัยจากโรคติดต่อ เมื่อมีการเคลื่อนย้ายคนอย่างเสรีในประเทศกำลังพัฒนาอาจยังไม่สามารถควบคุมโรคบางโรคได้ในขณะที่ประเทศไทยสามารถควบคุมโรคนั้นได้แล้ว เมื่อมีการเคลื่อนย้ายบุคคลซึ่งเป็นพาหะของโรคเข้ามาอาจทำให้โรคบางชนิดที่หายขาดจากประเทศไปนานแล้วกลับเข้ามาระบาดอีก เช่น โรคเท้าช้าง เป็นต้น

(๕) ภาษากลางของประชาคมอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งพบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีคนพูดภาษาอังกฤษได้น้อยที่สุดในอาเซียน

ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนอกจากจะเป็นผลดี ทางด้านเศรษฐกิจแล้ว อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคง ทั้งด้านอาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้ายสากล เนื่องจากการเข้าออกที่ง่ายของนักท่องเที่ยว และการเคลื่อนย้าย แรงทุน แรงงาน ปัจจัยการผลิตต่างๆ ฉะนั้นเพื่อเป็นการเตรียมรองรับการภัยคุกคามในอนาคตอันเกิดจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ของศูนย์ฝึกลูกสุนัขฯ ดังนี้

ฉะนั้นยุทธศาสตร์ของศูนย์ฝึกลูกสุนัขฯ ดำรงไว้ เพื่อรองรับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตควรมี ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพของศูนย์ฝึกลูกสุนัขฯ ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ การพัฒนาด้านบุคลากร ได้แก่

(๑) โครงการฝึกลูกสุนัขฯ ให้กับครูฝึกและผู้บังคับบัญชา

(๒) โครงการพัฒนาสุนัขในการรับคำสั่งเป็นภาษาอังกฤษ

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ พัฒนาระบบงาน ประกอบด้วย ๓ โครงการ/กิจกรรม ได้แก่

- (๑) การปรับโครงสร้าง
- (๒) การสำรวจการเตรียมการในการหาที่ตั้งของศูนย์ฝึกสุนัข แห่งใหม่
- (๓) การจัดหาเครื่องช่วยฝึก

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่

- (๑) โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้กับกำลังพล
- (๒) โครงการจัดทำตำราฝึก ๒ ภาษา
- (๓) โครงการศึกษาวิจัยปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงเมื่อเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน

กลยุทธ์ที่ ๒ การป้องกันภัยคุกคาม ได้แก่

- (๑) โครงการฝึกสุนัขสำหรับดมกลิ่นอาวุธที่มีความรุนแรงสูง เช่น สาร

กัมมันตภาพรังสี

- (๒) การเพาะขยายพันธุ์สุนัขให้เพียงพอในการประจำการทุกด่านตรวจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ได้แก่

- (๑) กลยุทธ์ การศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาการฝึกสุนัขตำรวจ
- (๒) กลยุทธ์ การศึกษาวิจัยด้านสัตวแพทย์ และการสัตวบาล
- (๓) กลยุทธ์ การศึกษาวิจัยด้านภัยคุกคามเพื่อจัดหาสุนัขตำรวจมารับเพื่อ

สกัดกั้นภัยคุกคาม

ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาวิจัยทั้ง ๕ ประเด็น ตามที่กล่าวมาแล้ว มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการศึกษาวิจัยดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

(๑) ผู้บังคับบัญชาของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจะต้องให้ความสำคัญต่อศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันยังไม่สามารถฝึกสุนัขได้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วย ทำให้บุคลากรภายในหน่วย มีการขอย้ายออกนอกหน่วยเป็นจำนวนมาก สาเหตุหนึ่งคือการไม่มีการฝึก ทำให้คุณค่าของหน่วยลดลง ขาดแรงจูงใจในการทำงาน

(๒) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จะต้องสนับสนุน ปัจจัยการบริหาร ๔ M ให้กับศูนย์สุนัขตำรวจอย่างเพียงพอเพื่อให้สามารถ ทำการฝึกสุนัขตำรวจได้ ทั้งที่ก่อตั้งหน่วยมาแล้วกว่า ๕ ปี สูญเสียงบประมาณด้านบุคลากร และ งบประมาณ สิ่งปลูกสร้าง ไปแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยยังไม่มีผลผลิต ที่แท้จริง

(๓) การพัฒนาปรับปรุง ควรเริ่มจากการปรับ โครงสร้าง ให้เหมาะสม และการบรรจุกำลังพลในตำแหน่งสายงานป้องกันปราบปราม รวมทั้งแยกตำแหน่ง ครูฝึก ออกจากตำแหน่ง รongสารวัตรป้องกันปราบปราม เพื่อความเจริญก้าวหน้าของครูฝึก

๒. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

(๑) ควรทำการศึกษาวิจัยต่อ เป็นรายประเภทของสุนัขตำรวจ เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาการฝึก และพัฒนาศักยภาพของ สุนัขตำรวจ โดยเฉพาะในสิ่งที่ยังไม่เคยมีการฝึกมาก่อน เช่น สุนัขดมสารกัมมันตภาพรังสี ซึ่งเป็นอาวุธทำลายล้างสูง อาจเข้ามาจากการมีประชาม อาเซียน โดยใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ประกอบอาวุธทำลายล้างสูง เพื่อนำไปใช้กับประเทศที่สามต่อไป

(๒) ต้องมีการพัฒนาด้านวิชาการ อย่างจริงจัง เนื่องจากฝั่งการจัด ศูนย์สุนัขตำรวจมีงานวิจัยและพัฒนา ตำแหน่ง สารวัตร เป็นหัวหน้างาน แต่ยังไม่มียผลงานการวิจัย ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นที่ยอมรับ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงแต่อย่างใด

สรุป

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ บก.ต.ช. ในครั้งนี้ทำให้ทราบสภาพปัญหา และข้อเท็จจริงอันเกิดจากการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับที่เกินขีดความสามารถของหน่วยจะแก้ไขได้ จำเป็นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และกองบังคับการฝึกพิเศษ จะต้องสนับสนุนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งเรื่องการปรับโครงสร้างหน่วย การ

ปรับโครงสร้างอัตราตำแหน่ง และเงินประจำตำแหน่ง รวมทั้งการบรรจุกำลังพลใหม่ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน สำหรับศูนย์ศูนย์สำรวจเอง ก็จะต้องพัฒนาปรับปรุงหน่วยทั้งในด้านความรู้ใหม่ๆของการฝึกสุนัข การทำวิจัย ทางด้านวิชาการ และการพัฒนา ด้านเครื่องช่วยฝึกต่างๆ ขณะเดียวกัน ก็จะต้องหาแนวร่วมในการพัฒนาหน่วย เช่น จากต่างประเทศ องค์การภาคเอกชน เพื่อให้ได้มาตรฐานงาน รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ชวลิต ประภวานนท์. การบริหารสำนักงานแบบใหม่. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๑.
- ติน ปรัชญพฤทธิ. ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- ตุลา มหาสุธานนท์. หลักการจัดการและหลักการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา จำกัด, ๒๕๔๗.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร, ๒๕๔๖.
- นรินทร์ แจ่มจำรัส. การพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๘.
- สายหยุด ใจสำราญ และ สุภาพร พิศาลบุตร. การพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๕.
- สุนันทา เลาหนันท์. การพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์โตร์, ๒๕๔๔.
- อุทัย หิรัญโต. เทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ: ทิพย์อักษรการพิมพ์, ๒๕๒๕.

ภาษาอังกฤษ

- Max Weber. *The Theory of Social and Economic Organization*. New York : Oxford University, 1947.
- Thomas J. Peters and Robert H. Waterman Jr. *In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies*. New York : Harper & Row, 1982.
- Henry Mintzberg. *The Machine Bureaucracy*. San Francisco : Berrett-Koehler Publishers Incorporated, 1979.

ภาคผนวก

การประชุมโพกัศกรู๊ป ร่วมกับ ATF และ ศูนย์ฝึกศูนย์ตำรวจ
เมื่อ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

บทสัมภาษณ์งานวิจัยแนวทางในการพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการ ฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๑. สัมภาษณ์ พ.ต.ท. ชัชชัย เศรษฐีพันธ์ สรรวัตรฝึกอบรม กองกำกับการ
การสุนัข และม้า กองบังคับการสายตรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจ
นครบาล

๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหาสุนัข ของ กองกำกับการสุนัขและม้า กองบังคับ
การสายตรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ใช้การจัดการ โดยการจัดซื้อจัดจ้าง
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ โดยหน่วยจะเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะ
และให้แต่ละฟาร์มเสนอราคาแข่งขัน ทั้งนี้มีข้อดีคือจะได้สุนัขตามคุณสมบัติที่ต้องการ แต่หากสุนัข
ป่วยหรือตายหลังจากตรวจรับแล้ว ฟาร์มจะไม่รับผิดชอบ

๑.๒ แนวความคิดในการฝึกสุนัข

สุนัขจะต้องได้รับการฝึกทบทวนทุกวัน โดยจะเป็นหน้าที่ของฝ่ายฝึกอบรม
ที่จะต้องให้ ผู้บังคับสุนัขซึ่งสังกัดแผนกสายตรวจ มาฝึกทบทวนสุนัขของตนเอง ยกเว้นฝึกใหม่
จะเป็นหน้าที่ของ แผนกฝึกอบรม สำหรับสถานที่ฝึกนั้นยอมรับว่ามีความคับแคบมาก เพราะมี
ขนาดเท่าสนามฟุตบอลขนาดเล็ก การฝึกสักระยะต้องออกไปบริเวณด้านนอก กองกำกับการฯ โดยฝึก
ตามถนนและหญ้าริมถนน

สำหรับหลักสูตรการฝึกของหน่วยมีดังนี้

๑) หลักสูตร “ผู้บังคับสุนัข” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก ๔ สัปดาห์

ความมุ่งหมาย เพื่อให้ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งมาดำรงตำแหน่งใน
สังกัดกองกำกับการฯ ได้มีความรู้ขั้นพื้นฐานในการฝึกและใช้สุนัขของทางราชการ การบำรุงเลี้ยง
สุนัข รวมทั้งรู้ความเป็นมาของสุนัข ประวัติของกองกำกับการฯ เครื่องหมายยศสุนัข ประวัติสุนัขที่
ทำประโยชน์ ทำทาง และสัญญาณมือ เพื่อให้สั่ง และควบคุมสุนัขให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ รวมถึงการขน
ย้ายสุนัข

การฝึกอบรม เป็นการศึกษาค้นคว้าพื้นฐาน เกี่ยวกับธรรมชาติ พฤติกรรม และ
จิตวิทยา เกี่ยวกับการฝึกสุนัข การบำรุงเลี้ยง การปฐมพยาบาล หลักการฝึก และการใช้สุนัขเบื้องต้น

๒) หลักสูตร “เชื้อฟังคำสั่งเบื้องต้น” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก ๑๒ สัปดาห์
ความมุ่งหมาย เพื่อฝึกสุนัขของทางราชการให้สามารถปฏิบัติตามคำสั่งพื้นฐาน
ได้อย่างถูกต้อง เป็นการฝึกเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่สุนัข เพื่อเข้าฝึกหลักสูตรเฉพาะทางต่อไป
การฝึกอบรม ฝึกสุนัขให้สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง ชิด นั่ง หมอบ คอยยืน เรียก
เข้ามาหาสั่งให้ไปข้างหน้า ข้ามสิ่งกีดขวาง การต่อสู้ป้องกัน และควบคุมความก้าวร้าวในสายจูงและ
นอกสายจูง

๓) หลักสูตร “สุนัขสายตรวจ และควบคุมฝูงชน” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก
๑๒ สัปดาห์
ความมุ่งหมาย เพื่อฝึกสุนัขให้มีความสามารถทำงานด้านสายตรวจ ป้องกันและ
ปราบปรามอาชญากรรม

การฝึกอบรม ฝึกให้สุนัขคุ้นเคยกับการเดินทางด้วยยานพาหนะต่าง ๆ การเดิน
เท้าสายตรวจ การลาดตระเวนสายตรวจ การเดินทางน้ำ การเดินทางทางอากาศ การเฝ้าตรวจสถานที่
การต่อสู้จับกุมคนร้าย การควบคุมฝูงชน และการอารักขาบุคคล

๔) หลักสูตร “สุนัขสะกดรอยติดตาม และค้นหาคนร้าย” มีกำหนดระยะเวลา
การฝึก ๑๒ สัปดาห์

ความมุ่งหมาย เพื่อฝึกสุนัขให้สะกดรอยติดตามคนร้าย จากรอยเท้าบนพื้นดิน
ไปสู่ตัวคนร้าย และสามารถค้นหาคนร้ายที่หลบซ่อนตัวอยู่ ตลอดจนการค้นหาคนพลัดหลง และ
ค้นหาบุคคลหรือศพที่ซุกซ่อนอยู่

การฝึกอบรม ฝึกให้สุนัขคุ้นเคยกับคำสั่งปฏิบัติการสะกดรอยติดตาม และค้นหา
ในสถานที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง

๕) หลักสูตร “สุนัขตรวจพิสูจน์กลิ่นของกลางในคดีอาญา” มีกำหนดระยะเวลา
การฝึก ๑๒ สัปดาห์

ความมุ่งหมาย เพื่อฝึกสุนัขให้สามารถชี้ตัวบุคคลโดยการชี้จมูกดมกลิ่น
เครื่องใช้ประจำตัวของบุคคลนั้น

การฝึกอบรม ฝึกให้สุนัขสามารถแยกกลิ่นเครื่องใช้ประจำตัวของบุคคล เช่น
รองเท้า เสื้อ กางเกงจากเครื่องใช้ประจำตัวของบุคคลอื่น จนสามารถบอกได้ว่าเครื่องใช้ชิ้นใดเป็น
ของบุคคลใด

๖) หลักสูตร “สุนัขตรวจค้นยาเสพติด” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก ๑๒ สัปดาห์

ความมุ่งหมาย เพื่อฝึกสุนัขให้สามารถตรวจค้นยาเสพติด ประเภท ฝิ่น เฮโรอีน มอร์ฟีน โคเคน หรือยาเสพติดชนิดอื่น ทั้งในสนาม ภายในอาคาร ภายนอกอาคาร กระเป๋าเดินทาง และยานพาหนะ

การฝึกอบรม ฝึกให้สุนัขสามารถตรวจค้นยาเสพติด ประเภท กัญชา ฝิ่น เฮโรอีน มอร์ฟีน โคเคนหรือยาเสพติดชนิดอื่น ทั้งในสนาม ภายในอาคาร ภายนอกอาคาร กระเป๋าเดินทาง และยานพาหนะต่าง ๆ

๗) หลักสูตร “สุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิด” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก ๑๒ สัปดาห์

ความมุ่งหมาย เพื่อฝึกสุนัขให้สามารถตรวจค้นพบวัตถุระเบิด และวัตถุประกอบระเบิดหรือสารวัตถุระเบิดได้

การฝึกอบรม ฝึกให้สุนัขสามารถตรวจค้นวัตถุระเบิด ประเภท ที.เอ็น.ที ประเภทไดนาไมท์ ซี-๔ และดินระเบิดอื่น ๆ รวมทั้งวัตถุที่ประกอบเป็นวัตถุระเบิด เช่น ถ่านไฟฉาย ปู่เคมี โทรศัพทมี้อลื้อ น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ เสียงนาฬิกา และริโมทคอนโทรล

๘) หลักสูตร “ครูฝึกสุนัขตำรวจ” มีกำหนดระยะเวลาการฝึก ๔ สัปดาห์

ความมุ่งหมาย เพื่อฝึกให้เป็นวิทยากรในด้านการฝึกสุนัขตำรวจ สามารถถ่ายทอดให้ความรู้ได้ ทุกหลักสูตรตามสายงานต่าง ๆ ของกองกำกับการฯ

การฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนี้จะต้องผ่าน หลักสูตรผู้บังคับสุนัข, หลักสูตรเชื้อฟัง คำสั่งเบื้องต้น และหลักสูตรตามสายงานใดสายงานหนึ่งก่อน

๙) หลักสูตร “พิเศษตามความจำเป็น” มีกำหนดระยะเวลาการฝึกตามความเหมาะสม

ความมุ่งหมาย เพื่อในกรณีที่มีเหตุความจำเป็นที่จะต้องเปิดหลักสูตรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะ เพื่อรองรับภารกิจ หรือสถานการณ์พิเศษ โดยผู้กำกับการ ฯ จะสั่งการให้เปิดหลักสูตรพิเศษขึ้น

๑.๓ แนวคิดเกี่ยวกับสถานที่ฝึก

สถานที่ฝึกควรมีอาณาเขตกว้างพอสมควร และไม่ควรรอติดกับคอกสุนัข เพราะจะทำให้สมาธิของสุนัขเสีย สถานที่ควรเป็นที่โล่ง กว้าง ไร้เสียงรบกวน โดยเฉพาะการฝึกสะกดรอย ต้องใช้ระยะทางพอสมควรในการฝึก

๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจหญิงเป็นผู้บังคับบัญชา

ไม่มีข้อจำกัดในการใช้งานตำรวจหญิงเป็นผู้บังคับบัญชา และในอดีต หน่วยงานเคยมีตำรวจหญิงเป็นผู้บังคับบัญชามาแล้ว ๑ คน (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว)

๒. สัมภาษณ์ น.อ.ทิพย์ ทิพย์ฤทธิ์ อดีต รองนายกสมาคมเยอรมันเซพเพอดแห่งประเทศไทย

๒.๑ ตำรวจหญิงเป็นผู้บังคับบัญชาได้หรือไม่

สามารถเป็นได้ และเป็นได้ดีกว่าผู้ชาย

๒.๒ การเพาะพันธุ์ต้องใช้สัตวแพทย์เท่านั้น หรือ สัตวบาลก็ได้

สัตวบาลสามารถทำได้ แต่ขั้นตอนค่อนข้างยากพอสมควร

๒.๓ สนามฝึกสุนัขควรมีความกว้างยาวแค่ไหน เท่าใด และต้องห่างไกลชุมชนหรือไม่

สำหรับสุนัขสะกดรอย ต่อ ๑ ตัว ต่ำสุด ๓๐๐ ก้าว(คน) - ๘๐๐ ก้าว(คน) การห่างไกลชุมชนจะทำให้สุนัขมีสมาธิ ทำให้การฝึกง่าย เป็นไปด้วยความรวดเร็ว แต่ก็จะต้องมีการทดสอบในที่ชุมชนด้วย เพื่อไม่ให้สุนัขตื่นกลัวเมื่อไปปฏิบัติงานจริง

๒.๔ ขอรบกวนข้อมูลเกี่ยวกับ การคัดเลือกพันธุ์และการเพาะพันธุ์สุนัขเยอรมันเซพเพริค ตลอดจนวิธีการฝึกสุนัข

๑) การคัดเลือกพันธุ์

ก) การคัดพันธุ์จะต้องผ่านการฝึกอารักขา ๓

ข) ทดสอบกับเสียงปืน ถ้าได้ยินแล้วต้องหยุดนิ่ง

ค) วิ่งอดทน ๑๐ กิโลเมตร

ง) ทดสอบกับฝูงชน ไม้วอกแว่ก จิตใจมั่นคง

จ) ต้องผ่านการ X-ray ข้อสะโพก ถ้าในมาตรฐานต่างประเทศ ต้องผ่านการทดสอบข้อขาด้วย

๒) ราคาพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์

ก) พ่อพันธุ์ ราคา ต่ำสุด ๔๐๐,๐๐๐ บาท สูงสุด ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ข) แม่พันธุ์ ราคาอยู่ที่ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๓) สถานที่เพาะพันธุ์

ก) ห้องคลอด

ข) ห้องแรกเกิด

๔) ขั้นตอนการฝึก (เริ่มฝึกตั้งแต่ ๓ เดือน ขึ้นไป)

- ก) การฝึกเบื้องต้น
- ข) การฝึกไล่ล่า
- ค) การหาของกิน

๕) วิธีการฝึก

- ก) ฝึก ๑.๕ นาที/วัน ที่เหลือให้อยู่แต่ในคอก
- ข) ฝึกให้เห็นความสำคัญของเจ้าของ
- ค) ฝึกขั้นต่ำไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ต้องการผลดีควรฝึกอย่างน้อย ๒ ปี

๖) สถานที่และอุปกรณ์การฝึก

- ก) ลอดยางรถยนต์
- ข) กระจังไม้ให้ไต่ขึ้น
- ค) สะพานไม้
- ง) อุโมงค์ลอด

๗) มาตรฐานการเป็นเจ้าของสุนัข

- ก) ต้องขอใบจดทะเบียนจากสมาคมเยอรมันเชพเพอดแห่งประเทศไทย
- ข) แสคมป์หลังใบหูเพื่อเป็นรหัสลับของตัวสุนัข

๘) ลักษณะทั่วไปของสุนัขพันธุ์เยอรมันเชพเพิร์ด

ความแข็งแรง่องไว เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ตื่นตัว และมีชีวิตชีวา มองโดยรวมแล้วจะกลมกลืนและได้สัดส่วนกันระหว่างส่วนหน้าและส่วนท้าย ตัวจะยาวกว่าส่วนสูง ลำตัวลึก เส้นรอบตัวจะเป็นเส้นโค้งที่กลมกลืนแทนที่จะเป็นเหลี่ยมมุม มีขนาดค่อนข้างใหญ่และเปราะบาง ให้ความรู้สึกไม่ว่าจะอยู่นิ่งหรือเคลื่อนไหวถึงความกระฉับของกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวที่อ่อนนุ่มนวล

๙) ความเป็นมา

มีถิ่นกำเนิดในประเทศเยอรมัน มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อัลเชเชียน” ผู้คนนับพันต้องอยู่ในโลกมืด ได้อาศัยเยอรมันเชพเพอด คอยเป็นที่เลี้ยงนำทาง พิทักษ์สันติราษฎร์ ในเยอรมันนี้ แคนาดา ตามตรอกซอกซอยของบัลติมอร์ หรือในสวนสาธารณะของไฮด์ปาร์กที่มีดิสโก้ เต็มไปด้วยหมอกที่ลอนดอน และได้ช่วยชีวิตคนในสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ๒ โดยการดมกลิ่นหาทหารบาดเจ็บ ถู้อาวุธ และลำเลียงเวชภัณฑ์ คอยเตือนหน่วยลาดตระเวนในป่าต่อการถูกข่มขู่โจมตี ตลอดจนการตรวจรักษาแนวชายฝั่งทะเลเพื่อป้องกันการก่อวินาศกรรม และค้นหาชาวบ้านที่ถูกซากปรักหักพังทับถมอยู่เนื่องจากการถูกระเบิดทางอากาศ สามารถค้นหาคนที่ถูกฝังใต้หิมะ

ทางเทือกเขาแอลป์ของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ในปัจจุบันสุนัขพันธุ์มีรูปร่างที่สวยงาม เฉลียวฉลาด เป็นผลมาจากการผสมของสุนัขต้อนแกะหลายชนิดมาหลายศตวรรษ ซึ่งรวมเอาสุนัข ที่มีขนาดย่อมแต่ดวงใจของท้องทุ่งเยอรมันภาคเหนือ กับสุนัขที่มีขนาดโตลำสั้นกว่าของภูมิภาค ที่เป็นขุนเขาทางใต้เอาไว้ด้วย

ร้อยเอกทหารม้าผู้หนึ่งชื่อ มาร์กฟอนสเตฟานนิธซ์ เพาะพันธุ์สุนัขพันธุ์นี้ ให้ได้มาตรฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ปี ๑๘๘๕ และได้พัฒนาจนมาเป็นสโมสรสุนัขที่ใหญ่ที่สุดในโลก แห่งหนึ่ง โดยการเพาะพันธุ์สุนัขเพียงอย่างเดียว จากความพยายามของ ร้อยเอกฟอนสเตฟานนิธซ์ กับพวก ได้พยายามเสาะหาสุนัขที่ใช้งานได้และฉลาด แล้วผลที่ได้คือสามารถปฏิบัติตามคำสั่งของ นายได้โดยไม่ผิดพลาด

๑๐) ลักษณะนิสัย

บุคลิกของสุนัขพันธุ์นี้ คือ เชื่องมั่นในตัวเอง ไม่ก้าวร้าว มีความกระตือรือร้น ตื่นตัว กระฉับกระเฉง มีความเป็นเพื่อน เป็นสุนัขเฝ้าบ้าน สามารถใช้ต้อนฝูงสัตว์ หรือทำหน้าที่ อารักขา ไม่วอกแวก ไม่แสดงอาการตื่นตระหนก หางจะตกต่อเมื่อได้ยินเสียง หรือมองเห็น สิ่งแปลกๆ

๑๑) การดูแล

สุนัขพันธุ์นี้ต้องการดูแลเอาใจ เป็นสุนัขที่ร่าเริง และต้องการสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้นอุปนิสัยของตัวสุนัข ดังนั้น การพาเดินควบคู่กับการฝึก เช่นการฝึกให้เชื่อฟังคำสั่ง หรือให้เก็บลูกบอลที่ปาออกไปเป็นประจำ จะเพิ่มคุณภาพชีวิตของสุนัขได้ดี การตัดแต่งขนเพียง สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง

๑๒) การเลือกซื้อ

การเลือกซื้อสุนัขพันธุ์นี้ ต้องดูประวัติพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ของลูกสุนัข ตัวนั้นผ่านการตรวจโรค ข้อสะโพกอักเสบแล้ว และยังมีหลักสูตรการปรับปรุงพันธุ์ที่จะช่วยกรอง สุนัขเพศผู้ ที่เป็นโรคโลหิตจางและโรคข้อศอกอักเสบอีกด้วย

๑๓) ขนาด

สุนัขพันธุ์เยอรมันเชพเพอด มีสัดส่วนความยาวต่อความสูงอยู่ระหว่าง ๑๐ ต่อ ๘.๕ ความสูงของสุนัขเพศผู้วัดจากจุดสูงสุดของไหล่อยู่ระหว่าง ๒๔-๒๕ นิ้ว ส่วนเพศเมีย ๒๒-๒๔ นิ้ว ความยาววัดจากกระดูกอกไปยังตอนท้ายของกระดูก

๑๔) ศรีษะและปาก

ดูสง่างาม แข็งแรงได้สัดส่วนกับลำตัว ปากยาวและแข็งแรง มองจากด้าน หน้าผากจะโค้งเล็กน้อย กะโหลกศรีษะลาดเทยาวเป็นรูปรีม ตั้งจมูกจะไม่หักมาก กรามแข็งแรง

๑๕) ฟัน มี ๔๒ ซี่ ข้างบน ๒๐ ซี่ ข้างล่าง ๒๒ ซี่ แข็งแรงและสบกันแบบกรรไกร ฟันข้างบนยื่นไปข้างหน้าหรือการสบแบบเสมอกัน ฟันล่างต้องไม่ยื่นไปข้างหน้า

๑๖) ตา มีขนาด ปานกลาง รูปร่างเหมือนเมล็ดอัลมอนด์ ตั้งแบบเฉียงเล็กน้อยแต่ไม่ไปนอออกมา ตาควรจะดำมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ มีแววตาที่ฉลาดและเฉียบแหลม

๑๗) หู มีรูปร่างแหลม พอประมาณได้สัดส่วนกับกะโหลกศีรษะและเปิดไปข้างหน้า และจะตั้งชันเมื่อตอนให้ความสนใจกับสถานการณ์ ใบหูเมื่อมองจากด้านหน้า จะขนานกันและจะตั้งฉากกับพื้น

๑๘) คอ แข็งแรง และเต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ คอค่อนข้างยาวได้สัดส่วนกับศีรษะ หางไม่หย่อนยาน เมื่อสุนัขมีความตั้งใจหรือตื่นตื่นศีรษะจะชูขึ้นสูง คอจะยืดออก สูงกว่าไหล่เล็กน้อย

๑๙) ลำตัว

โครงสร้างโดยรวมทำให้เกิดความรู้สึกถึงความลึกและแน่น แต่ไม่ทื่อทัง ออกควรจะมีและลงลึกอยู่ระหว่างขาทั้งสองข้าง ออกกว้างมีเนื้อที่มากสำหรับหัวใจและปอด ซี่โครงยาวและโค้งไม่เป็นรูปถังเบียร์หรือแบนมากเกิดไป และไปจรดส่วนอกลงไปถึงข้อศอก หากซี่โครงอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องจะทำให้ศอกหดกลับได้อย่างอิสระ ในขณะที่สุนัขกำลังวิ่งเหยาะๆ หากกระดูกซี่โครงโค้งออกมามากเกินไปจะทำให้ข้อศอกกางออก

๒๐) หลัง เขยียดตรงแข็งแรงมาก ไม่แอ่นหรือโค้งขึ้น มองจากด้านบนจะกว้างและแข็งแรง

๒๑) เท้า สั้นและกระชับ นิ้วโค้งอย่างพอเหมาะ อุ้งเท้าหนาและเรียบแน่น สั้นและมีสีดำ ควรตัดนิ้วตึงที่ขาหลัง แต่นิ้วตึงที่ขาหน้ามักจะปล่อยให้อยู่อย่างเดิม

๒๒) หาง พวงข้อกระดูกสันหลังข้อสุดท้ายอย่างน้อยจะยื่นไปต่อกระดูกขาหลัง หางตั้งอยู่ตรงสะโพกและห้อยลงขณะที่อยู่ในท่าพักหางจะโค้งเล็กน้อย เมื่อสุนัขตื่นตื่นหรือกำลังเคลื่อนไหวหางจะโค้งและยกขึ้น แต่ไม่ควรโค้งไปข้างหน้าและเลยเส้นตั้งฉาก

๒๓) การก้าวเดิน

สุนัขพันธุ์นี้เป็นสุนัขที่วิ่งเหยาะๆ โครงสร้างถูกพัฒนามาเพื่อให้เหมาะสมกับการทำงาน การก้าวเดินควรจะเป็นไปด้วยความนุ่มนวล และยื่นเท้าออกไปให้สุด ราบรื่นและเป็นจังหวะ ขน ควรมีขนสองชั้นและยาวปานกลาง ขนชั้นนอกควรจะมีมากที่สุดเท่าที่จะแน่นได้ ขนเขยียดตรง หยิบแนบไปกับลำตัว ขนชั้นนอกเป็นลอนเล็กน้อย ศีรษะรวมทั้งข้างในหู หน้าผากขาและเท้าจะปกคลุมด้วยขนสั้น ส่วนคอจะปกคลุมด้วยขนที่หนาและยาวกว่า ด้านหน้าของขาหน้า

และขาหลังจะมีขนยาว และยื่นไปปกคลุมข้อเท้าและข้อขาหลังตามลำดับ สีขน ไม่มีสีที่แน่นอน แต่จะนิยมสีเข้มมากกว่า ห้ามมีจุกสีอ่อน สีฟ้า หรือสีอื่นๆ ต้องมีจุกสีดำเท่านั้น

๒๔) ขั้นตอนการขอใบพันธุ์ประวัติ (PEDIGREE)

ก) ขั้นแรกต้องดูว่าคุณเป็นสมาชิกของสมาคมหรือจดทะเบียนคอกกับสมาคมผู้เลี้ยง สุนัขแล้วหรือยังถ้ายังต้องเริ่มต้นด้วยการ ไปสมัครเป็นสมาชิกหรือจดทะเบียนคอกหรือฟาร์มของคุณก่อน ในประเทศไทยขณะนี้สมาคมที่ได้รับการรับรองจากFCI ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ คือสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัข (ประเทศไทย)

ข) ขั้นต่อไปต้องดูว่าสุนัขของคุณเคยจดทะเบียน หรือมีใบ Pedigree แล้วหรือยังถ้ายังไม่มีอะไรเลยคุณสามารถ จดทะเบียนเป็นสุนัขประเภท No Record ได้ แต่ในกรณีนี้ในใบ Pedigree จะปรากฏเฉพาะชื่อสุนัขของคุณ อย่างเดียวไม่มีชื่อพ่อแม่หรือปู่ย่าตาทวด เพราะไม่ได้มีการแจ้งบันทึกไว้ก่อน แต่ถ้าสุนัขของคุณเคยจดทะเบียนแล้ว คุณต้องมีชื่อในทะเบียนเป็นเจ้าของสุนัข ถ้าชื่อต่อเขามาต้องให้ เจ้าของเดิมเซ็นสลักหลังโอนให้ด้วยจึงจะถือว่า คุณเป็นเจ้าของโดยสมบูรณ์

สำหรับใบ Pedigree ถ้ามีใบ Pedigree ที่รับรองโดยสมาคมพัฒนาฯ แล้วสามารถนำมาใช้ได้โดยแต่ถ้าเป็นของสถาบัน อื่น ที่ไม่ได้รับการรับรองจาก FCI ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ต้องออกใหม่ในรูปของ NO Record เช่นกันสำหรับผู้นำเข้าสุนัข มาจากต่างประเทศ และมีใบ Pedigree ประเภท Export และเป็น Pedigree ที่ได้รับการรับรองจาก FCI สามารถนำมาจดทะเบียนได้เช่นเดียวกัน

ค) ขั้นตอนต่อไปคือเมื่อนำสุนัขไปผสมกับพ่อพันธุ์ก็ต้องขอใบทะเบียน และPedigreeจากเจ้าของพ่อพันธุ์ให้แน่ใจว่า มีเอกสารถูกต้องสมบูรณ์และผู้รับผสมเป็นผู้มีสิทธิ์เป็นเจ้าของพ่อพันธุ์ หรือไม่ เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในภายหลัง ตามกฎของสมาคมฯถือว่าเจ้าของแม่พันธุ์เป็นผู้ผสมพันธุ์หรือ Breederดังนั้นจึงเป็นหน้าที่เจ้าของแม่พันธุ์ ที่จะแจ้งผสมพันธุ์และจดทะเบียนครอกตามแบบฟอร์มที่สมาคมกำหนดซึ่งการนำแม่ พันธุ์ไปผสมอย่าลืมนำแบบฟอร์มนี้ไปให้เจ้าของพ่อพันธุ์เซ็นชื่อรับรองด้วย เสร็จแล้วก็นำแบบฟอร์มไปยื่นกับสมาคมฯตามขั้นตอน

๓. สัมภาษณ์ พ.อ.ถาวร รุ่งเรือง รองผู้บังคับการศูนย์สุนัขทหาร อดีต
ผบ.พัน สุนัข-ทหาร กรมการสัตว์ทหารบก

ภารกิจ กองพันสุนัขทหาร สนับสนุนหน่วยทหารในการรบด้วยการลาดตระเวน
สะกดรอย ค้นหาวัตถุระเบิด และเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยทหารในการรักษาความ
ปลอดภัยที่ตั้งทางทหารและคลังยุทโธปกรณ์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ๔ กองร้อย

ก. กองร้อยสุนัข ยุทธวิธี จำนวน ๓ กองร้อย

ข. กองร้อยสุนัขยาม จำนวน ๑ กองร้อย

ปัจจุบัน กองพันสุนัข ได้พยายามปรับเปลี่ยน จากเดิม ๓ กองร้อยสุนัขยุทธวิธี
และ ๑ กองร้อยสุนัขยาม ให้เป็น ๔ กองร้อยสุนัขมาตรฐาน มีสุนัขทั้ง ๗ ประเภทอยู่ในกองร้อย
แต่ละกองร้อย จะขึ้นสมทบกับกองทัพอากาศ โดยจัดระดับ มว.ขึ้นสมทบกับ กองกำลังต่างๆใน
กองทัพอากาศนั้น โดยงบประมาณ ด้านเบี้ยเลี้ยง จะได้รับการสนับสนุนจาก กองกำลัง กองพันสุนัขมี
หน้าที่เพียงบริหารงานบุคคลเท่านั้น

ประเภทสุนัขที่ใช้ในกองพันสุนัขทหาร ประกอบด้วย ๗ ประเภท

ก. สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์ (สรบ.)

ข. สุนัขสะกดรอย (สกร.)

ค. สุนัขลาดตระเวน (สลว.)

ง. สุนัขตรวจค้นยาเสพติด (สตย.)

จ. สุนัขตรวจค้นพัสดุกัมมันต์ระเบิด(สพบ.)

ฉ. สุนัขยามสายตรวจ

ช. สุนัขอารักขา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตำรวจตรี วันชาติ คำเครือคง		
วันเดือนปีเกิด	๑ มีนาคม ๒๕๐๒		
การศึกษา	ปี ๒๕๒๕	-รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต(ตำรวจ) รุ่นที่ ๓๕	จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
	ปี ๒๕๔๓	-ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)	จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
	ปี ๒๕๒๘	หลักสูตรชั้นนายร้อยทหารราบ รุ่นที่ ๗๐	จากศูนย์ทหารราบ
	ปี ๒๕๓๔	หลักสูตรชั้นนายพันทหารราบ รุ่นที่ ๕๔	จากศูนย์ทหารราบ
	ปี ๒๕๓๗	หลักสูตรหลักประจำชุดที่ ๗๒	จากโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
	ปี ๒๕๔๘	หลักสูตรบริหารงานตำรวจชั้นสูง รุ่นที่ ๒	จากสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ

ประวัติการทำงาน

- ปี ๒๕๒๕ ผู้บังคับหมวดกองร้อยที่ ๓ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๖
- ปี ๒๕๓๐ ผู้บังคับกองร้อยที่ ๓ กองกำกับการ ๑ กองบังคับการฝึกพิเศษ
- ปี ๒๕๓๑ หัวหน้าแผนก ๓ กองกำกับการ ๑ กองบังคับการฝึกพิเศษ
- ปี ๒๕๓๗ รองผู้กำกับการ ๑ กองบังคับการฝึกพิเศษ
- ปี ๒๕๔๒ ผู้กำกับการ ๓ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๘
- ปี ๒๕๔๓ ผู้กำกับการ ๑ กองแผนงาน ๑ สำนักงานแผนงานและงบประมาณ
- ปี ๒๕๔๖ รองผู้บังคับการ กองแผนงาน ๑ สำนักงานแผนงานและงบประมาณ
- ปี ๒๕๔๘ รองผู้บังคับการ กองแผนงานพัฒนาการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม
- ปี ๒๕๔๙ รองผู้บังคับการ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ปี ๒๕๕๒ รองผู้บังคับการ กองยุทธศาสตร์ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
- ปี ๒๕๕๓ ผู้บังคับการ กองยุทธศาสตร์ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
- ปี ๒๕๕๕ ผู้บังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- ปี ๒๕๕๖ รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ของกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการ

ตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี วันชาติ คำเครื่องคง

หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ 56

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้สุนัขเข้ามาใช้ในการฝึกของตำรวจตระเวนชายแดนอย่างไม่เป็นทางการนั้นมีจุดเริ่มมาจากการปฏิบัติงานของหน่วยสุนัขทหารสหรัฐอเมริกา ที่นำเอาสุนัขทหารมาใช้ในสงครามเวียดนาม เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2508 และเมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างเมื่อปี 2515 กำหนดให้ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ประกอบด้วย 9 แผนก 9 กองร้อย โดยได้มีการกำหนดให้กองร้อยที่ 3 เป็นกองร้อยสนับสนุนการรบ มีหมวดสุนัขสงคราม และได้มีการเสนอความต้องการ และทำการฝึกผู้บังคับสุนัข กับทางศูนย์สุนัขทหารเรื่อยมา โดยสุนัขที่นำมาใช้งานในระยะแรก ส่วนใหญ่เป็นสุนัขค้นหาทุ่นระเบิดและวัตถุระเบิด เนื่องจากในระยะนั้นเป็นภัยคุกคามจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีการวางและใช้ทุ่นระเบิดสังหาร ไว้ตามชายแดนเป็นจำนวนมาก ต่อจากนั้น ได้มีการพัฒนาในการฝึกและใช้งานสุนัขสงคราม มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปัจจุบันปัญหาเสพติดที่เข้ามาตามแนวตะเข็บชายแดน จึงจำเป็นต้องมีการใช้งานสุนัขค้นหาเสพติดเป็นจำนวนมากโดยปัจจุบันสุนัขสงครามถือว่าเป็นยุทธภัณฑ์ในการสนับสนุนการรบ ส่วนใหญ่ ประกอบด้วยสุนัข 5 ประเภท ได้แก่ สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์ (สรบ.), สุนัขสะกดรอย (สกร.), สุนัขลาดตระเวน (สลว.), สุนัขตรวจค้นยาเสพติด (สตย.) และสุนัขตรวจค้นพัสดุภัณฑ์ระเบิด (สปบ.)

แต่จากการที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนต้องรับสุนัขสงคราม และทำการฝึก ผู้บังคับสุนัขกับทางศูนย์สุนัขทหารนั้น ก็มีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถคัดเลือกสุนัขที่มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ รวมทั้งไม่สามารถผลิตสุนัข ตามความต้องการอื่นๆของงานในหน้าที่ เช่น สุนัขค้นหาผู้ประสบภัย เป็นต้น เนื่องจากไม่มีการฝึกในศูนย์สุนัขทหาร ดังนั้น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจึงเสนอ จัดตั้ง ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจขึ้น และได้รับการจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกำหนดให้มีศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ(ศฝส.บก.กฝ.บช.ตชด.)เป็นหน่วยงานระดับกองกำกับการขึ้นกับ

กองบังคับการฝึกพิเศษ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดนโยบาย วางแผน อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแลการฝึกสุนัขและผู้บังคับสุนัข และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุนัขตำรวจของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนแต่เนื่องจากเป็นหน่วยที่จัดตั้งขึ้นใหม่ยังไม่สามารถทำการฝึกสุนัขได้ตามเจตนารมณ์ของทางราชการ ประกอบกับภายในปี พ.ศ. 2558 ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจจะต้องทำการฝึกสุนัขตำรวจเอง เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการจัดหาสุนัขกับศูนย์สุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ซึ่งหากไม่สามารถดำเนินการฝึกสุนัขตำรวจได้จะก่อให้เกิดผลเสียต่องานด้านสุนัขตำรวจของหน่วยปฏิบัติ

สำหรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า อาจเริ่มจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะก่อให้เกิดการหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยเฉพาะในประเทศอาเซียนอาจเกิดอาชญากรรม ข้ามชาติในหลากหลายรูปแบบรวมทั้งสงครามการค้าการร้ายซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ตำรวจตระเวนชายแดน จะมีแนวทางการใช้สุนัขตำรวจเพื่อป้องกันปราบปรามภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นได้อย่างไร

ฉะนั้นเพื่อให้ศูนย์ฝึกตำรวจสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สามารถฝึกสุนัขฯเพื่อตอบสนองความต้องการความต้องการของหน่วยต่างๆและสามารถฝึกสุนัขตำรวจที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ของกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า” เพื่อศึกษาโครงสร้างการจัดองค์การของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และทราบถึงปัญหา ข้อขัดข้องในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกฯ รวมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ และเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกฯ เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้ตามที่สำนักงานตำรวจมอบหมาย ตลอดจนรองรับภัยคุกคามต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาโครงสร้างการจัดองค์การของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- 2.2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- 2.4 เพื่อนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของศูนย์ฝึกสุนัข กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- 2.5 เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกฯ เพื่อรองรับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การจัดของศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และ ศึกษาภัยคุกคาม ต่อประเทศไทยในทศวรรษหน้า

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

สถานที่ตั้งศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ หน่วยฝึกสุนัขของทางราชการในประเทศไทยและ หน่วยฝึกสุนัขในประเทศที่สำคัญ และประเทศในภูมิภาคอาเซียน

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2556 ถึงเดือน พฤษภาคม 2557

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ ของกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อรองรับภัยคุกคามในทศวรรษหน้า” เป็น การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) คือ การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง และใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข่าวสาร (Information) จาก แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ เชิงลึก ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ โดยดำเนินการตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิจัย โครงสร้างการจัดองค์กรของศูนย์สุนัขตำรวจ

พบว่า จำเป็นต้องปรับแก้โครงสร้าง โดยสามารถทำได้ใน ๒ ลักษณะ คือ

5.1.1 การปรับแก้เฉพาะส่วนที่จำเป็น ได้แก่ . การปรับตำแหน่งจากเดิมเป็นกลุ่มงาน อำนาจการให้เป็นตำแหน่งสายงานป้องกันและปราบปราม เพื่อมีสิทธิในการรับเงินประจำตำแหน่ง ปรับ ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาในงานการฝึกสุนัขตำรวจให้เป็นกลุ่มงานผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สามารถเลื่อนไหลเป็น นายตำรวจสัญญาบัตร .ใช้กระบวนการด้านค่าตอบแทนอื่นๆ เพื่อเสริมให้มีผู้สมัครใจมาปฏิบัติงานในหน่วย นี้ เช่น การขออนุมัติเพิ่มอัตรานักโศดรมเพิ่มให้กับผู้ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งสายงานป้องกันและปราบปราม

5.1.2 ปรับแก้ทั้งโครงสร้าง เห็นควรปรับโครงสร้างให้ศูนย์สุนัขตำรวจเป็นทั้งหน่วย ฝึกและหน่วยใช้ โดยสุนัขทั้งหมดขึ้นกับศูนย์สุนัขตำรวจแต่กระจายไปตาม กก.ตชด.หมายเลข ซึ่งจะ ทำให้ เกิดการหมุนเวียนสุนัขตามความต้องการของแต่ละหน่วยได้ง่ายขึ้น เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ บูรณาการ โดยมีโครงสร้าง ดังนี้

ศูนย์สุนัขตำรวจ (ระดับ รอง ผบก.เป็นหัวหน้าศูนย์) ประกอบด้วย ๔ฝ่าย ดังนี้

- (1.) กองกำกับการสุนัขตำรวจ รับผิดชอบสุนัขตำรวจของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนทั้งหมด โดยจัดเป็นหมวดในชั้นควบคุมทางยุทธการ กับ กก.ตชด.หมายเลข
- (2.) กองกำกับการสัตวแพทย์และสัตวบาล ทำหน้าที่ตั้งแต่การเพาะพันธุ์การอนุบาลสถานพยาบาลสุนัขและการสัตวบาล
- (3.) กองกำกับการฝึกสุนัข ทำหน้าที่ฝึกสุนัขตามความต้องการของหน่วยผู้ใช้ (ทำหน้าที่เช่นเดียวกับ ศูนย์ฝึกสุนัขในปัจจุบัน)
- (4.) ฝ่ายอำนวยการ รับผิดชอบงานธุรการและอำนวยการ ทั้งด้านกำลังพล ด้านการฝึกและวิชาการ ด้านงานแผนและงบประมาณ และ ด้านการเงินและพัสดุ

5.2 ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์สุนัขตำรวจ

5.2.1 กระบวนการจัดหา จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างศูนย์สุนัขทหาร ของกองทัพบก กับ กองกำกับการสุนัขและม้า กองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่ามีข้อแตกต่างที่สำคัญ คือ ระบบการได้มาของสุนัข โดยศูนย์สุนัขทหารจะทำการเพาะพันธุ์สุนัขเอง ส่วนกก.สุนัขและม้าฯ ใช้วิธีการจัดซื้อจากฟาร์ม ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน กล่าวคือถ้าจัดซื้อจากศูนย์สุนัขทหาร อาจได้สุนัขที่มีลักษณะไม่สวยงามแต่มีความสามารถในการดมกลิ่นจากสายพันธุ์ที่ดี และมีราคาถูก (ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/ตัว) ในถ้าจัดหาจากฟาร์มเพาะสุนัขเอกชน อาจได้สุนัขที่มีลักษณะดี แต่มีราคาสูง (๕๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาท/ตัว) และต้องมาเลี้ยงอนุบาลต่อ จนกว่าจะได้อายุพอฝึกได้

ในส่วนของศูนย์สุนัขตำรวจในด้านกระบวนการจัดหา เห็นควรจัดหาจากศูนย์สุนัขทหาร เนื่องจากมีราคาถูก เหมาะสมกับงบประมาณของหน่วย และเป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีกับศูนย์สุนัขทหาร ถึงแม้จะได้ฝึกกับศูนย์สุนัขทหารแล้วก็ตาม แต่ยังคงจัดหาสุนัขจากศูนย์สุนัขทหารต่อไป

5.2.2 กระบวนการดำเนินงาน จะต้องมียาตำรวจสัตวแพทย์ที่มีความรู้เรื่องงานสุนัขตำรวจมาประจำที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อทำหน้าที่เสนอข้อพิจารณาให้ผู้บังคับบัญชา โดยผ่านสายงานอำนวยการ

5.3 การศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์สุนัขตำรวจ

จากการศึกษาวิจัยพบปัญหาของศูนย์สุนัขตำรวจ 3 ด้านหลัก ได้แก่

- 5.3.1 ด้าน โครงสร้าง ซึ่งได้กล่าวไว้ในข้อ 5.1
- 5.3.2 ด้านสถานที่ พบว่าสถานที่ตั้งในปัจจุบันไม่เหมาะสม เนื่องจากอยู่ใกล้ชุมชน มีเสียงรบกวนทำให้สุนัขขาดสมาธิ
- 5.3.3 ด้านกระบวนการงาน

(1).ด้านกำลังพล ขาดแรงจูงใจในการทำหน้าที่ผู้บังคับบัญชาและครูฝึกผู้บังคับบัญชา เพราะไม่มีเงินประจำตำแหน่งป้องกันและปราบปราม (คปป.)

(2).ด้านแผนงาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ใหม่ยังขาดประสบการณ์ในด้านการจัดทำแผนการฝึก และมีขีดความสามารถน้อยกว่าฝ่ายอำนวยการเดิมที่รับผิดชอบ (ผอ.๓ บก.อก.บช.ตชด.)

(3).ด้านงบประมาณและการเงิน เนื่องจากเป็นหน่วยตั้งขึ้นใหม่จึงขาดงบประมาณด้านงบลงทุน เกี่ยวกับสถานที่ฝึกและงบลงทุนด้านการจัดการสุนัข

6.ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาของศูนย์สุนัขตำรวจ

6.1 ให้มีการปรับโครงสร้าง โดยยกฐานะเป็นระดับ รอง ผบก. เป็นหัวหน้าศูนย์ ประกอบด้วย 3 กองกำกับการ และ 1 ฝ่ายอำนวยการ

6.2 ย้ายสถานที่ตั้งไปยังพื้นที่บ้านป่าละอู ต.ห้วยสัตว์ใหญ่ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ เป็นพื้นที่ของ กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ มีระบบสาธารณูปโภคพร้อม ห่างไกลจากชุมชนเหมาะสำหรับการฝึกสุนัขตำรวจเป็นจำนวนมาก

6.3 ปรับปรุงด้านนโยบายการแต่งตั้ง เนื่องจากที่ผ่านมาผู้บังคับบัญชามักพิจารณาว่า ศูนย์สุนัขตำรวจเป็นหน่วยงานใหม่ ยังไม่มีภาระงานมากนัก จึงส่งบุคลากรที่ใกล้เกษียณอายุราชการ หรือด้อยประสิทธิภาพมาดำรงตำแหน่งในหน่วย ทำให้หน่วยไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร การพัฒนาส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะหน่วยเหนือสั่งการ (Top down) มากกว่าหน่วยจะคิดริเริ่มด้วยตนเอง (Bottomup)

6.4 การนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์สุนัขตำรวจ เพื่อรองรับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพของศูนย์สุนัขตำรวจ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและพัฒนา

6.5 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรเป็นการวิจัยในระดับจุลภาค เช่น วิจัยเรื่อง โครงสร้าง หรือ วิจัยเรื่อง กระบวนการที่มีปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากกว่าเชิงกว้าง